

Täysistunto

Tiistai 28.12.2021 klo 14.00—18.02

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto keskeytettiin klo 16.37. Täysistuntoa jatkettiin klo 16.45. Täysistunto päättyi klo 18.02.

Puhetta johti ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne (14.00—16.37 ja 16.45—18.02).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Hallituksen esitykset

Valtioneuvosto on 22.12.2021 antanut hallituksen esitykset HE 234, 235/2021 vp, joista esitys HE 235 otetaan lähete keskusteluun tässä istunnossa.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 230/2021 vp

Toimenpidealoite TPA 5/2021 vp

Valiokunnan mietintö StVM 37/2021 vp

Pöytäkirjan liite Lausumaehdotus 28.12.2021 Liite 3A

Toinen käsittely, ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Toiseen käsittelyyn ja ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Nyt voidaan toisessa käsittelyssä hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä toimenpidealoitteesta.

Avaan keskustelun. Edustaja Ronkainen, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.00 **Jari Ronkainen ps:** Arvoisa puhemies! Hallitus on vihdoinkin heräämässä todellisuuteen koronavirustilanteen kanssa. Ennen joulua... [Hälinää]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Herra Ronkainen, ihan hetki. — Pyydän hiljaisuutta tässä salissa. Kuunnellaan yhtä puhujaa kerrallaan.

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

Kiitos, puhemies. — Ennen joulua hallitus päätti poistaa koronapassin käytöstä leviämisalueilla kohtalaisen ja korkean riskin tilaisuuksista ja tiloista. Hallitus siis katsoi, että koronapassi ei riitä takaamaan ihmisten turvallisuutta muun muassa baareissa, karaokeravintoloissa, kuorolaulutilaisuuksissa ja muissa tapahtumissa, joissa ei ole nimettyjä istumapaikkoja. Hallitus on katsonut, että koronapassia voi käyttää vain matalan riskin toiminnassa. Tässä kohtaa on kysyttävä: pitääkö hallitus sote-toimintoja vähäisen riskin alana, kun hallitus tässä käsiteltävänä olevassa esityksessä esittää, että hoitohenkilökunnan osalta koronapassi riittää turvaamaan hauraiden potilaiden ja asiakkaiden turvallisuuden? Jos näin ei ole, vaan hoitotilanteisiin liittyy hallituksen mielestä merkittävä tai edes kohtuullinen riski, miksi hallitus katsoo, että hoitotilanteessa pelkkä koronapassi riittää turvaamaan asiakkaat, kun samaan aikaan ravintolat ja yleisötilaisuudet pitää riskeihin vedoten jälleen kerran sulkea?

Hallituksen koronalinjaukset ovat ristiriitaisia, eikä niissä ole päätä eikä häntää. Suhtautuminen maskeihin on muuttunut riippuen siitä, onko hallitus kyennyt hankkimaan riittävää määrää maskeja. Vielä kuluvan vuoden maaliskuusta huhtikuussa koronasta aiheutuva uhka terveydenhuollon kantokyvylle arvioitiin niin vakavaksi, että maamme oli poikkeusoloissa liki kahden kuukauden ajan. Kiireettömän hoidon määrääjoista luovuttiin, ja vuotta aiemmin jopa työntekijöiden lepoaikoja, ylityitä, vuosilomaa ja irtisanomisaikaa koskevista säännöksistä piti poiketa poikkeuslailla.

Arvoisa puhemies! Perustuslakivaliokunnan lausunnossa todetaan, että arviolta noin 55 000 sote-alalla työskentelevää on vailla suojaa covid-19-tautia vastaan. Noin 31 000 ovat sellaisia, joilla ei ole ensimmäistäkään rokotetta eikä sairastetun taudin antamaa suojaa. Tällä hetkellä ilmaantuvuus- ja tartuntaluvut ovat maassamme korkeimmalla tasolla koko pandemian aikana. Samaan aikaan osa hoitohenkilökunnasta on poissa töistä influenssan takia. Hallituksen pitäisi nyt päättää, onko maassamme ylimääräisiä sote-ammattilaisia, joiden työpanosta koronapandemian hoidossa ei tarvita, vai haluaako se tilanteen käydessä niin tukalaksi pakottaa kaikki kynnelle kykenevät sote-alojen koulutuksen saaneet töihin vuosilomista ja lepoajoista välittämättä. Selvää tässä tilanteessa on ainoastaan se, että hallituksen arvostus sote-ammattilaisia ja heidän itsemääräämisoikeuttaan kohtaan on hyvin vähäinen. Henkilökunta ei ole teille muuta kuin resurssi, jota voi pomotella pakkolailla ihan niin kuin huvittaa.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset suhtautuvat vakavasti käsillä olevaan pandemiaan. Olemme kannustaneet ihmisiä hankkimaan heille tarjolla olevan rokotussuojan. Me emme kuitenkaan usko pakkoon, ja arvostamme sote-alan ammattilaisia silloinkin, jos he syystä tai toisesta eivät ole voineet ottaa täyttä rokotesuojaa.

Perussuomalaiset katsovat, että sote-toiminnot ovat korkean riskin ala ja että tästä syystä on ensiarvoisen tärkeää, ettei hoitohenkilökunnalla ole koronatartuntaa, jota he levittäisivät. Koronapassi ei tätä takaa. Sen sijaan varmuus voidaan saada henkilökunnan säännöllisellä testaamisella. Testaaminen ei teille tunnu kelpaavan, ainakaan vielä. Syynä lienee se, että vastaavalla tavalla kuin maskien kanssa, ette saa hankittua riittävästi testejä. Näkemys varmaankin muuttuu pian, kun testejä saadaan riittävästi.

Tämä esityksenne on kuitenkin susi jo syntyessään. Se ei ratkaise mitään vaan luo väärää kuvaa ja turvallisuuden tunnetta sekä pahentaa hoitajapulaa.

Arvoisa puhemies! Esitän, että käsittelyssä oleva hallituksen esitys hylätään ja hallitus valmistelee pikaisella aikataululla esityksen hoitohenkilökunnan säännöllisestä testaami-

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

sesta koronavirustartuntojen varalta. — Kiitos. [Aki Lindén: Entä rajaturvallisuus? — Välihuutoja perussuomalaisen ryhmästä]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

14.06 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Puhumme nyt täällä eduskunnassa koronasta ja terveydenhoitohenkilökunnan rokotevelvoitteesta, joka tosin Suomen lähi- ja perushoitajaliiton puheenjohtajan mukaan tarkoittaisi käytännössä pakkorokottamista. Pakkorokottaminen lisäisi entisestään hoitajien kuormitusta ja vaikuttaisi vetovoimaan terveydenhoidon alalla, joka jo nyt kärsii työvoimapulasta. Mielestäni tämä laki voimaan tullessaan saattaisi aiheuttaa kriisin siellä hoitohenkilökunnan keskuudessa.

Arvoisa puhemies! Monestiko teidät on rokotettu? Vastaa itse, ja pahoittelut kysymyksestä, nimittäin rokotustieto on jokaisen oma henkilökohtainen terveystieto ja se ei muille kuulu. Moni rokotettu hoitajakin ajattelee näin. Jokainen aikuinen saa tehdä itse päätöksensä, ottaako rokotukset vai ei.

Mutta arvoisa puhemies, olisi ehkä parempi muotoilla asiaa seuraavasti: montako rokotetta olette valmis ottamaan pitääksenne koronapassin toimivana? Vastaa tähänkin itse. Tällä kysymykselläni yritän vain herätellä edustajia tässä salissa miettimään, montako piikkiä he ovat valmiita ottamaan, ennen kuin kamelin selkä katkeaa. Sekin on heidän jokaisen oma asiansa. Mitä on täysi rokotesarja jatkossa, sitä me emme tiedä.

Arvoisat kansanedustajat, epäilettekö te täällä eduskunnan salissa, etteikö osa terveydenhuollon ammattilaisista osaa itse punnita rokotteella saavutettujen hyötyjen suhdetta rokotteiden aiheuttamiin riskeihin? Eilen keskustelin erään henkilön kanssa, ja hän sanoi, että luulisi hoitajien luottavan tieteeseen. Minä vastasin, että ehkä he luottavatkin tieteeseen, lukevat vain niitä eri lähteistä. Pidän median roolia asiassa hieman outona, koska valamedia on julistanut yhtä totuutta, ja samaan aikaan on kuitenkin internetin kautta luettavissa paljon kriittisiä ja aivan vastakkaisia näkemyksiä, jotka ovat ihan varteenotettavien rokotekehityksen toimijoiden kirjoittamia ja sanomia asioita.

Muun muassa mRNA-tekniikan kehittäjäksi sanottu henkilö on itse antanut aika kriittisiä lausuntoja muun muassa lasten rokottamisesta. Itsekin suhtaudun nykytiedoilla lasten rokottamiseen hiukan kysymysmerkillä, koska Ylen kysyessä suomalaisilta asiantuntijoilta keväällä tätä asiaa, vastasivat Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen ylilääkäri ja Tampereen yliopiston Rokotetutkimuskeskuksen johtaja seuraavasti: Ylen jutussa kysyttiin muun muassa sitä, millä ehdoilla lasten rokottaminen voitaisiin aloittaa. Niitä olivat muun muassa, että lapsilla tauti ilmenee vakavammissa muodossa ja rokote estää hyvin tarttuvuutta ja rokotesuoja on pitkäaikainen. Nyt joulukuussa on päätetty, että koronarokotukset laajenevat perusterveisiin 5—11-vuotiaisiin, ja näillä aiemmilla THL:n lausunnoilla ei näyttänyt olevan enää mitään merkitystä.

Arvoisa puhemies! Suomessa on viime aikoina puhuttu paljon Helsingin hengestä, ja haluaisin nostaa puheeksi myös lääkäreiden etiikan. Kaikki tietävät, että vuonna 75 Helsingissä sovittiin, että Euroopan rajat ovat pysyviä ja kaikki kansalaiset saavat yhtäläiset ihmisoi-keudet, mutta kuka tietää, että vuonna 64 hyväksyttiin Maailman lääkäriliiton yleiskokouksessa ehdottomasti näkyvimmäksi ja varmasti myös merkittävimmäksi julistukseksi muodostunut ihmisillä tehtävää lääketieteellistä tutkimusta ohjaava Helsingin julistus? Itse koen näin, että nämä Suomessa olevat koronarokotustoimet tällä hetkellä rikkovat Helsingin julistusta. [Aki Lindén: Eivät allekirjoittajien mielestä riko!]

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

Arvoisa puhemies! Lääkärin eettiset näkökulmat ovat semmoisia asioita, joita he joutuvat itse pohtimaan, ja minun mielestäni kansanedustajat joutuvat täällä pohtimaan sitä omaa etiikkaansa. Usein on ajateltu näin, että abortti ja eutanasia ovat omantunnon kysymyksiä, ja minun mielestäni myös tämä on näihin verrattava kysymys. Täten toivon, että te jokainen voitte painaa sitä nappia sydämestänne kumpuavalla ajatuksella.

Arvoisa puhemies! Viisas päästää irti menneestä, jotta voisi tarttua tulevaan. Kokonais- ja potilasturvallisuuden kannalta perussuomalaisten ehdottama pikatestaaminen on selkeästi hallituksen esitystä parempi eikä se loukkaa kenenkään perusoikeuksia eikä yhdenvertaisuuslakia. Kannatan edustaja Ronkaisen tekemää hylkäysesitystä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Turtiainen, olkaa hyvä.

14.13 Ano Turtiainen vkk: Arvoisa puhemies ja hyvät kollegat! Niin kuin tiedätte, olen vaatinut jo moneen kertaan, että koronarokotteiden sisältö pitää tutkia Suomessa ennen kuin niitä täällä voidaan injektoida ihmisiin. Kuitenkaan kukaan teistä ei ole korvaansa lotkauttanut sille asialle. Olen satavarma, että jos kyseiset aineet olisi toiveeni ja pyyntöni mukaisesti tutkittu, me kaikki olisimme jo yksimielisesti julistaneet tämän hulluuden lopetetuksi tässä maassa. En tiedä, mitä pitää vielä tapahtua, että järki voittaa tässä talossa. Ehkä siihen tarvitaan ne karmaat seuraukset, jotka syntyvät siitä, että tämä lakiesitys saatetaan voimaan.

Hyvät kollegat! Meillä kansanedustajilla on perustuslain 29 §:ssä säädetty henkilökohtainen riippumattomuus ja henkilökohtainen velvollisuus noudattaa päätöksissämme vain perustuslakiamme. Siis toistan: henkilökohtainen riippumattomuus ja henkilökohtainen velvollisuus noudattaa päätöksissämme vain perustuslakiamme. Jos me, hyvät kollegat, hyväksymme tämän hallituksen esityksen, me teemme silloin järkyttävän päätöksen, joka on työsuojelulain 7:2 §:n sekä valtiosäännön sekä perustuslain 15, 18 ja 22 §:ien sekä ihmisoikeussopimusten ja yhdenvertaisuuslain vastaisena pätemätön ja ylittää harkintavaltamme. Eli hyväksymällä tämän esityksen me syyllistymme vakavaan rikokseen. Koska me kaikki viimeistään tällä puheellani tulemme tietoisiksi tästä asiasta, me emme voi vedota rikoksen esitutkinnassa Suomessa emmekä kansainvälisen rikostuomioistuimen prosessissa tietämättömyyteen.

Hyvät kollegat! Me olemme tässä tämän vuoden valtiopäivien viimeisessä istunnossa historiallisen kovassa paikassa. Toivottavasti jokainen meistä ymmärtää sen, myöskin he, jotka jättivät osallistumatta tähän historiamme merkittävimpään istuntoon.

Arvoisat kollegat! Olen rukoillut teille ymmärrystä ja viisautta tätä päivää varten. Olen rukoillut teille myös rohkeutta ja voimaa, jotta te kaiken tämän korruption keskellä kykenisitte yksilöinä ja omantuntonne kautta päättämään tästä erittäin merkittävästä ja Suomen kansaa koskevasta asiasta niin, etteivät teitä ohjaa ryhmäkurit, puoluekurit eikä se, että te pelkätte joutuvanne valtamedian silmätikuksi.

Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Ronkaisen tekemää hylkäysesitystä ja toivotan oikein hyvää uutta vuotta koko Suomen kansalle. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, olkaa hyvä.

14.17 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Vastaan ihan ensin edellisen edustajan kysymykseen siitä, mitä nämä rokotteet sisältävät. Kyllä niiden rokotteiden sisältö on tut-

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

kittu. Tässä mRNA-rokotteessa ei ole koronatautia aiheuttavaa virusta, sars-covid-2-virusta, eikä edes sen osasia. Sen sijaan rokote sisältää lähetti-mRNA:ta, joka sisältää elimistölle ohjeet koronaviruksen pintaproteiinin eli niin kutsutun piikki-proteiinin valmistamiseen. Ja lisäksi tässä rokotteessa on aivan normaaleja rokotteiden sidosaineita — vettä, suoloja, sokeria, rasvoja — ja sitten siinä on se hyvin pieni rasvapartikkeli, jonka sisälle tämä aine on kätkeyty, jotta se pääsee lihassoluun. Eli kyllä sen sisältö tiedetään. Ihmettelen niitä runsaita viestejä, joita on tullut siitä, että rokotteiden sisältöä ei olisi ikään kuin kerrottu tai ei tiedettäisi. [Ano Turtiainen: Sitä ei uskalleta tutkia Suomessa!]

Arvoisa herra puhemies! Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä pitää kyllä koronaviruksen torjuntatoimia erittäin tärkeänä, ja haluamme erittäin suurella yhteistyökyvyllä suhtautua tähän torjuntatyöhön. Mutta tätä esitystä, hätäisesti valmisteltua esitystä, emme kannata, sillä katsomme, että tämän haitat ylittävät sen hyödyt varsinkin tässä omikrontilanteessa.

Tavoite hauraimpien suojelemisesta on oikea, mutta hoitohenkilökunnan rokotepakko keinona on väärä ja riittämätön. Itse asiassa meillä olisi jo tällä hetkellä ilman tätä lakia lainsäädännölliset mahdollisuudet järjestellä töitä työpaikoilla niin, että heikot potilaat voitaisiin suojata. Lisäksi — vaikka on totta, että rokottaminen vähentää sekä tartuttavuutta että etenkin koronataudin vaikeus- ja vakavuusastetta — kuitenkin tiedämme, että myös rokotettu voi levittää virusta, jopa kolmesti rokotettu. Sen vuoksi tämä lainsäädäntö ei todellakaan täysin näitä heikkoja myöskään suojaa.

Aivan erityisesti olemme huolissamme siitä, että jo entuudestaan vakavasta työvoimapulasta kärsivältä alalta lähtee kuitenkin jonkin verran työntekijöitä. Emme tietysti sitä määrää tiedä etukäteen, mutta valiokuntakin arvioi, että ainakin lyhyellä tähtäimellä tätä voi tapahtua. Perustuslakivaliokunnan lausunnossa todetaan, että arviolta noin 55 000 sote-alalla työskentelevää on vailla suojaa covid-19-tautia vastaan — noin 31 000 sellaista, joilla ei ole ensimmäistäkään rokotetta eikä sairastetun taudin antamaa suojaa — emmekä tiedä, millä tavalla tämä joukko jakaantuu maassamme alueellisesti, mutta joka tapauksessa ongelmia voi tulla.

Varmasti olemme kaikki saaneet runsaasti viestejä myös terveydenhuoltoalan ammattilaisilta, jotka ovat kertoneet, että jättävät työpaikkansa, jos tämä laki tulee voimaan. Toivottavasti sitä tapahtuu mahdollisimman vähän, sillä tilanne on kyllä kriittinen. Olen huolestunut esimerkiksi siitä, että kolmansia rokotuksia — vaikka nyt tätä väliä on lyhennetty niin, että jo neljän kuukauden kuluttua sen kolmannen rokotteiden voisi ottaa — ainakaan niillä paikkakunnilla, joita itse olen seurannut, ei ole vielääkään saatu käyntiin, niin että ne menevät hyvin, hyvin monen viikon päähän ennen kuin ihmiset pääsevät rokotuksiin. Olemme nähneet senkin, miten rokotusjonoissa paikoitellen tunteet kuumenevat, kun rokotetta ei aina saada.

Hoitohenkilökunnan rokotepakon sijaan mielestämme nyt tulisi panostaa pikatestien laajaan säännölliseen käyttöön niin henkilökunnalle kuin myös vierailijoille. Tässä on todellakin huomiotava, että sairaaloissa ja terveydenhuollon yksiköissä liikkuu runsaasti myös potilaiden omaisia, eli hoitajat eivät ole ainoita, jotka voivat sitä tautia mahdollisesti kantaa.

Kannamme huolta myös tämän lainsäädännön vaikutuksista yhteiskunnan ilmapiirille. Pakko, rokotepakko, on negatiivinen, se on jakava, se on huono viesti. Meillä Suomessa on ylipäänsä vakavissakin sairauksissa pystytty hyvin pitkälti toimimaan ihan vapaaehtoisuu-

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

den pohjalta, yksityisyydensuojan pohjalta ja niin saavuttamaan korkeitakin rokotekattavuuksia, ja tähän haluan itse edelleenkin uskoa.

Samalla totean sen, että itse luotan näihin rokotteisiin ja myös eduskuntaryhmämme suosittaa, että rokotteet otetaan, koska niiden avulla todellakin voidaan vähentää vaativan sairaanhoidon tarvetta, vakavia tautimuotoja. Tässä nyt voin sen henkilökohtaisen asian sanoa, että itse olen kiitollinen, että ennen joulua sain kolmannen rokoteannoksen. Edelleenkin toivon todellakin korkeaa rokotekattavuutta myös hoitohenkilökunnan keskuudessa mutta todellakin vapaaehtoisuuden pohjalta.

Arvoisa herra puhemies! Edustajamme Sari Tanuksen nimissä on pöydille jätetty lausumaehdotus, mutta hän ei valitettavasti [Puhemies: Aika!] päässyt itse sitä esittämään, minä vuoksi esitän, että eduskunta hyväksyisi tämän edustaja Sari Tanuksen nimissä olevan lausuman. Vieläkö saan lukea sen, puhemies?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt on yli 7 minuuttia mennyt. Ottakaa uusi puhe.

No, tämä riittää, että totean, että esitän tämän hyväksyttäväksi, jonka voitte jokainen itse paikallanne lukea.

Kannatan myös hylkäysesitystä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kivisaari, olkaa hyvä.

14.25 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Esityksessä siis ehdotetaan säädettäväksi tartuntatautilakiin uusi, väliaikaisesti voimassa oleva 48 a §. Sen myötä pyritään parantamaan koronan vakaville seuraamuksille alttiiden asiakkaiden ja potilaiden terveyden suojaamisen edellytyksiä. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajalle tulisi siis velvollisuus huolehtia siitä, että henkilökunnalla on riittävä suoja kulkutautia vastaan. Tämä tarkoittaa, että työntekijällä siis pitäisi olla joko koronarokotusten tai enintään kuusi kuukautta aiemmin sairastetun taudin antama suoja. Jos sote-työntekijällä on lääketieteellinen syy siihen, ettei hän voi ottaa rokotetta, hän voisi työskennellä osoittamalla negatiivisen koronatestituloksen.

Puhemies! Mikäli työntekijän osalta eivät edellytykset täyty, olisi työnantajan ensisijaisesti tarjottava muuta työsopimuksen mukaista tai muuta sopivaa työtä eli siis käytännössä työtä, jossa ei ole asiakkaaseen tai potilaaseen lähikontaktia. Asiakkaiden ja potilaiden sekä henkilöstön hengen ja terveyden suojeleminen sekä toimintakyvyn säilyttäminen ovat myös sosiaali- ja terveysvaliokunnan näkemyksen mukaan erittäin painavia perusteita ehdotetun 48 a §:n hyväksymiselle. Perustuslakivaliokunnan mukaan sääntelyn voidaan katsoa merkitsevän sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöön kohdistuvaa, työntekijän terveydentilaa koskevaa vaatimusta.

Puhemies! On mahdollista, että sääntely saattaa haastaa sote-alan työvoiman saatavuutta. Perustuslakivaliokunta korostaa tämän vuoksi viisaasti tarvetta seurata muutoksen toteutumista ja etenkin sen vaikutuksia julkisen vallan velvollisuuteen turvata jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut sekä edistää väestön terveyttä. Me kaikki — me kaikki — tunnistamme sen tosiasian, että alan ammattilaista tarvitaan elintärkeään työhön.

Tiedämme myös, että sote-alan työntekijät ovat toimineet lähes kahden vuoden pandemia-ajan aikana valtavan työkuorman alla — enin osa heistä esimerkillisesti ja todella kor-

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

keaa vastuuta toteuttaen, sankarillisesti. Edelleen olemme kuitenkin tilanteessa, joka on vakava. Omikron näyttää läpäisevän rokotesuojan helpommin kuin aiemmat variantit. Siksi toivon, että kolmas rokotekierros sujuisi vauhdilla ja kattavasti. Tarvitsemme ajantasaista suojatehoa variantteja vastaan, ja tästä syystä rokotusten aikavälisuositusta lyhennettiin viime viikolla kolmannen rokoteannoksen osalta. Se on hyvä asia.

Puhemies! Eivät nämä esitetyt väliaikaiset muutokset ole pelkästään mukavaa lainsäädäntöä. Silti katson ne perustelluiksi, mutta toivon todella, että yhteinen ja pitkittynyt taistelumme kulkutautia vastaan olisi pian muisto vain, vähintään oppisimme elämään sen kanssa. Vain yhdessä selviämme oikeuksiemme ja velvollisuuksiemme kautta. — Kiitos. [Jukka Gustafsson: Siinä oli valtiomiesmäisyyttä mukana!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Laukkanen, olkaa hyvä.

14.30 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Kannatan edustaja Räsäsen tekemää lausumaehdotusta, joka siis edustaja Sari Tanuksen nimissä on pöydille jaettu ja joka kuuluu näin: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla covid-19-taudin vakaville seuraamuksille alttiita asiakkaita ja potilaita hoitavissa yksiköissä otetaan käyttöön antigeenipikatestit lähikontaktissa toimivan henkilökunnan ja vierailijoiden testaamiseksi, jotta potilaita ja työntekijöitä voidaan suojata tartunnoilta ja jotta voidaan turvata sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökunnan riittävä määrä ja parantaa työhyvinvointia.”

Kannatan myös tämän esityksen hylkäsesitystä.

Arvoisa puhemies! Kuulun myös näihin, jotka ovat jo saaneet kolme rokotusta. Pidän tärkeänä sitä, että ne, jotka näin kokevat kohdallansa, tämän rokotteen voivat itsellensä ottaa suojataksemme itseämme ja lähimmäisiämme. Tämä esitys on kuitenkin tehty huolimattomasti kovalla kiireellä. Jopa sen perustuslakivaliokunnallinen käsittelykin mielestäni sisältää sellaisia yksityiskohtia, joita lukiessani sitä lausuntoa kovasti ihmettelin. Korostettiin hyvin paljon sitä, kuinka tämä rokote suojaisi kaikkia. Näinhän ei ole. Olisi ollut hyvä, että perustuslakivaliokunnan lausunnossa olisi myös tuotu esiin se, että rokotteista huolimatta ihmiset saavat näitä tartuntoja, myös rokotetuilta.

Tämä laki sisältää suomalaisessa lainsäädännössä hyvin vieraan elementin, painostuselementin. Ne henkilöt tässä maassa, jotka tällä hetkellä eturintamassa taistelevat tätä tautia ja sen seurauksia vastaan, ovat nyt niitä, joihin tämän lakiesityksen kärki kohdistuu. Meistä kristillisdemokraateista se on täysin kohtuutonta — täysin kohtuutonta — ja sen takia olisi pitänyt käyttää niitä muita mahdollisia, vielä parempia tapoja suojata näitä ihmisiä, siellä haavoittuvassa asemassa olevia hoidettavia, kuin tuoda tällainen laki, jonka ihmiset kokevat pakkorokotuslaiksi. Me täällä puhumme siitä, että tässä ei ole pakosta kyse. Sitten kun lukee näitä selitysosia, todetaan, että tämä ei ole pakotelaki, mutta jos niiden, jotka tätä työtä tekevät, lähes yksimielinen näkemys on, että tämä on pakkolaki, tämä on uhkalaki, [Puhemies koputtaa] jos et tee niin kuin tässä sanotaan, niin riski on menettää oma työpaikkansa, [Puhemies: Kiitoksia!] tämä on kohtuutonta. [Leena Meri: Kyllä!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

14.33 Aki Lindén sd: Arvoisa herra puhemies! Me olemme täällä kaikki Suomen kansan valitsemina ja Suomen kansan asialla, emme millään omalla asiallamme, mutta haluan aivan omakohtaisella esimerkillä kuitenkin aloittaa. Käyn kerran viikossa tapaamassa kohta 93 vuotta täyttävää äitiäni, joka on Porin kaupungissa kotisairaanhoidossa. Hän saa 2—3 kertaa päivässä kotisairaanhoidoa ja välillä on intervallihoidossa ympärivuorokautisesti. Toivon sydämestäni, että hoitohenkilöstö, joka häntä hoitaa, on ottanut ja saanut koronarokotteet. Tämä on kerta kaikkiaan sellainen asia, että minun olisi vaikea ajatella, että rokottamaton henkilö hoitaisi näitä erittäin hauraita vanhuksia. Se, että puhumme testeistä, ei ole vastakkaista tämän kanssa. Testeillä voidaan vielä täydentää tätä rokotuksen antamaa suojaa, siitä emme varmasti ole täällä eri mieltä.

Yleisestä koronatilanteesta en tässä nyt paikaltani puhuessani kovin pitkään tietysti voi puhua, mutta haluan korostaa sitä, että me tiedämme, että rokotetuilla tehohoitoon joutuminen on 20 kertaa — siis 20 kertaa — harvinaisempaa kuin niillä, jotka eivät ole ottaneet rokotetta. Jos ei olisi otettu niitä 9:ää miljoonaa rokotetta, jotka meillä Suomessa on otettu, meidän sairaalamme olisivat ylittäneet jo aikaa sitten kestokykynsä rajat. Tälläkin hetkellä lähellä sitä tilannetta ollaan.

Haluan lainata vielä tässä käytettävissä olevan ajan puitteissa perustuslakivaliokunnan erinomaisesta lausunnosta muutaman kohdan. Kolmannen kappaleen viimeinen virke kuuluu näin: ”Sääntelyssä ei ole kyse pakollisesta rokotuksesta.” Viidennen kappaleen viimeinen virke kuuluu: ”Ehdotetulle sääntelylle on siten selvästi hyväksyttävät perusteet.” Kuudennen kappaleen viimeinen virke kuuluu: ”Ehdotettua rokotussuojan vaatimista heidän kanssaan lähikontaktissa olevalta henkilöstöltä voidaan pitää oikeasuhtaisena.” Seitsemännen kappaleen ensimmäinen virke kuuluu: ”Ehdotettu sääntely on myös riittävän täsmällistä ja tarkkarajaista.” Minun mielestäni tässä ei ole mitään epäselvää. Meidän tulee säätää tämä laki.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Juuso, olkaa hyvä.

14.35 Kaisa Juuso ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Ronkainen perusteli tässä hylkäysesityksessä laajasti tämän lain hylkäämisen perusteita, ja yhdyn kaikkiin niihin. Me tiedämme sen, että se rokote ei takaa mitään, se ei takaa sitä, etteikö se virus tartu. Sen sijaan esimerkiksi ennen työvuoroa otettu pikatesti näyttää sen, kantaako hoitaja sillä hetkellä virus-ta. — Kyllä täytyy edustaja Lindéninkin myöntää, että tämä asia on näin, eikä se siitä muuksi muutu.

Perussuomalaiset ovat esittäneet tähän pykälämuutoksia. Olemme esittäneet laajaa pikatestausta, emmekä kannata tätä koronapassia emmekä pakkorokotetta. Vaikka sitä ei halutakaan hallituspuolueissa myöntää, että kysymys on pakkorokotuksesta, niin kyllä se siksi mielletään, ei sille mitään voi.

Esitän kuitenkin perussuomalaisten lausumaehdotuksen: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköissä otetaan käyttöön antigeenipikatestit hauraiden asiakkaiden ja potilaiden vierailijoiden testaamiseksi ja asiakkaiden, potilaiden sekä työntekijöiden suojaamiseksi tartunnoilta.”

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Juvonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

14.37 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Myös minä kannatan edustaja Ronkaisen tekemää hylkäysesitystä ja edustaja Juuson tekemää lausumaesitystä.

Perussuomalaiset ovat sosiaali- ja terveysvaliokunnassa puhuneet pikatestien merkityksestä ja mahdollisuudesta ennaltaehkäistä ja torjua koronavirusepidemiaa jo hyvin varhaisessa vaiheessa syksyllä. 14. päivä joulukuuta täällä eduskunnassa äänestettiin — jo silloin — lausumasta, jossa nostimme esille nämä pikatestit. On erittäin tärkeää, että hallitus nyt vihdoinkin kuulee tämän tärkeän asian.

Meidän tulee kaikkien muistaa se, että rokotus ei yksinomaan suojele tartunnalta eikä estä tartuntoja: Tämä on tärkeä fakta-asia. Se on realiteetti, ja kaikkien tulee se muistaa. On hyvä, että ihmiset ottavat rokotteet, ja se on jokaisen henkilökohtainen valinta, mutta siitä huolimatta voidaan kantaa ja tartuttaa koronavirusta. Sen takia on erittäin tärkeää, että myös kontrolloidaan ja seurataan esimerkiksi juurikin pikatesteillä, juuri niillä, jotka antavat sen ensimmäisen merkin siitä, onko mahdollisesti tartunnan kantaja, ja sen jälkeen henkilö voi hakeutua virallisesti laboratoriotestaukseen.

Nyt on erittäin tärkeää, että testejä on saatavilla. Hallitus on siinä mielessä myöhässä, että kotitestit, pikatestit on myyty kaupoista liki loppuun ja kansalaisilla ei ole niitä saatavilla. Mutta kuitenkin siihen mennään, siihen mennään myös maailmalla — on näitä pikatestejä — ja Suomen tulee seurata tässä asiassa. On hyvin tärkeää myös muistaa se, että kun sairaalassa liikutaan, niin sekä vieraat että myös itse hoitohenkilöstö voivat kantaa sitä virusta ja tartuttaa, vaikka olisi rokotettu. Eli olemme isojen asioiden ääressä, ja perussuomalaisten mielestä pikatestaukset tulisi ottaa laajemmin käyttöön Suomessa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mykkänen, olkaa hyvä.

14.39 Kai Mykkänen kok: Arvoisa puhemies! Maassa on tästä päivästä lähtien voimassa rankat rajoitukset, jotka kaventavat miljoonien suomalaisten elämää. Toivon, että voimme yhdessä tehdä kaikkemme, jotta mahdollisimman nopeasti voimme näitä rajoituksia turvallisesti lieventää. Erityisesti kannan huolta liikuntatilojen ja ryhmäliikuntatoimintojen rajoituksista, ei vähiten vanhusten ja nuorten terveyden takia.

No, mitä voimme tehdä? Kyllähän se on selvää, että tärkein keino, jota me yhteiskuntana voimme tehdä, on nopeuttaa rokotuksia, niin ensimmäisen ja toisen rokotteiden kattavuutta kuin tätä kolmannen tehosteannoksen laajalle väestönosalle saamista. Tässä suhteessa tämän päivän tärkein päätös eduskunnassa lienee muutos, jolla nostetaan Kela-korvausta työterveyshuollossa annetuista rokotteista. Äsken tuli sähköposteihimme tieto, että eduskunnan työterveys lupaa 10. päivä tammikuuta alkaen kampanjaa, ja kovasti toivon, että jo tammikuun ensimmäisinä päivinä Suomessa työterveyshuollot pääsevät laajasti kolmatta rokotusta antamaan. Itse ehdin oman kolmannen rokotusvuoron varata tänään Espoossa 14. päivälle, mutta katsotaan, tarvitseeko sitä käyttää, ja toivottavasti siihen mennessä maassa olisi laajasti kolmatta rokotusta työikäisille jo annettuna. Tehdään kaikki tämän eteen, ja toivon hallitukselta lisää esityksiä, joilla joustavoitetaan pätevyysvaatimuksia, otetaan myöskin apteekit rokottamiseen mukaan ja varmistetaan, että kunnat viimein tekevät yhteistyötä kaikilla tavoilla kaikkien niiden tahojen kanssa, jotka tässä voivat toimia.

Osana tätä pakettia — jotta terveydenhuoltomme pysyy pystyssä seuraavina viikkoina — on varmasti se, että meidän täytyy nostaa terveydenhuoltoalan ammattilaisten rokotus-

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

kattavuutta. Sen takia tämä lakiesitys, joka nyt on pöydällä, niin vaikea kuin se onkin, on hyväksyttävissä ja kokoomus sitä tukee.

Pikatestejä tarvitaan. Onneksi niitä on viimeisen kuukauden aikana alettu yhteiskunnassa huomattavasti laajemmin käyttääkin, ja toivottavasti saatavuutta saadaan lisää. Kannattamme myös lakiesitystä arvonlisäveron poistamisesta pikatesteiltä, mutta pikatestit eivät korvaa rokotetta. Pikatestit eivät korvaa rokotetta — ja tähän liittyvä sävy jää kyllä vähintään epäselväksi nyt näissä salissa esitetyissä lausumissa, jotka on tehty samoissa puheenvuoroissa, joissa on esitetty lakiesityksen hylkäämistä ja siis terveydenhuoltoalan rokotusvelvoitteen hylkäämistä. Me kannatamme tätä lakiesitystä ja pidämme pikatestejä hyödyllisinä, mutta ne eivät korvaa rokotuskattavuutta. Tehdään nyt työtä rokotuskattavuuden eteen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Sarkomaa, olkaa hyvä.

14.42 **Sari Sarkomaa kok:** Arvoisa herra puhemies! Koronaepidemia on koetellut maailmaa kovalla tavalla, ja meidän päättäjien tehtävä on tehdä päätöksiä. Aina ne eivät ole helppoja. Ymmärrän, että tämä lakiesitys on herättänyt paljon huolta ja kysymyksiä, ja on tärkeää, että tämä on huolellisesti käsitelty myös perustuslakivaliokunnassa. Kannatan tätä esitystä, ja eduskuntaryhmämme kannattaa tätä esitystä. Asiakkaiden, potilaiden sekä henkilöstön hengen ja terveyden suojeleminen sekä koko terveydenhuoltojärjestelmän kantokyvyn ja toimintakyvyn säilyttäminen epidemian aikana ovat painavia perusteita säätää tämä 48 a §.

Myös perustuslakivaliokunta — haluan sitä alleviivata — on huolellisesti tämän käsitellyt ja pitää tätä esitystä oikeasuhtaisena ja on myöskin todennut, että kun katsoo koko tämän esityksen, tässä ei ole kysymys perustuslakivaliokunnan mukaan pakollisesta rokotuksesta.

Se, mikä on hyvä tässä nostaa esille — ja täällä on valiokunnan puheenjohtajakin — on, että tähän ei ole uutta sääntelyä. Useat oikeusoppineet ovat todenneet, että tämä vaade on jo jotakuinkin nykyisessä lainsäädännössä ja tämä vain selkeyttää sitä lainsäädäntöä. On hyvä, että tämä tässä sanotaan ääneen.

On myös hyvä todeta — onneksi täällä on valiokunnan puheenjohtaja Lohi paikalla — että tämä sääntely ei koske vain sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöitä vaan tämä koskee perustelujen mukaan myös esimerkiksi sellaisissa siivous- ja ruokahuollon tehtävissä toimivia henkilöitä, jotka tehtäviä hoitaessaan voisivat aiheuttaa asiakkaalle ja potilaalle tartuntariskin. Se, mikä on lähikontakti, arvoisa puhemies, ei ole tässä laissa tarkkaan säädelty, ja pidän tärkeänä, että valiokunta kiinnitti huomiota siihen, että tätä on seurattava ja annettava ohjeet, mitä tämä tarkoittaa, ja ehkä sitten täsmennettävä sääntelyä, jotta tiedetään, keitä kaikkia tämä sääntely koskee. Tämä varmasti herättää kysymyksiä, ja ymmärrän sen. Mutta lähikontaktin tarkkaa määrittelyä ei ole — STM on todennut, että tartuntariskin muodostumiseen vaikuttavat useat tekijät ja riskin arviointi on aina tilannekohtainen — ja siksi varmasti noita ohjeita tarvitaan.

Sen haluan, puhemies vielä sanoa, että tiede on tärkeää. Tiede on tuonut rokotteet, jotka ovat varmin keino taltuttaa tämä epidemia. Niissäkin on omat puolensa, mutta sen sanon, että vaikka pikatestejä tarvitaan ja niitä myöskin edistetään — tässä istunnossa tulee arvonlisäveron alennus — ne eivät suojaa esimerkiksi vakavalta taudilta. Rokotteet tarvitaan, ja kannustan kaikkia, ketkä sen voivat ottaa, ottamaan rokotteet omalla vuorollaan.

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

Sen haluan sanoa, että tämä mietintö oli arvokas siinä, että tässä kiritetään työterveys-
huollon mukaan ottoa. On hyvä, että se korvaus korotetaan, mutta vielä pitäisi saada ase-
tus, että kuntien olisi helpompi siirtää vastuuta työterveyshuollolle, jotta saataisiin työter-
veyshuolto mukaan. Siellä on 1,9 miljoonaa ihmistä, ja suomalaiset joutuvat odottamaan
sitä kolmatta rokotusta, kun muualla on otettu yksityinen terveydenhuolto vahvemmin.
[Puhemies koputtaa] Tanska ja Norja esimerkiksi ovat ottaneet apteekit mukaan, [Puhe-
mies: Kiitoksia!] ja haluan toivottaa hallitukselle sellaiset terveiset, että toivoisin, että tam-
mikuun aikana tehtäisiin lainsäädäntö, [Puhemies: Kiitoksia!] että apteekit voisivat tulla
mukaan rokotustalkoisiin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

14.45 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Tämä käsittelyssä oleva lakiesitys on herät-
tänyt kansalaisissa paljon huolta — sen kertoo myös saamamme postien määrä — ja var-
masti tuo huoli on aiheellinen, sitä ei pidä missään määrin väheksyä. Olen kuitenkin huo-
mannut, että tästä lakiesityksen sisällöstä on jonkun verran myös väärää tietoa liikkeellä.

Puhutaan pakkorokotuksesta. Suomen lainsäädäntöön ei sisälly sellaisia säännöksiä,
joissa väkisin henkilön kehoon lähdettäisiin rokotteita antamaan, eikä tämäkään esitys sitä
sisällä, eikä sen tulekaan sisältää. Tämä ei koske myöskään kaikkia terveydenhuollon am-
mattilaisia vaan esityksen mukaan vain niitä, jotka ovat tehtävissä, joihin liittyy lähikon-
taktien aiheuttama tartuntariski covid-19-taudin vakaville seuraamuksille alttiille asiak-
kaille tai potilaille. Toiseksi, tässä ei rokotteen ottaminen ole ainoa vaihtoehto. Ne, jot-
ka ovat sairastaneet tämän taudin — niitäkkin on Suomessa aika paljon, kymmeniätuhansia
— ovat saaneet riittävän suojan, eli heiltä ei edellytetä rokotetta. Ja on tässä myös se testin
mahdollisuus, joskin pitää tunnistaa ja tunnustaa se, että kyllähän se koskee ennen muuta
niitä, joilla on lääketieteellinen este rokotteen ottamiselle.

Toinen ehkä keskeinen väärinymmärrys on se, että olisi jotenkin automaattisesti oikeus
irtisanoa henkilö töistään, jos hän ei rokotetta ottaisi. Näinhän ei ole. [Jani Mäkelän väli-
huuto] Täällä on pykälätasolla säädetty siitä, että työnantajalla on velvollisuus tarjota
työntekijälle muuta työsopimuksen mukaista työtä, jos hän ei ole siis rokotteen tai muun
suojan kautta kelvollinen näihin työtehtäviin. Jos tällaista työtä ei ole tarjolla, on kolman-
neksi tarjottava muuta työntekijälle sopivaa työtä. Ja vasta sitten viimeisenä keinona... Sil-
loinkaan, haluan korostaa, kysymys ei ole työsopimuksen irtisanomisesta eikä purkamises-
ta, vaan kysymys on silloin tietenkin työntekovelvollisuuden ja palkanmaksuvelvollisuu-
den lakkaamisesta määrääjäksi. Se on erittäin kova toimenpide, mutta sitä ennen on kaikki
nämä muut pitänyt toteuttaa ja katsoa, löytyykö sopivaa työtä.

Arvoisa puhemies! Meillä kaikilla varmasti on mielipiteitä tästä covid-19-taudista. Yh-
tään mielipidettä — niin meidän täällä salissa olevien kuin kansalaistenkaan mielipidettä
— ei tule väheksyä, mutta päätöksenteon pitää minusta perustua kuitenkin tutkittuun tie-
toon. Tämän hetken paras tutkittu lääketieteellinen tieto lähtee siitä, että täyden rokotean-
noksen saaneet selvästi vähemmän tartuttavat tautia kuin ne, jotka ovat rokottamattomia.
Ja tämä on se peruste, että me tämmöistä lainsäädäntöä olemme säätämässä, että riskialt-
tiiden potilaiden kanssa tekemisissä olevalta hoitohenkilökunnalta edellytettäisiin lähtö-
kohtaisesti tätä rokotetta tai muuta suojaa. [Maria Guzenina: Juuri näin!] Siis ajankohtai-
sin, paras lääketieteellinen tieto on se, johon tämä perustuu, ei kenenkään mielipide. Mi-
nullakin on monia mielipiteitä tästä taudista, mutta päättäjänä ajattelen niin, että koronan

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

hallinta on pitkälle tilastotiedettä ja riskienhallintaa ja kaiken tämän on perustuttava parhaaseen ajankohtaiseen tietoon. Jos me perustamme nämä mielipiteille, on niitä hankala lähteä laajemmin perustelemaan, koska mielipiteet vaihtelevat, kokemukset taudista ja myös siltä suojautumisesta vaihtelevat. Ainoa tapa tehdä päätöksentekoa on perustaa se parhaaseen ajankohtaiseen tietoon, ja siihen tämäkin perustuu. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

En halua, arvoisa puhemies, väheksyä myöskään sitä, että rokotteen ottaminen tämmöisessä epidemiatilanteessa ei ole ihan pelkästään henkilökohtainen asia siinä mielessä, että me tiedämme, kuten täällä edustaja Lindén totesi puheenvuorossaan, että nämä rokottamattomat kuormittavat tehohoitoa 20 kertaa enemmän kuin rokotetut ja silloin he myös vievät niitä resursseja ja tilaa muilta tehohoidon potilailta, kuormittavat meidän yhteiskuntamme resursseja ja aiheuttavat jonoja terveydenhuoltoon. Sen takia yhteiskunnan on pidettävä huolta terveydenhuoltojärjestelmän kokonaiskestävyydestä, ja se vaatii myös sitä, että me itse kukin kannamme omalta osaltamme vastuuta, että emme tätä virusta levittäisi ja sillä tavalla pitäisimme huolta, että pandemia pysyisi hallinnassa. [Eva Biaudet: Oikein hyvä, selventävä puhe!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Laiho, olkaa hyvä.

14.51 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on nyt tartuntalain 48 §:n määräaikainen muutos, eli tämä lakiesitys olisi voimassa vuoden 2022 loppuun ja se koskee rokotelvelvoitetta tietyissä tehtävissä toimivien henkilöiden osalta, jotka ovat pääosin sote-henkilöstöä, mutta siellä voi olla myöskin muita tukipalveluihin osallistuvia henkilöitä, jotka ovat lähikontaktissa haavoittuvassa asemassa oleviin ihmisiin.

Me kaikki varmasti haluamme, jos itse joudumme tai läheisemme joutuu hoidettavaksi ja on heikossa kunnossa tai on juuri saanut syöpähoitoja, on hyvin haavoittuvassa asemassa tai ikääntynyt, että hoito on turvallista ja siihen voidaan luottaa. Kaikilla heillä on myös oikeus terveyteen ja oikeus elämään, ja me emme saa riskeerata omalla toiminnallamme sitä, että tuotetaan heille riskiä. Siltä osin tämä lakiesitys on perusteltu, että me tässä nimenomaan suojaamme heikompia.

Kuten täällä on hyvin tuotu esille, niin rokotettu henkilö levittää vähemmän tautia. Valitettavasti ei kokonaan sillä voida estää levittämistä, mutta rokotettu levittää selvästi vähemmän kuin rokottamaton, ja tämä on erittäin tärkeää. On myös huomioitava se, että rokottamaton kuormittaa meidän terveydenhuoltojärjestelmää 20-kertaisesti verrattuna rokotettuihin, ja kun me katsomme tätä epidemian laajuutta, niin kaikki ymmärtävät, että me vaarannamme samalla meidän koko sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmän, jos rokotteita vastustetaan.

Pikatestejä tarvitaan myös. Käytännössä me kokoomuksessa olemme niitä olleet ajamassa ja suhtaudumme niihin myönteisesti, mutta ne eivät ole vaihtoehto rokotuksille, vaan ne ovat täydentävä elementti. Niitä ilman muuta kannattaa käyttää, ja toivottavasti niitä myöskin saadaan maahan jatkossa paremmin.

Haluan vielä nostaa esille tässä sen, että ketään ei tulla irtisanomaan sillä perusteella, että kieltäytyy rokotuksesta, vaan kyseessä on se, että tarjotaan muita tehtäviä, tai sitten äärikeinona, jos ei sellainen ole mahdollista, määräaikainen palkanlaskun katkeaminen. Mutta pakkorokotuksesta [Puhemies koputtaa] tässä ei ole kyse.

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kauma, olkaa hyvä.

14.54 **Pia Kauma kok:** Arvoisa puhemies! Tässä laissa nyt siis sote-palveluissa niissä tehtävissä, joihin sisältyy lähikontakti erityisen haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden, kuten vammaisten, vanhusten, vauvojen ja niin edelleen, kanssa, sote-henkilöllä täytyisi olla rokotus taikka sitten enintään kuusi kuukautta aikaisemmin sairastettu tauti, että hän voisi toimia näissä tehtävissä.

Tämä pandemia on ollut sellainen, että me olemme joutuneet vähän väliä pohtimaan sitä, mikä on perustuslaillisten oikeuksien suhde, kun mietitään yksilöä ja sitten sitä yhteiskuntaa ja yhteisöä, jota olemme suojaamassa. Arvoisa puhemies, tässä kohtaa ainakin itse pohdin sitä, että perustuslain 7 §, oikeus elämään, on se, jonka vuoksi itsekin tätä lakiesitystä kannatan.

Tämähän on vain määräaikainen, noin vuoden verran voimassa. Tämä koskee siis sekä hoitohenkilökuntaa että myös esimerkiksi ruokahuollon tai siivoustyön parissa olevia henkilöitä. Kuten esimerkiksi edustaja Lohi aikaisemmin totesi, tässähän ei olla irtisanomassa ihmisiä, vaan ensisijaisesti haetaan työsopimuksen mukaista muuta työtä tai sitten jotakin muuta työtä, ja jos ei sellaista löydy, sitten yksinkertaisesti palkanmaksu lakkaa joksikin aikaa, mutta henkilöä ei irtisanoeta.

Olen myöskin sitä mieltä, että on hyvä seurata, kun tämä laki astuu voimaan, mitkä vaikutukset sillä sitten on henkilöstöön: kuinka paljon sieltä jää pois niitä henkilöitä, jotka muuten olisivat näissä työtehtävissä, ja kuormittuvatko sitten jäljelle jääneet henkilöt liikaa. Tietenkin tätä pitää seurata.

Olen sitä mieltä, että esimerkiksi tässä lausumina esitetyt pikatestit, jotka voisivat korvata tämän rokotussarjan tai sairastetun taudin, eivät mielestäni ole riittävä suoja. Kuten täällä on useampaan kertaan todettu, täyden rokotussarjan ottaneet sekä itse tartuttavat vähemmän tätä tautia että itse saavat sen taudin epätodennäköisemmin, ja mikäli he sen taudin saavat, on erittäin epätodennäköistä verrattuna rokottamattomaan, että he saisivat sen taudin pahemman muodon. Me joudumme miettimään koko ajan meidän terveydenhuoltomme kuormittuvuutta, ja olemme jo nyt hyvin lähellä sitä, että tehohoidon kapasiteetti on täynnä.

Arvoisa puhemies! Kannatan tätä lakia ja toivon, että sen kanssa päästään eteenpäin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

14.57 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Minä en kannata tätä lakia, vaan kannatan edustaja Ronkaisen tekemää lain hylkäämisesitystä.

Täällä on pidetty erityisesti sosiaali- ja terveysvaliokunnan henkilöiden, jopa puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan toimesta puheenvuoroja, jotka eivät käsitykseni mukaan pidä paikkaansa. En tiedä, miksi. Eivätkö he tiedä asiaansa, vai puhuvatko he tahallaan jotakin muuta kuin todellista tietoa tässä salissa? Kyllä varapuheenjohtaja Laihon pitäisi tietää, että tämä velvoite kohdistuu huomattavasti laajempaan joukkoon hoitajahenkilökunnassa kuin niihin kaikkein hauraimpien syöpäpotilaiden hoitajiin. Sellaisen väittäminen ei pidä paikkaansa, että se kohdistuisi vain heihin. Ja edustaja Lohi, keitä ovat ne terveydenhoidon ammattilaiset, joita tämä asia ei koske, jos se koskee jopa siivoushenkilökuntaa? Ketkä terveydenhoidon ammattilaiset jäävät tämän ulkopuolelle sosiaali- ja terveysvaliokunnan puheenjohtajan mielestä? Tähän haluaisin kuulla vastauksen.

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

Jos työnantaja ei löydä muuta työtä — ja todennäköisesti ei löydä muuta työtä, kun tämä velvoite koskee jopa siivoojia — niin työnantajalla on tässä subjektiivinen oikeus jättää palkka maksamatta. Miten sosiaalidemokraatit voivat jonkinlaisena työväenpuolueena hyväksyä tällaisen esityksen ja jopa puolustaa sitä? Eivätkö he enää ole työväenpuolue?

Suomen hallituksen koronalinjaa leimaa linjattomuus. Toimet tulevat ulkomailta matkittuina, puolinaisina ja myöhässä. Tällä kertaa, kun ei ole mitään havaintoa siitä, mitä oikeasti pitäisi tehdä, hallitus nyt sitten varmuuden vuoksi rajoittaa ravintoloita ja kuntosaleja ja tuo tällaisen hoitajien rokotepainostuksen saliin. Aluevaaliterveisinä hallitus ja sen apupuolue kokoomus haluavat painostaa suomalaiset hoitajat rokotettavaksi, vaikka heillä omasta mielestään on hyvä syy olla ottamatta sitä rokotetta.

Rokote antaa mitä ilmeisemmin ottajalleen suojan vakavaa tautimuotoa vastaan. Se ei kuitenkaan suojaa saamasta tartuntaa eikä levittämästä tartuntaa. Varmin todiste sille, että rokote ei suojaa siltä, on se, että hallitus on joutunut vetäytymään häntä koipien välissä itse säättämästään rokotepassista: on vain säädetty, ettei rokotepassillakaan enää pääse tilaisuuksiin. Jos rokote suojaisi tartunnoilta ja niiden levittämisestä, miksi rokotepassi pitäisi hyllyttää? Ja miksi, jos rokotepassi kerran ei toimi, te käytännössä tuotte sosiaali- ja terveysalan työpaikoille rokotepassin? Tästähän tässä on oikeasti kysymys.

Täällä on monta kertaa vedottu perustuslakivaliokunnan lausuntoihin ja lausumiin. Minäkin puhun hieman niistä.

Perustuslakivaliokunta on suhtautunut hyvin kriittisesti siihen, että rokotepassia tuotaisiin välttämättömiin palveluihin tai työpaikoille. Rokotepassi on hyväksytty lähinnä vaihtoehtoisena toiminnan rajoitteille määräaikaaisesti. Tämä säätely on tosiasiaa rokotepassin tuomista työpaikoille. Mihin seuraavaksi? Mihin seuraavaksi hallitus aikoo tuoda väkisin tämän toimimattoman rokotepassinsa apupuolueensa kokoomuksen tuella?

Lisäksi kiinnitän huomiota siihen, että perustuslakivaliokunta lausunnossaan huomioi sosiaali- ja terveyspalvelujen tosiasiallisen saatavuuden, eli sen, että jos tämän lainsäädännön seurauksena hoitajia irtisanoutuu merkittävästi tehtävistään, vaarantuuko silloin hoidon saatavuus siinä määrin, että voidaan puhua perustuslaillisesta ongelmasta: hallinto ei turvaa kansalaisten oikeutta elämään, koska ei ole tarpeeksi hoitohenkilökuntaa, koska hallitus on omilla toimenpiteillään saanut aikaan tilanteen, jossa ei ole tarpeeksi hoitohenkilökuntaa. Miten te hallituksessa voitte elää tämän tilanteen kanssa? Kuinka te aiotte seurata tätä? Ja ennen kaikkea, jos näitä irtisanomisia tapahtuu, mitä te teette? Kuka teistä lähtee rukoilemaan niitä hoitajia takaisin työpaikoilleen? Yrittäkää nyt ymmärtää tämä tilanne, missä me olemme.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, Mari, olkaa hyvä.

15.01 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Tässä laissa on yksi hyvä asia, ja se on tämän lain tavoite: siinä siis on tarkoituksena suojella hauraimpia yksilöitämme tässä maassa. Mutta ongelma on se, että tällä hallituksen esityksellä sitä ei tehdä, ei, kun me tiedämme varsin hyvin — kun täällä edustaja Lohi sanoi, että viimeiseen tietoon perustuen on tämä hallituksen esitys tehty — että viimeisin tieto on se, että erityisesti tämä omikronvariantti menee näistä rokotteista läpi. Itselläni on ihan lähiajalta, lähipiiristä kokemuskin tästä: kolme kertaa rokotettu hoitaja työskenteli paikassa, jossa hoidetaan hyvin hauraita vammaisia, ja hänellä oli kolme rokotetta, mutta hän sai silti tartunnan. Mitä me teemme tällai-

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

sella esityksellä, jossa me nyt laitetaan nämä loputkin hoitajat ottamaan näitä rokotteita, kun he voivat edelleen kantaa tautia ja tartuttaa sitä eteenpäin?

Sen vuoksi perussuomalaiset ovat esittäneet tätä ennen työvuoroa tehtävää testausta, pika-antigeenitestausta, jolla me voisimme varmistaa, onko sitä tautia juuri nyt tällä henkilöllä, jolloin hän olisi terve eikä altistaisi nimenomaan näitä hauraimpia, meidän vanhuk-siamme ja vammaisiamme.

Täytyy kyllä todeta, että kyllähän tässä on tosiasiaa kysymys pakolla otettavasta ro-kotteesta, koska testiä voit käyttää vain silloin, kun sinulla on siihen lääketieteellinen syy, ja nähdäkseni näissä papereissa todetaan, että tällainen lääketieteellinen syy voi olla esi-merkiksi aiemmin saatu anafylaktinen reaktio rokotteesta, vaikea allerginen reaktio. Käy-tännössä katsoen se lienee kuitenkin varsin harvinaista.

Pidän erittäin huonona tätä pelkästään jo periaatteellisesti, ja lainaan tässä sosiaali-tiikan professoria Jaana Hallamaata, joka oli erinomaisessa haastattelussa MTV-kolmosen Uutisextrassa, jossa hän totesi: ”Pakon käyttäminen yhteiskunnassa, se on aivan äärimmäi-nen keino. Sen hinta voi olla luottamuksen rapautuminen, vastakkainasettelun syventymis- ja vihostuuksien luominen.” Tämä kyseinen hallituksen esitys on juuri tätä, ja mie-lestäni Suomessa ei pitäisi mennä tähän suuntaan. Me tiedämme, että terveydenhuollon henkilöstö ottaa rokotteita varsin hyvin, mutta niillä loppuilla voi olla syy, miksi he eivät sitä ota.

Katsoisinkin, että jos täällä todella halutaan hauraita suojella, niin hallituksen tulisi hy-vin kiireellä nimenomaan tuoda näitä pikatestejä. Niitä oli itse asiassa EU:kin jopa lähet-tänyt Suomeen, EU on hommannut näitä pikatestejä 100 miljoonalla eurolla, ja hämmäs-telen, [Puhemies koputtaa] missä ovat ne testit, mitkä Suomeen on lähetetty, [Puhemies: Kiitoksia!] kun niitä nyt voitaisiin jakaa terveydenhuollon henkilöstölle, [Puhemies: Ai-ka!] jotta he voisivat testata itseänsä ennen työvuoroa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kiljunen, Kimmo, olkaa hyvä.

15.04 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! Täällä on käytetty paljon puheen-vuoroja ja aika tunteikkaitakin puheenvuoroja. Edustaja Ronkainen, joka juuri poistuu sa-lista, avasi keskustelun sillä tavalla, että tämän hallituksen koronalinjauksissa ei ole päätä, ei häntää, ja totesi, että tämä esitys, niin kuin perussuomalaiset ovat lähes kautta linjan to-denheet, on jo susi syntyessään — löydetään monenlaisia argumentteja. Tässä heidän esiintymisessään on sekä retorista voimaa että myöskin pyritään asia-argumentein kaata-maan tämän.

Arvoisa puhemies! Nyt me olemme vähän hankalassa asetelmassa poliittisina päätök-sentekijöinä, kun me joudumme ratkaisemaan aidosti asiaa, jossa meidän asiantuntemuk-semme ei ole riittävä. Meidän asiantuntemuksemme ei ole riittävä. Täällä edustaja Lohi va-liokunnan puheenjohtajana totesi, että meidän ainoa mahdollisuutemme on tietysti luottaa tietoon ja myöskin pyrkiä niin sanottuun riskien minimointiin. Eli meillä ei ole olemassa absoluuttista tietoa, mutta me voidaan riskienhallinnan kautta arvioida, mikä on se pienin riski.

Kyllä — edustaja Rantanen tässä viimeisessä puheenvuorossa painotti voimakkaasti, että vaikka olisi kolmekin rokotusta, saattaa olla, että ihminen on sairas ja pystyy levittä-mään ja siinä suhteessa levittää sairautta, mutta nämähän ovat äärimmäisiä poikkeustilan-teita. Ne ovat poikkeustilanteita. Valtaosa rokotetuista ei sairastu samalla tavalla eikä levi-

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

tä sitä sairautta, ja silloinhan meidän täytyy tässä tilanteessa pyrkiä siihen, että minimoimme sitä riskiä. Se on ainoa mahdollisuus, mitä me poliittisina päätöksentekijöinä voidaan nähdä, että me saadaan faktoja eteemme ja me pyrimme minimoimaan näitä riskejä. Sillä pohjalla tämä hallituksen esitys ei ole susi syntyessään vaan nimenomaan tarttuu oikeaan asiaan ja pyrkii avittamaan tässä tilanteessa, joka on nyt muodostumassa jälleen kerran poikkeuksellisen hankalaksi.

Arvoisa puhemies! On toinen termi, jota on paljon täällä käytetty, että tässä on kysymys rokotuspakosta. Mielelläni ottaisin tuon edustaja Lindénin puheenvuoron johdantosanat tähän itsellenikin, koska olen aivan samassa tilanteessa. Minulla on 90-vuotias äiti, joka asuu Oulunkylässä ja saa kolme kertaa vuorokaudessa kotihoitoa ja sinnittelee siellä kotona, ja aivan sama tunne on minulla kuin hänellä: kuinka minä toivoisin, että joka ikinen hoitaja, joka hänen luokseen menee, on absoluuttisesti terve. Tässä tilanteessa, jos me vain voimme varmistaa sitä rokotuksella, minimoida näitä riskejä, niin rokotetaan, rokotetaan. Ja nyt ei ole kysymys siitä, onko pakko hoitohenkilön ottaa rokote, vaan onko meidän, hoidettavien omaisten tai hoidettavien, eletävä sellaisen pakon alla, että meitä voivat hoitaa aidosti ihmiset, joilla mahdollisesti on sairauksia. Ainakin yhteiskunnan velvollisuus on minimoida se riski, että olisi sairauksia. Miettikää tätä pakkoa [Puhemies koputtaa] nyt eri kulmista ennen kuin te teette tätä ratkaisua.

Olen tässä hallituksen esityksen kannalla.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Essayah, olkaa hyvä.

15.07 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Tässä salissa tuntuu kuitenkin olevan yksimielisyys siitä, että tämän lainsäädännön tavoite, että kaikkein heikoimmassa asemassa, hauraimmassa asemassa olevia potilaita tulee suojella, on oikea. Mutta se, mistä me olemme täällä eri mieltä, on se, onko tämä laki siihen nähden oikeasuhtainen ja onko aivan varmaa, että tällä lainsäädännöllä pystyttäisiin niin paljon vähentämään riskiä näitten henkilöitten sairastumiselle, että tämä laki kannattaa tällaisenaan olla eduskunnassa viemässä läpi. Me kristillisdemokraatit olemme hyvin huolellisesti puntaroineet tätä ja todenneet, että tämä on keinona väärä ja itse asiassa tässä omikrontilanteessa vielä riittämätön, sillä niin kun tiedämme, tämän hetken tiedon mukaan myös rokotettu voi levittää virusta. Olemme myös erittäin huolissamme siitä, että tämä lakiesitys tällaisenaan kiristää ilmapiiriä alalla, jolla ihmiset ovat äärimmäisen kuormittuneita ja väsyneitä jo tällä hetkellä.

Täytyy sanoa, että ihmettelen sitä, kun kuitenkin nykyllä lainsäädännönkin perusteella on mahdollista tällä hetkellä tiedustella työntekijältä, onko hänen rokotussuojansa kunnossa, ja vaikka työntekijällä ei ole varsinaisesti velvollisuutta kertoa asiasta, niin kuitenkin hoitoalan eettinen lähtökohta, asiakaslähtöisyys, luo tähän varmasti hyvin vahvan velvoitteen myös hoitohenkilökuntaan kuuluvalla henkilölle. Sen jälkeen työnantaja voi työjärjestelyin varmistaa potilasturvallisuuden, jos hoitaja ei sitten syystä tai toisesta pysty ottamaan tuota rokotetta.

Niinpä, kun miettii, mitkä tämän lainsäädännön jatkoseuraamukset ovat — tässä edustaja Lohi kertoi, millä tavalla edetään tilanteessa — lopputuloksena on kuitenkin se, että pahimmillaan henkilöltä voidaan pidättää palkka. Elikkä häneltä voidaan pidättää palkka ja palkanmaksu lopettaa. Siinä mielessä kyllä yhdyn SuPerin Silja Paavolan ihmettelyyn, voiko olla oikeasuhtaista ja oikein menetellä tällä tavoin. Ajattelen, että on erikoista, että meillä varsin vasemmistolainen hallitus on tällä tavalla hyökkäämässä hoiva-alan työnte-

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

kijöitten tilanteeseen ja pahentamassa sitä ja varmasti kiristämässä tätä ilmapiiriä entisestään.

Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraatit esittävät sitä, että meidän tulisi saada antigeenitestit nopeasti käyttöön, koska ne olisivat oikeasti se tapa, millä pystyisimme varmistamaan, että lähikontaktissa toimiva henkilökunta tai vierailija ei ole itse asiassa tuon [Puhemies koputtaa] viruksen levittäjä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen, Mari, olkaa hyvä.

15.10 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Tämän lainsäädännön tavoitteena on suojella hoivakodeissa olevia iäkkäitä ihmisiä ja sairaaloissa olevia potilaita. On huomiotava, että etenkin tässä syksyn aikana meillä on ollut erityisesti rokottamattomien epidemia, mitä tulee tehohoidon kuormitukseen. Toivoisin, että tästä salista viesti myös terveydenhuollon henkilöstölle olisi se, että myös oman terveyden kannalta on hyödyllistä ottaa rokotteet, ei suojellakseen pelkästään potilaita tai ikäihmisiä vaan myös itseään.

Täällä salissa on monta kertaa nyt hyvin todettu, että pikatesti ei korvaa rokotteita. On hyvä, että pikatestausta lisätään, ja siihen myös palataan tämän päivän aikana toisella lainsäädäntöesityksellä. On totta kai myös tärkeää, että otetaan käyttöön erityisesti sellaiset tehokkaat, vaikuttavat keinot vähentää epidemian etenemistä ja vaikutuksia, jotka vähiten vaikuttavat ihmisten elämään, ja näihin kuuluvat tehokkaat maskit ja myös esimerkiksi ilmanvaihto, josta on havaittu olevan paljon hyötyä. Samoin, kun kouluihin palataan, pitää pohtia, miten meillä on käytössä sellaiset pikatestauksen keinot, joilla voidaan pitää koulut mahdollisimman kauan auki, jos niistä arvioidaan olevan hyötyä.

Arvoisa puhemies! On todella tärkeää kuunnella terveydenhuollon henkilöstön näkemyksiä, ja se viesti, mikä sieltä tulee, on, että palkkauksen täytyy vastata työn kuormitusta. Aivan oikein, kuten täällä on todettu, suurin osa on ottanut rokotteet. Ei suurimman osan huoli ole se, että rokotteet kannattaa ottaa, kun terveydenhuollon ammattihenkilöstö, suurin osa heistä, tietää ja ymmärtää sen hyvin, että ne kannattaa ottaa. Heidän huolensa on se, vastaako palkkaus työn kuormitusta, ja tämä on todennäköisesti se suuri riski tällä hetkellä, mitä tulee henkilökunnan jaksamiseen ja motivaatioon. Toivon, että täällä myös vakavasti keskitytään niihin toiveisiin ja niihin huoliin, joita sieltä kentältä tulee. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Laakso, olkaa hyvä.

15.13 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Tulin tänne todellakin kertomaan, mikä tässä tarinassa oikein on, mistä tämä juontaa. Tämähän menee niin, että ensin väitettiin, että rokote suojaa vähän kaikelta, melkein samalla lailla kuin taikaviitta armeijassa, mutta ei kerrottu niin sanotusti, että rokotteen ottamisen jälkeen voit edelleen levittää. Eli tuotiin asiat vähän villaisina tänne kaikkien ihmisten tietoon.

Kokonaisuudessaanhan tämä lähti menemään hallitukselta päin honkia, kun yritettiin saada tästä suositusta, tuputtamalla tuputettiin rokotteita, vähäteltiin uhkia, jotta saataisiin ihmiset ottamaan rokotteita. Saatiin media tähän koko hässäkkään mukaan kertomaan sitä, että melkein kuolette, jos ette te ota rokotetta. Jostain syystä tämä tuputus ei mennytkään ihan niin putkeen kuin oltaisiin haluttu ja ihmisiltä tuli aika kova vastareaktio. [Aki Lindén: Aika harvalta!] — Ikävästi aika monelta. Lindén elää vain siinä tietyssä kuplassaan.

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

Kannattaa käydä toreilla pyörimässä enemmän. [Jussi Saramo: Te ruokitte sitä toista puolta! — Jukka Gustafsson: Aika pahasti sanottu kyllä edustaja Lindénia kohtaan!] — Niin, ikävä kyllä. [Jukka Gustafsson: Mutta tätähän saamme kuulla koko ajan!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Keskitytään nyt tähän puheeseen.

Satuin tuossa äsken katsomaan, että määkijä Gustafsson tulee paikan päälle, niin että tätä oli kyllä odotettavissakin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Arvoisa edustaja, pyydän asiallista kielenkäyttöä salissa.

No, toivotaan sitä Gustafssoniltakin. — Mutta niin se oikeasti on: se tuputtaminen rupe- si tökkimään aika monella. Jollei tätä asiaa olisi tällä tavalla tuotu esiin ja tuputtamalla tu- putettu, niin rokotettujen määrä olisi huomattavasti suurempi. [Aki Lindén: Olisitteko sil- loin tyytyväisiä? — Leena Meri: Kuunnellaan nyt, kun ei pysty kuuntelemaan, edustaja Lindén!] — Lindén ei taaskaan oikein meinaa ymmärtää, mitä täällä puhutaan. No, ei voi olla eri mieltä, ei voi kertoa, miten tämä asia on mennyt. — Joka tapauksessa tilanne on se, että tässä tilanteessa ollaan ja ihmisiä on jättänyt rokotteita ottamatta sen takia, että heitä on ruvennut tämä asia kyllöittämään — juuri tämä pakottamisen pakottamisen pakottaminen.

Mitäs tässä sitten tehtiin, kun tässä olisi voitu asialle tehdä jotain? Kun ei onnistunut niin sanotusti suositus ja ei saatu ihmisiä ottamaan riittävästi, kun ihmiset asettuivat takajaloil- leen, niin sitten hallitus päättää tehdä tästä pakon. Jos ihan rehellisesti sanotaan, niin ei ro- kotepakko ole oikeusvaltiossa oikea toimintatapa, ei missään nimessä, vaan kaikessa pak- koa ennen pitää tulla se, että suositellaan, järkevästi perustellaan, kerrotaan ne asiat oikeas- ti — ne uhat ja kaikki muutkin vaihtoehdot. Annetaan ihmisten itse päättää niistä asioista. Kyllä oikeasti ihmiset ovat sen verran fiksuja, että he tajuavat sen, mitkä ovat oikeat lää- ketieteelliset jutut ynnä muut. Mutta kun ne ensin jätetään kertomatta ja sitten, kun asiat ru- peavat selviämään, että näin käy, ruvetaan selittelemään, niin uskottavuus kärsii. Tämä ei ole mistään muusta asiasta kiinni.

Ihan sama homma tässä tulee käymään tämän perussuomalaisten esittämän pikatestauk- senkin osalta. Sitä ei voida tehdä sen takia, että on kaksi syytä — en tiedä, kumpi vai mo- lemmat. Toinen on se, että se on tullut opposition puolelta ja etenkin perussuomalaisilta, ja toinen on se, että niitä ei todennäköisesti ole saatavilla niin paljon, että voitaisiin siihen hommaan lähteä. Mutta miksi tässäkään ei voida oikeasti nostaa kättä pystyyn ja kertoa, miten nämä asiat ovat, [Aki Lindénin välihuuto] vaan tuodaan tämä asia sitten jälkikäteen esiin? Kaikki tietävät sen — ihan tasan tarkkaan tietää joka ikinen — että se rokote ei ole tällä hetkellä se ongelmanratkaisu tämän taudin leviämisen kannalta vaan se suojaa juuri niin, ettei tehohoitoon joudu liian paljon porukkaa.

Minkä takia ei voida nyt ottaa esimerkiksi meidän hyviä lausumiamme, käyttää niitä ja ottaa esimerkiksi pikatestausta tähän rinnalle vaan on pakko vääntää väkisin vastaan? — Kiitos. [Aki Lindén: Eiköhän se tässä rinnalla ole, mutta te vastustatte rokottamista!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Meri, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

15.18 **Leena Meri ps:** Arvoisa puhemies! Nyt korjaan täällä: Kansanedustaja Lindén, tiedätte varsin hyvin lukuisista eduskuntaryhmämme puheenvuoroista, puolueen johdon puheenvuoroista, että me emme vastusta rokotteita. Me kannatamme kansallista rokotusohjelmaa, ja me olemme kehottaneet ihmisiä, jotka pystyvät ottamaan rokotteen ja haluavat ottaa sen, rokottautumaan omaksi suojaksi. Jos te nyt voisitte lopettaa vihdoinkin tuon väärän tiedon huutelun täällä salissa. Keskustellaan oikeista asioista. Kun te itse usein tuotte esille, että puhutaan tiedosta ja todennetusta tiedosta, niin tehkää myös itse niin kuin toisille toivotte ja huutelette sieltä.

Perussuomalaisten puolue on tuonut hyvin aikaisessa vaiheessa esimerkiksi koronapassin ongelmat esille, ja olemme kertoneet, miksi vastustamme sitä. Yleisradiolla tuossa kuunvaihteessa tämän kuun alussa toimme esille puolueena tämän pikatestauksen mahdollisuuden, ja hyvinkin pian sen jälkeen alkoi tulla myös terveydenhuollon asiantuntijoilta viestejä, että passi ei tosiaan kyllä estä taudin leviämistä ja se ei nyt olekaan sitten ihan paras mahdollinen keino, vaikka meitä pilkattiin siitä ja tuotiin esille, että me olemme rokotevastaisia sen vuoksi, että me toimme ne ongelmat esille, mitä rokotepassissa oli. No, me olemme tosiaan tuoneet nyt ajoissa esille tämän pikatestauksen, ja täällä edustajat Lindén, Kiljunen ja sosiaali- ja terveysvaliokunnan puheenjohtaja ovat moneen otteeseen sanoneet, että perustetaan tämä tietoon.

No, mennäänänpä nyt siihen teidän valiokuntanne mietintöön, joka täällä on sitten tänään äänestyksen pohjalla.

Tässä mietinnössä te, hallituspuolueet, toteatte, kokoomus mukaan lukien, että jopa perustuslakivaliokunta on tuonut esille, että rokottamattomia tai niitä, jotka eivät ole sairastaneet tautia, olisi hyvä testata ennen työvuoroja. Se olisi mahdollinen keino vähentää asiakkaiden ja potilaiden riskiä. Siinä on tietoa, riskianalyysia. No, lisäksi sosiaali- ja terveysvaliokunta toteaa, että rokottamattomien työntekijöiden säännönmukainen testaaminen voisi lähtökohtaisesti siis olla vaihtoehto. Sitten todetaan, että testaaminen ei kuitenkaan suojaa työntekijää itseään tartunnan saamiselta, ja taas todetaan, että se on vastoin esityksen tavoitteita. Te siis itsekkin toteatte, että tässä on ongelmia. Lisäksi todetaan, että testattu henkilö voi myös testausvälin aikana saada tartunnan ja tartuttaa työssä ollessaan eteenpäin myös muita henkilöitä.

Edustaja Lindén ja edustaja Kiljunen, toitte esimerkkinä omasta perhepiiristänne, että pitää olla rokotettu. Ettekö te halua, että olisi testattu? Eikö se olisi helpompi keino? [Aki Lindén: Kannatan!] — No niin, hyvä, te kannatatte jo sitä. — Elikkä te tuotte kiertotietä tämän rokotuspakon ja painostamisen, kun testaus olisi itse asiassa se parempi. [Aki Lindén: Kannatan!] Elikkä te alatte jo pikkuhiljaa myöntää, että perussuomalaisten kanta on oikea, mutta onko kysymys vain siitä, että koska se on oppositiopuolue perussuomalaiset, joka tämän ongelman ja tämän ratkaisun ovat ajoissa havainneet, niin sitä ei voi nyt periaatteessa kannattaa, koska aluevaalit, koska eduskuntavaalit? Onko tässä nyt kysymys sitten kuitenkin siitä, että ajamme kansalaisten etua, omaa etua vai puolueen etua? Kysyn teiltä tätä.

Valiokunta on painottanut sitä, että jatkossakin tehtäisiin enemmän testauksia, ja tämä on ollut valiokunnan näkemys. Kyllä teillä tietoa on, mutta riskianalyysi teiltä kyllä puuttuu siitä, kuinka paljon tässä saattaa lähteä ihmisiä kilometritehtaalte. Tässähän on semmoinen ongelma: Erityisesti vasemmisto ja sosiaalidemokraatit kertoivat, miten tässä on ajateltu niiden ihmisten osalta, joilla on selkeä pelko tai oireita, että he eivät voi ottaa sitä teidän toivomaanne täyttä rokotesuojaa, ja on vielä vähän avoinna, mikä se täysi suoja tulee nyt olemaan, kolme, neljä, viisi vai kuusi. Ja ei ole muuta työtä, kun sitä jotakin yksin

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

varastossa olemista ei varmaan älyttömiä määriä ole. Kun heitä ei lomauteta vaan palkanmaksu lopetetaan, niin millä he elävät? Jos palkanmaksu vain lopetetaan, käsitykseni mukaan silloin ei saa työttömyysturvaa. Mitä he tekevät? Myyvätkö he talon, jättävätkö lapset ruokkimatta? Toimeentulotukeakaan ei saa ennen kuin on kaikki muu käytetty, eli kyllä tämä on todella kova keino niille ihmisille, jotka eivät voi ottaa rokotetta.

Meidän on helppo täällä antaa muille ihmisille pakkoja, mutta voin hyvin ymmärtää ihmistä, jolla on tuttavapiirissä ollut vakavat oireet tai joka on itse saanut niitä. Hän pelkää todella paljon, ja sitten ei katsotakaan, että se on perusteltu syy, vaan lakkautetaan palkanmaksu. Siinä vaiheessa minä kysyn teiltä, sosiaalidemokraatit, mitä te olette ajatelleet. Onko se sama asia, mitä täällä vastattiin bensaveron korotuksiin? Kun perussuomalaiset ovat anelleet, että laskekaa nyt veroja, niin te vastaatte, että menkää toimeentulotukilukulle. No, onko tämä se, että menkää toimeentulotukilukulle? Entä kun sitä toimeentulotukeakaan ei saa? Nyt teillä on kyllä todella, todella kovat keinot käytössä. Miettikää, että tämä laki on kuitenkin voimassa ensi vuoden loppuun saakka. Onko tämä ihminen siis ilman palkanmaksua vuoden?

En ollenkaan ymmärrä sitä, miksi te ette voi tehdä pikatestausta. Silloin siinä kerta kaikkiaan säilyvät ihmisen yksilönvapaus ja valinnanvapaus. Onko se nyt siitä kiinni, että tämä on perussuomalaisten esille nostama ajatus, jota kuitenkin sosiaali- ja terveystieteiden tällä omassa mietinnössään pohtii, että näinhän se olisi? Miksei tässä valita lievempää keinoa elikkä sitä testaamista? Miksi pitää kajota ihmisen itsemääräämisoikeuteen ja siihen, ettei kunnioiteta sitä, jos joku ei voi, kerta kaikkiaan, eikä pysty tai uskalla ottaa rokotetta?

Toivon todella, että lopetatte vääristelyn ja kuuntelette. Täällä on myös kristillisdemokraateilta tullut hyviä puheenvuoroja, jotka ovat samansuuntaisia kuin perussuomalaisilla. Jos se on siitä kiinni, että tämä on perussuomalaisten esitys, niin lieventäkää itseänne sillä, että myös kristillisdemokraatit ovat tätä kannattaneet, ja todetkaa, että tämä on huono esitys, ja tulkaa meidän esityksemme linjoille. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

15.25 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Puheeni ei ole viittä minuuttia. Se on paljon lyhyempi, mutta asia on niin tärkeä, että halusin tulla pönttöön.

Olisi hyvä, jos aikuiset suomalaiset ottaisivat rokotteen. Olen kuitenkin pakkorokotusta vastaan. Monilla ihmisillä on ymmärrettävät syyt, perusteet, minkä takia he eivät rokotusta halua tässä koronaepidemiassa.

Hoitohenkilökunnasta on huutava pula. Henkilökunnan määrää ei voi enää vähentää, päinvastoin, joten pakkorokotus johtaisi vaaralliseen tilanteeseen työpaikoilla ja kuormittaisi siellä, sairaaloissa, hoivalaitoksissa olevat hoitajat entisestään. Ja entäs sitten seuraavat ammattiryhmät? Mihin tätä laajennetaan? On paljon ammatteja, joissa ollaan lähikontaktissa ihmisten kanssa.

Ylipäänsä tällainen pakottaminen toimenpiteenä voi johtaa suuriin ongelmiin, koska kaotetaan myös yksilönvapauden rajuun rajoittamiseen. Olen itse ottanut rokotteen, mutta valinnan siihen pitää olla oma. Uskon, että jos saa koronan ja rokotukset on otettu, niin todennäköisesti tauti olisi lievempi. Siihen uskon. Sen takia olen ottanut rokotteen, mutta se pakko on väärin. Testit ja hyväksi havaitut varotoimet pitää ottaa käyttöön laajasti, ei siis

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

pakkorokotusta. Uskon, että korona tulee käymään koko kansakunnan, ja onhan puhuttu siitä, että tämä omikron, sen synty, voi johtaa jopa siihen, että virus tuhoaa itse itsensä.

Kannatan siis edustaja Ronkaisen esittämää hylkäystä hallituksen esitykseen pakkorokotuksista ja edustaja Juuson lausumaa. Kristillisdemokraatit ovat tehneet myös asiaan hyvän lausuman.

Perussuomalaiset ovat esittäneet runsasta pikatestien lisäämistä, joten se heti käyttöön. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

15.28 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys 230 tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta, ja tiivistetysti tässä puhutaan terveydenhuoltohenkilökunnan pakkorokottamisesta. Kuten olen jo aiemmin tässä salissa todennut, olen erittäin huolissani siitä, että mikäli ehdotettu lakimuutos menee läpi, pahenee hoitajapula sosiaali- ja terveysalalla jo entisestään huonosta tilanteesta. Hallituksen oman esityksen mukaan rokottamattomien osuus sosiaali- ja terveysalan ammattilaisista on noin 10 prosenttia. Jos puolet rokottamattomista ottaisi rokotteen, vaille rokotteen antamaa suojaa jäisi arviolta vielä noin 16 000 sote-alan työntekijää. Heitä uhkasi työpaikan tai vähintään palkanmaksun menettäminen. — Itse asiassa he eivät menettäisi työpaikkojaan, mutta onko teillä käynyt mielessä se, että heistä joku saattaa itse irtisanoutua siitä työstä?

Hoitajapula on ollut tapetilla viime aikoina. THL:n mukaan vuonna 2020 vain 13 prosentilla kunnista ei ollut sairaanhoitajien osalta rekrytointiongelmia, 57 prosentilla kunnista ongelmia oli ajoittain ja jopa 30 prosentilla rekrytointiongelmia oli jatkuvasti.

Joulun alla Yle uutisoi sairaanhoitajien raadollisesta arjesta pandemian keskellä. Jouluvapaa kuluu ylitöitä paiskineilla hoitajilla lähinnä palautumiseen, jos vapaita ylipäättään saa. Harva hoitaja nimittäin saa jouluksi uutisen mukaan vapaata. Hoitohenkilökunnalla on takanaan työntäyteinen koronavuosi, sekä työpäivät että työviikot ovat venyneet.

Ylen haastattelema sairaanhoitaja toteaa menneestä vuodesta: ”On ollut pitkiä työpäiviä, ja usein on tehty kuuden päivän työviikkoa. Työpäivät eivät ole sitä, mitä työvuorolistaan on suunniteltu, vaan ne venyvät usein tai alkavat jopa aikaisemmin. Ylimääräisiä työpäiviä on ollut viikonloppuinakin”. Hän kertoo lisäksi, että aikaa ja jaksamista harrastamiselle tai millekään erikoiselle toiminnalle kotona ei ole riittänyt.

Ylen uutisessa korostetaan, että samaan aikaan hoitajien mieltä on jäytännyt se kaikki muu työ, joka on jäänyt koronan varjossa vähemmälle. Yhä edelleen ihmisillä on verenpaineautia tai diabetesta, haavoja pitää hoitaa, reseptejä uusia tai tulee uusia asiakkaita, joiden hoidon tarvetta pitäisi jonkun ehtiä arvioida. Näiden edellä mainittujen lisäksi on osa hoitajista tunnistanut rokotehaittoja siellä asiakkaidensa joukossa.

Johtava juristi Matias Nyman hoitajien edunvalvontajärjestö Tehystä arvioi, että huomattava osa järjestön jäsenistä paiskii töitä jouluna. Hän kertoo, että hoitajat alkavat olla väsyneitä, eikä se koske vain koronan kanssa työskenteleviä. Korona heijastuu kaikkeen muuhunkin terveydenhuoltoon.

Arvoisa puhemies! Pikkuisen täällä salissa käydystä keskustelusta.

Edustaja Lohi vakuutti, että ensin etsitään muuta työtä. Edustaja Laiho sanoi, että kehtään ei tulla irtisanomaan. Oletteko te hallituksessa miettineet ollenkaan sitä, että kaksi vuotta koronan hoitamisen eteen töitä tehnyt terveydenhuollon henkilökunta saattaa irtisanoutua ihan itse? Oletteko te sitä miettineet ollenkaan? Jos te mietitte sitä palkan menettä-

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

mistä tai irtisanoutumista, niin siinä on jonkinlainen ero, jos tämä pandemia jatkuu vielä pitkään. Siellä on hoitajia eri tilanteissa. Siellä on nuoria ja vanhoja, siellä on asuntovelallisia, jotka kokevat tämän ehkä kiristämisenä. Siellä saattaa olla joku, jolla on lähipiirissään joku rokotehaitta. Siellä on myös heitä, joilla ei ole asuntolainaa, ja heillä saattaa olla ikää, ja jos he ovat väsyneet työhönsä, niin mitä he tekevät?

Arvoisa puhemies! Tuo Saramo äsken väitti, että me perussuomalaiset ruokimme tätä asiaa. [Jussi Saramo: Lietsotte!] — Sanoitte, että ruokitte, ja nyt te sanoitte, että lietsotte. Te tarkoititte sitä, että meillä on vastakkaisia näkemyksiä hallituksen kanssa. Siitähän tässä on nyt kyse. Meillä on parempi esitys kuin teillä, ja me haluttaisiin se toteuttaa. Siitä lietsonnasta tai ruokkimisesta: me kuuntelemme kansaa. Ja kun me tuomme kansan mielipiteen täällä esiin, niin miten te kehtaatte sanoa, että me lietsotaan tai ruokitaa tätä asiaa? Hävetkää. [Jussi Saramo: Valtaosa kansasta haluaa, että ihmiset ovat rokotettuja!]

Arvoisa puhemies! Lindénille sen verran, että minä arvostan teidän kokemustanne ja sitä teidän osaamistanne, mutta [Jukka Gustafsson: Mutta!] minä uskon, että te siellä omassa kuplassanne ette näe niitä hoitajien mielipiteitä sillä tavalla kuin niitä lähetetään esimerkiksi minulle. Minulle on tullut henkilökohtaisia yhteydenottoja tästä asiasta, ja minä oikeasti pelkään, että terveydenhuolto kriisiytyy. [Jukka Gustafsson: Onko edustaja nähnyt Lindénin postia? Meidän muiden?] — Olen nähnyt osan, te jaoitte niitä vahingossa meille kaikille.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten ehdottama pikatestaaminen on selkeästi hallituksen esitystä parempi, eikä se loukkaa perustus- tai yhdenvertaisuuslakeja. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Totean, että arvokkaaseen keskusteluun salissa kuuluu puhutella edustajia ”edustaja se ja se”. — Edustaja Räsänen, olkaa hyvä.

15.35 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Tässä pandemiatilanteessa tällä hetkellä kaikkein merkittävin ja kipein ongelma on kasvava pula hoitohenkilökunnasta, ja tämän ongelman edessä olemme myös tulevina vuosina, vaikka pandemia toivon mukaan jossain vaiheessa väistyisikin. Itse pelkään, että tämä lakiesitys, jota nyt käsittelemme, vaikuttaa kielteisellä tavalla terveydenhuollon henkilöstön saatavuustilanteeseen, ja sen vuoksi pidän tätä ongelmallisena. Meillä on tällä hetkellä pulaa rokottajista, testaaajista, jäljittäjistä ja tehohoitajista sekä puutteita niin erikoissairaanhoidossa, vanhushuolissa kuin perusterveydenhuollossa, ja nyt tulisi antaa myönteisiä viestejä hoitohenkilökunnalle, että heitä arvostetaan ja että heidän kohdalleen ei ikään kuin asetettaisi sellaisia uhkavaatimuksia, jotka jotkut kokevat ongelmallisena.

Muistutan myös siitä, että jo voimassa olevan tartuntatautilain 48 §:ssä työnantajalla on velvollisuus käyttää tarpeellisen rokotussuojan omaavaa henkilöstöä tartuntatautien vakaville seuraamuksille alttiiden potilaiden ja asiakkaiden kanssa asiakas- ja potilastyöskentelyssä. Eli jo voimassa olevassa laissa on mahdollisuudet huolehtia siitä, että nimenomaan hyvän rokotussuojan saaneet henkilöt hoitavat näitä hauraita potilaita.

No, millä tavalla tämä uusi esitys nyt eroaa nykyinsäädännöstä? Kyllä itse katson, että se kaikkein merkittävin muutos tässä liittyy nimenomaan mahdollisuuteen palkanmaksun keskeyttämiseen. Eli äärimmäisessä tilanteessa uhkana on, että palkanmaksu voidaan keskeyttää työnteon estymisen ajalta työntekijästä johtuvasta syystä, ja silloin hänellä ei myöskään ole oikeutta työttömyysturvalain mukaisiin etuuksiin. Tätä nimenomaista ää-

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

rimmäistä sanktiota pidän kyllä ongelmallisena. Kun tässä katsoin, että seuraavina puhujalistalla on nimenomaan sosiaalidemokraattien ja vasemmistoliiton edustajia, niin toivon, että kerrotte, miten on mahdollista, että vasemmistopuolueet ovat hyväksyneet näin äärimmäisen sanktion, joka siis poikkeaa nykyisin mahdollisuuksista? Eikö tässä mennä liian pitkälle? Toki siellä tulee sitten se toimeentulotuen mahdollisuus, mutta siinäkin on omat viiveensä ja siinähan mitataan ulos ensin kaikki varat ja asunnot, ennen kuin toimeentulotukea on mahdollisuus ryhtyä saamaan.

Olen itse käynyt paljon keskusteluja näiden hoitajien kanssa, jotka ovat tätä esitystä vastustaneet, ja olen yrittänyt valaa luottamusta näihin rokotteisiin henkilöiden kohdalla, jotka pelkäävät rokotteita, ja myös omalla esimerkilläni rohkaista ottamaan rokotteita. Mutta meillä vain on keskuudessamme henkilöitä, joilla syystä tai toisesta rokotteisiin liittyy pelkoja ja epäilyksiä — takana voi olla toki disinformaatiota, joiden koudessa henkilöt ikään kuin ovat, jotkut ovat omien läheistensä kohdalla nähneet rokotehaittoja esimerkiksi Pandemrix-rokotteesta silloin sikainfluenssan aikana ja ovat päättäneet, että nyt eivät ota näitä rokotteita tämän vuoksi. Siellä on monenlaisia syitä, mutta on näitä henkilöitä, jotka ovat tiukasti tämän päätöksen tehneet, ja mielestäni palkanmaksun keskeyttämismahdollisuus ja myös työttömyysturvan epääminen ovat liian pitkälle meneviä toimia tässä yhteydessä. Eli nämä nykyisin 48 §:n keinot hauraiden, riskialttiiden henkilöiden suojaamiseen sosiaali- ja terveyspalveluissa yhdistettynä pikatestimahdollisuuteen olisivat mielestäni riittäneet ja olisivat se oikea keino.

Sitten lisäksi erittäin tärkeää on se, että annetaan asiallista tietoa, vastataan kaikkiin kysymyksiin, myös hankaliin kysymyksiin, joita esitetään, ja niihinkin kysymyksiin, jotka saattavat meistä tuntua itsestäänselvyyksiltä. Täytyy antaa kansalaisille vastauksia. Kansanedustajille näitä viestejä tulee niin paljon, että ei ole mahdollista ihan kaikille vastata, mutta toivoisin, että viranomaiset ja myös media voisivat näitä vastausväyliä löytää, jotta luottamus rokotteisiin ja koronan torjuntatoimiin nykyisestään paranisi.

Kyllähän meillä rokote kattavuus onneksi on melko korkealla tasolla, ja se on korkealla tasolla myös terveydenhoitohenkilökunnan kohdalla, mutta sitten meillä on se noin 10 prosentin osuus, jonka kohdalla voidaan joutua näihin äärimmäisiinkin sanktioihin, mitkä eivät ole todellakaan toivottavia. Me tarvitsemme kaikki hoitajat työssä, eikä nyt ole mielestäni aika ikään kuin syventää näitä jakolinjoja ja luoda sellaista mielialaa, että rokotteita ollaan ikään kuin pakolla ja [Puhemies koputtaa] yksityisyydensuojan loukkausten uhalla viemässä eteenpäin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Ojala-Niemelä, olkaa hyvä.

15.42 Johanna Ojala-Niemelä sd: Arvoisa herra puhemies! Meillä on tänä vuonna käsitelty eduskunnassa reilut 120 koronalakia. Se on hirveän suuri määrä. Olen tuossa kansalaispalautteiden yhteydessä saanut tietää, että valitettavasti perustuslakivaliokunnan toiminta tunnetaan aika huonosti. Meillä Suomessa perustuslakivaliokunta harjoittaa ennakkokontrollia ja arvioi jo etukäteen hallituksen esitysten perustuslainmukaisuuden ja suhteen kansainvälisiin sopimuksiin. Tällöin vältytään siltä, että jokin laki todettaisiin myöhemmin perustuslain vastaiseksi. Muun muassa Euroopassa on perustuslakituomioistuin monessa maassa käytössä, jossa sitten voidaan todeta jälkikäteen laki perustuslain vastai-

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

seksi, kun laki on voinut olla jo useita vuosia voimassa, jolloin on totta kai vaikeampaa kääntää sitten taas uusille urille nuo lait.

No, tämä esitys, mitä nyt täällä eduskunnassa käsitellään, eli perustuslakivaliokunnan lausunto sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön covid-19-rokotesuojasta, oli yksimielinen ja perustuslain mukainen. Valiokunta totesi, että sääntelyssä on kyse sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden velvollisuudesta varmistaa, että erityisen haavoittuvassa asemassa oleville potilaille ja asiakkaille annettavissa palveluissa käytetään vain sellaista henkilöstöä, jolla on suoja covid-19-tautia vastaan. Sääntelyn voidaan siten katsoa merkitsevän henkilöstöön kohdistuvaa, työntekijän terveydentilaa koskevaa vaatimusta.

Asiantuntijakuulemisessa minusta asiantuntija Kaarlo Tuori totesi osuvasti: ”Nyt ehdotettu sääntely ei sisällä rokotuspakkoa. Minun on vaikea nähdä henkilökohtaisen koskemattomuuden rajoituksena sääntelyä, jossa työnhakijan tai työntekijän edellytetään osoittavan, että hän täyttää työtehtävän luonteesta seuraavat terveydelliset edellytykset ammatteissa, joiden harjoittajien vastuulla on muiden henkilöiden henki tai terveys, olipa sitten kysymys liikennelentäjästä, palomiehestä, lääkäristä tai sairaanhoitajasta. En myöskään voi nähdä tällaisessa vaatimuksessa perustuslain 18 §:ssä turvatun perusoikeuden rajoitusta. Oikeus harjoittaa elinkeinoa tai ammattia ei tarkoita, että jokaisella olisi oikeus harjoittaa jokaista ammattia. Oikeuden toteutumiselle voidaan asettaa tehtävien luonteen perusteellisia lakisääteisiä edellytyksiä, koskivatpa nämä sitten koulutusta, terveydentilaa tai rokotessuojaa, ilman että näitä edellytyksiä tulisi tarkastella perusoikeusdoktriinissamme tarkoitettuina perusoikeusrajoituksina tai että niitä vailla olevien henkilöiden perustuslaissa suojattua yhdenvertaisuutta loukattaisiin.” Painavaa tekstiä.

No, hänelle, jolla ei esimerkiksi terveydellisistä syistä ole mahdollista ottaa rokotetta, on tarjottava muuta työsopimuslain mukaista työtä. Kyseeseen tulee työkierto, etätyö, lomautukset ja vasta viimesijaisena keinona — aivan viimesijaisena keinona — palkanmaksun keskeyttäminen.

Kuten edellä totesin, eri ammattialoille on erilaisia kelpoisuusehtoja ja tämä on rinnastettavissa hoitohenkilökunnan kelpoisuusehdoksi niille, jotka ovat kontaktissa hauraiden ihmisten kanssa.

Tässä keskustelussa ovat olleet korostuneesti esillä rokottamattomien perusoikeudet. Myös muilla on perusoikeuksia, [Välihuuto perussuomalaisen ryhmästä] ja tätä punnintaa me tuolla valiokunnassa teemme. — Sanoin ”korostuneesti esillä”. — Esityksen tavoitteena on suojata erityisesti covid-19-taudin vakaville seurauksille alttiiden sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja käyttävien asiakkaiden ja potilaiden henkeä ja terveyttä — juuri-kin niitä haavoittuvassa asemassa olevia, jotka eivät pysty vaikuttamaan omaan tilaansa.

Muutama asia tässä keskustelussa on tullut esille, mitkä vielä korjaan:

Edustajat Ronkainen ja Räsänen ottivat esille, että perustuslakivaliokunnan lausunnossa olisi mainittu, että Suomessa on 55 000 ihmistä sote-alalla ilman rokotessuojaa. Tämä ei ole perustuslakivaliokunnan lausunnosta. Tämä on hallituksen esityksestä, sivulta 14.

En myöskään allekirjoita edustaja Laukkasen kritiikkiä ikään kuin perustuslakivaliokunnan menettelystä tässä asiassa. Me kuulumme laajasti asiantuntijoita, ja kaikki asiantuntija-arviot olivat yhdensuuntaisia. Siellä ei poikkipuolista sanaa paljon ollut.

Kansanedustaja Mäkelän osalta otan vielä esille sen, että aivan oikein hän sanoi, että perustuslakivaliokunta linjasi, että koronapassia ei voi vaatia välttämättömissä palveluissa, kuten apteekissa käynnissä, ruokakaupassa käynnissä tai huoltoasemalla käynnissä, mutta tätä esitystä ei voi verrata tuohon esitykseen. Nämä olivat kaksi täysin eri lakiesitystä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Saramo, olkaa hyvä.

15.48 Jussi Saramo vas: Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos edelliselle puhujalle erinomaisesta puheesta.

Ideologisesti ajattelen vasemmistolaisena, että yhteiskunnan on aina suojeltava heikoimpia. Suomi on tässä onnistunut tähän asti aivan erinomaisen hyvin, vaikka emme ole käyttäneet pakkoja, emmekä nytkään ole käyttämässä pakkoja, toisin kuin monissa muissa maissa. Pragmaattisesti ajattelen, että tämän salin pitää uskoa tiedettä, parasta olemassa olevaa tietoa erilaisen hörhöilyn sijaan, oli kyse sitten vaikka ilmastonmuutoksesta tai koronasta, rokotteista. Me tiedetään, että rokote toimii. Se suojaa sekä rokotettua yksilöä että koko yhteiskuntaa. Rokottamattomat kuormittavat monikymmenkertaisesti esimerkiksi teho-osastoja.

Arvoisa puhemies! On hienoa, että tässä keskustelussa ollaan vihdoin huolissaan hoitajien tilanteesta. Esimerkiksi perussuomalaiset olivat kikyssä leikkaamassa valmiiksi pieniä palkkoja erityisesti juuri hoitajilta [Perussuomalaisten ryhmästä: Te olette keskeyttämässä koko palkanmaksun!] sekä tietysti kasvatuksen ja opetuksen ammattilaisilta heidän pienistä palkoistaan. Mutta toisin kuin se vastakkainasettelu, kun me vasemmistossa puolustimme hoitajia, tämä teidän vastakkainasettelunne tänään on keinotekoista. [Juha Mäenpää: Te ette leikkaa, te lopetatte palkanmaksun!] Eivät hoitajat vastusta rokotteita. Minuun on moni hoitaja vedonnut, että haluaa, että heidän työyhteisössään kaikki olisivat rokotettuja, etteivät asiakkaat joudu arvailemaan, kuka hoitaja on saanut paremman suojan ja kuka huonomman. [Välihuutoja]

Te yritätte lietsoa vastakkainasettelua tässä salissa — sehän ei ole vakavaa — ja te lietsotte epäluuloa rokotteita vastaan myös tuolla mielenosoituksissa, salin ulkopuolella, sosiaalisessa mediassa. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Monet teidän kansanedustajista antavat jatkuvasti lausuntoja, kuinka rokotteet [Juha Mäenpää pyytää vastauspuheenvuoroa — Mauri Peltokangas: Törkeää panettelua!] ovat vaarallisia, kuinka niitä ei kannattaisi ottaa. Tänäkin tässä salissa olemme kuulleet hyvin erilaisia näkemyksiä. Osa sanoo, että emme me vastusta rokotteita, ja joku toinen sanoo, että kyllä nämä vähän arveluttavia ovat. [Sanna Antikainen: Kansanedustajalla on mielipiteenvapaus!] — Mielipiteenvapaus on, mutta kyllä pitäisi olla jotain vastuuta tämän yhteiskunnan ihmisten hyvinvoinnista ja turvallisuudesta ja ihmisten terveydestä. [Sanna Antikainen: Kyllä, juuri siksi pikatestejä pitäisi lisätä!] — Pikatestejä tässä salissa kannattavat kaikki, ne eivät ole vaihtoehto rokotuksille. — Toivon, että tekin ottaisitte vastuuta [Puhemies: Kiitoksia!] Suomen kansasta ettekä yritä esiintyä sen edustajina [Puhemies: Kiitoksia!] silloin, kun kannatatte hyvin pienen vähemmistön mielipiteitä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Soinikoski, olkaa hyvä. [Mauri Peltokangas: Jos tuohon ei saa vastauspuheenvuoroa, on erikoista! Törkeää panettelua!]

15.52 Mirka Soinikoski vihr: Arvoisa puhemies! Kannatan tätä lakiesitystä. Minun on kysyttävä lakiesitystä vastustavilta tahoilta: Käsi sydämellä, haluaisitteko te, että teitä tai teidän läheisiänne hoitaisi rokottamaton henkilökunta? [Perussuomalaisten ryhmästä: Pikatestattu!] — Testi on eri asia kuin rokotussuoja. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei ole!] Pikatesti ei korvaa rokotteita eikä niiden tuomaa suojaa ja vastustuskykyä koronavirusta vastaan. Pikatesti on toinen työkalu tässä pandemiasavotassa, mutta sillä ei voi korvata ro-

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

kotesarjan tuomaa suojaa. Tarvitsemme kaikkia keinoja tämän pandemian päihittämiseksi. [Mauri Peltokangas: Kyllä!] Se tarkoittaa rokotteita, maskien käyttöä, tehostettua käsihygieniaa ja kotitestien käyttöä tarvittaessa — kaikkien muiden keinojen ohella. — Me olemme täällä turvaamassa sekä suomalaisten terveyttä että suomalaista terveydenhoitojärjestelmää tartuntatautilain turvin. 48 a § on ollut olemassa jo pitkään, ja nyt siihen lisätään tätä uusinta kulkutautia vastaan suojaavat rokotteet.

Arvoisa puhemies! Koronapassia vastustavat tahot ovat varsin tietoisia siitä, että maailmalla koronapassia muutetaan sitä mukaa kuin uutta tietoa virusmuunnoksista saadaan. Maa toisensa jälkeen nostaa koronapassivaatimuksen kolmeen rokotteeseen, koska tutkimustieto osoittaa rokotesarjan suojan olevan kolmella rokotteella hyvä. Me tiedämme nyt, että rokotussuoja koronavirusta vastaan hiipuu kuukausien kuluessa, aivan kuten vastustuskyky jo sairastetun taudin jälkeen hiipuu samassa ajassa. Siksi kolmas rokotuskierros on nyt tehostetusti käynnissä myös Suomessa. Rokottamattomalla on yli 30 kertaa suurempi riski joutua tehohoitoon covid-19-taudin takia ja 20 kertaa suurempi riski joutua sairaalaan hoitoon. Tänäkin päivänä lähes 88 prosenttia suomalaisista on jo ottanut ensimmäisen rokotteeseen, ja kolme kertaa rokotettujen määrä kasvaa kovaa vauhtia päivittäin.

Arvoisa puhemies! Tänäkin päivänä tässä salissa on kuultu monenkirjavaa mielipidettä ja näkemystä, joista osa on täysin tuulesta temmattuja ja toreilla kuultua. Kuten valiokunnan puheenjohtaja Lohi sanoi hyvin aiemmin, pidetään mielipiteet ja tutkittu tieto omissa laareissaan. Niillä on vissi ero, ja ne on jokaisen kyettävä myös erottamaan toisistaan kaikissa tilanteissa. Näyttöön perustuva lääketiede ja kansainväliseen tutkimusyhteistyöhön perustuva tieto viitoittavat meille tietä ulos tästä pandemiasta. [Mauri Peltokangas: Kyllä!] Matka on pitkä, suunta on oikea.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Gustafsson, olkaa hyvä.

15.54 Jukka Gustafsson sd: Arvoisa puhemies! Lähden liikkeelle tästä koronapassista, kun edellinenkin puhuja viittasi siihen, että sen vaatimustasoa joudutaan varmaan nostamaan siihen kolmeen rokotteeseen. Minua on nyt vain vaivannut moraalisesti erityisesti se, että perussuomalaiset nyt kovin haluavat nostaa esille sen, että joku tai jotkut hoitoalan työntekijät sitten joutuvat, vaikka meistä kukaan ei sitä halua, esimerkiksi irtisanotuksi. [Mauri Peltokangas: Tekö hyväksytte sen?] Sen takia vasemmisto on halunnut kautta historian ja tänäkin päivänä pitää irtisanomissuojan korkeana.

Mutta hei, mitä te otatte kantaa koronapassiin? Se ei käy teille mitenkään. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Kuitenkin se tarjoaa kymmenilletuhansille kulttuurialan ja liikunta-alan ihmisille, [Sheikki Laakso: Entäs baarit?] tapahtumateollisuuden työntekijöille konkreettista työtä, ja te olette valmiita vetämään koronapassin pois, tekemään kymmeniätuhansia ihmisiä työttömiksi. Mikä ristiriita tässä on, ja mihin tällainen käsitys perustuu? Minun mielestäni Suomen kansalaisella on myöskin perustuslaillinen oikeus sivistykseen ja kulttuuriin, [Mauri Peltokangas: Kyllä!] ja kun se vielä mahdollistaa sen, että tuhannet ja tuhannet ihmiset pääsevät tekemään oikeaa työtä, niin mitä tekevät perussuomalaiset? Täällä monet teistä ovat puheenvuoroissaan arvostelleet ja vastustaneet koronapassia — minusta aivan käsittämätöntä epäjohtamukaisuutta. Vain perussuomalaiset kykenevät tällaiseen. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen, Kimmo, olkaa hyvä.

15.57 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Meri käytti täällä puheenvuoron, samansuuntaisesti kuin perussuomalaiset kaikki ovat käyttäneet, siitä, että ensi sijalla täytyisi olla pikatestaus ja että edellytystä siihen, että hoitohenkilökunnalla olisi tämä rokotusvelvollisuus, ei pitäisi olla. Hän katsoi silmiin meitä muutamia sosiaalidemokraatteja, Lindéniä, minua ja Gustafssonia, ja vetosi siihen, onko ongelma siinä, että perussuomalaiset esittävät tällaista asiaa, että olisi pikatestaus, sen sijaan, että me edellyttämme rokotusta. Voin sanoa, edustaja Meri: emme mene siitä kulmasta tätä asiaa arvioi ollenkaan. Meille eivät pikatestaus sen kummemmin kuin rokotuskaan ole vastakkain, vaan niitä tarvitaan molempia, mutta tässä kohdassa me lähemme liikenteeseen siitä, että ensimmäinen edellytys on hoivahenkilökunnalta se, että heidät on rokotettu. Tämä on se meidän lähtökohtamme.

Onko se pakko? Perussuomalaiset sanovat, että se on pakko: puututaan ihmisen itsemääräämisoikeuteen, todettiin, [Sanna Antikainen: Niin tehdään!] ja sen sijaan pikatestaus olisi jotakin muuta. Arvoisat perussuomalaiset, pikatestaus puuttuu ihmisen itsemääräämisoikeuteen. [Mauri Peltokangas: Eikö pakkorokotus puutu?] Se on yhtä lailla itsemääräämisoikeuden piirissä oleva asia, ja me tiedämme monia ihmisiä, jotka mieluummin ottavat rokotuksen; heillä on vähemmän fobioita siihen kuin siihen, että meillä on jatkuvaa nenän kaivamista, joka saattaa olla erittäin kivuliasta ja hankalaa. He kokevat sen pakoksi. Ei laiteta nyt tässä pakkoja vastakkain, vaan edellytetään hoivahenkilökunnalta, että minimoidaan riskit. Kun he hoitavat haavoittuvia ihmisiä, heidän pitää olla terveenä. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Tämä on se lähtökohta. Sen takia rokotus on se ensimmäinen edellytys, ja pikatesteja voidaan myöskin tehdä. Katsotaan ne pakoksi tai ei, se on teidän kielenkäyttöänne.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Werning, olkaa hyvä.

15.59 Paula Werning sd: Arvoisa puhemies! Aloitan puheenvuoroni sitaatilla: ”Lupaankunniani ja omantuntoni kautta auttaa lähimmäistäni, tervettä ja sairasta, kaikissa niissä toiminnoissa, jotka tähtäävät terveyden säilyttämiseen ja sen saavuttamiseen ihmisyyttä kunnioittaen, rotuun, uskontoon ja asemaan katsomatta, vaitiolovelvollisuutta unohtamatta. Pyrin edistämään yhteistyötä eri ammattiryhmien kanssa, samoin kuin jatkuvasti kehittämään ammattitaitoani.” Tämä on se vala, minkä myös minä olen vannonut sairaanhoitajaksi valmistuttuani. Tämä on se vala, minkä voi rikkoa vain kerran.

Meillä monet puhuvat pelkästään oikeuksista, mutta harvat puhuvat velvollisuuksista. Hyvät perussuomalaiset, hoitajana toimiessani katson, että minun velvollisuuteni on turvata potilaiden hyvinvointi ja potilaiden terveys. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] — Pikatestaus ei ole sama asia kuin rokotesuoja. [Mauri Peltokangas: Pikatestaus kertoo, että olette terve!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Annetaanpa puhujapöytästä puhua.

Usein puhutaan oikeuksista, mutta meillä on myös velvollisuuksia. Olen jutellut tästä lukuisien hoitajakollegoitten kanssa lukuisia kertoja. Ja, hyvät perussuomalaiset, vaikka te

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

täällä haluatte antaa toisenlaisen käsityksen asiasta, niin voin sanoa, että lukuisat hoitajat ovat kanssani samaa mieltä. Ammattitaitoinen hoitaja haluaa turvata potilaan oikeudet ja potilaan turvallisuuden ja toimii sen mukaisesti. [Sanna Antikaisen välihuuto] — Haluako edustaja Antikainen tulla jatkamaan tätä puheenvuoroani?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: No niin. Tehdään sillä tavalla, että edustaja Werning jatkaa ja muut kuuntelevat. — Olkaa hyvä. [Jukka Gustafsson: Oikein!]

Näin se on. — Tosiaan, kyllä meillä hoitajilla on vahva etiikka ja vahva moraali tehdä hoitotyötä, ja tästä on ihan turha nostaa sen isompaa jupakkaa. Näin se on, ja jokainen tekee tietenkin päätökset omalta osaltaan henkilökohtaisesti, mutta kannatan lämpimästi ottamaan rokotteen ja turvaamaan turvallisen hoitotyön potilaille. — Kiitos. [Hälinää — Välihuutoja]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Laukkanen, olkaa hyvä.

16.01 Antero Laukkanen kd: Kiitoksia, herra puhemies! Täällä on nyt niin elävä keskustelu, ettei tiedä, mihin niistä lähtisi mukaan.

Kiittäisin perustuslakivaliokunnan puheenjohtajaa hänen puheenvuorostaan. Hän puheessaan nosti esiin juuri niitä asioita, joita olisin toivonut, että tässä lausunnossa olisi ollut kirjoitettuna auki, muun muassa professori Tuorin näkemykset, jotka olivat hyvin perusteltuja ja selkeitä. Kun kritisoin tätä lausuntoa, niin kritiikkini kohdistui siihen keveyteen, joka siinä oli, johon en ole tottunut, kun luen perustuslakivaliokunnan lausuntoja tai mietintöjä. Tämä oli se syy. En tässä nyt lähde, koska ei ole mitään syytä tarkemmin lähteä, mutta niin kuin varmasti edustaja Ojala-Niemelä tietää, niin yleensä aika hyvin luen viivoittimen kanssa näitä papereita enkä ole turhan päiten kriittinen. Enkä nytkään ehkä ole niin kriittinen, totean vain, että kun asia on niin iso, niin tämä olisi ansainnut vielä tarkemman ja huolellisemman perustelun tähän lausuntoon, jossa olisi voinut olla useammankin professorin näkemyksiä. Niin kuin kaikki tiedämme ja te muut vielä paremmin kuin minä, nimenomaan valiokuntien lausunnoissa nostetaan esiin eri asiantuntijoiden näkemykset, ja se on valiokunnan velvollisuuskin. Mutta tässä tämä kiire on nyt tuottanut sen, että tätä todella tärkeää tietoa pitää sitten erikseen valiokunnan sivuilta hakea, mutta se olisi ollut hyvä olla tässä näkyvissä. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Antikainen, olkaa hyvä.

16.03 Sanna Antikainen ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Ensiksi haluaisin omalta osaltani sanoa tämän, että kannustan kaikkia ottamaan rokotteen, koska se suojelee erittäin vakavalta koronan tautimuodolta, mutta tämä on jokaisen vapaaehtoinen päätös. Ja toisin kuin vasemmisto täällä, joka ehkä historianakin takia ajaa pakkoa, on sanottava, että vapautteen perustuva demokratia ei voi koskaan loukata ihmisen itsemääräämisoikeutta tällä tavoin kuin nyt hallituksen esitys sitä loukkaisi.

Arvoisa puhemies! Täällä on aiemmin puhuttu siitä, kuinka suurin osa hoitajista on antanut palautetta, että he toivovat hoitajien ottavan rokotteen tai he toivovat muidenkin hoi-

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

tajien ottavan rokotteen, ja tämä käsitykseni mukaan pitää paikkansa siten, että suurin osa hoitajista ja muista erittäin sairaiden tai heikkojen kanssa työskentelevistä on ottanut sen rokotteen. Mutta jos joku hoitaja tai joku muu heidän kanssaan työskentelevä ei halua tai ei esimerkiksi allergian takia pysty ottamaan rokotetta, niin ratkaisu siinä tapauksessa olisi se, että heille voitaisiin etsiä joku sellainen muu työ esimerkiksi vastaanotossa, jossa he eivät altistaisi kaikkein heikoimmassa asemassa olevia.

Tähän kohtaan on otettava esille myös se, että mikäli haluamme oikeasti varman päälle suojella kaikista heikoimmassa asemassa olevia, niin ratkaisu siihen on pikatestaamisen lisääminen, [Vasemmalta: Ei ole!] ei pelkästään rokote, koska myös rokotettu voi valitettavasti tartuttaa tautia eteenpäin. [Aki Lindén: Sekä että!]

Arvoisa puhemies! Tämä asia on minulle erittäin tärkeä henkilökohtaisesti. Olen itse pienenä syntyneen keskosen äiti. Hän syntyi vuonna 2012 viikolla 25 painaen 790 grammaa. Tässä tilanteessa olevat keskokset ovat koronan yksi merkittävin riskiryhmä. Tällaisessa tilanteessa oleva pieni lapsi luultavasti tartunnan saatuaan saattaisi menettää henkensä. Siksi on erittäin tärkeää, että näiden erittäin heikossa asemassa olevien tai erittäin hauraiden lasten kanssa työskentelevillä, kuten esimerkiksi keskosten kanssa tai syöpälästen kanssa työskentelevillä, on rokotusohjelman mukaiset rokotukset kunnossa sekä esimerkiksi influenssarokote ja myös koronarokote — mutta tämä tietenkin vapaaehtoisesti. Koska tunnen näitä henkilöitä, jotka työskentelevät näiden ryhmien kanssa, tiedän, että siellä on asiantuntemus niin suurta, että näin luultavasti jo on ilman pakkoa. [Aki Lindén: Näin on!]

Sitten haluan vielä ottaa lopuksi esille sen, että kun tosiaan täällä on moneen kertaan sanottu, että rokottamisella halutaan suojella riskiryhmiä, joista äskenkin puhuin, niin haluaisin nyt vielä kerran vääntää tämän rautalangasta, että tällä hetkellä pikatestaus on se, millä kaikista parhaiten voimme suojella riskiryhmäläisiä, koska se rokote ei estä tartuttamasta tautia eteenpäin. Minun mielestäni on aika surullista, että kun me tuomme asiallisesti tämän esille, niin sitten täältä vasemmalta suunnalta meitä syytellään ties miksi. [Jukka Gustafsson: Kukaan vasemmalta ei vastusta pikatestiä! — Mauri Peltokankaan välihuuto]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Gustafsson! [Mauri Peltokangas: 21.12. te kaikki vastustitte sitä äänestyksessä!] — Edustaja Peltokangas, täältä puhujakrokkeelta puhutaan nyt.

Itse asiassa edustaja Peltokangas on aivan oikeassa.

Milloin te tuotte esityksen tästä pikatestaamisen lisäämisestä, tai milloin te aiotte sitä lisätä, jotta me oikeasti voimme suojella näitä kaikista heikoimmassa asemassa olevia, kuten näitä keskusia? Pikatestaaminen on se vastaus, ei tämä teidän esityksenne pakkorokottamisesta. — Kiitos, arvoisa herra puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Laakso, olkaa hyvä.

16.09 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Sain äsken nuhtelut sanoistani, ja olette aivan oikeassa, ne olivat kyllä aiheelliset. Werningin päälle puhuttiin äsken, siitäkin huomautettiin, sekin oli oikein, mutta haluan kyllä nuhdella teitä siitä, miksi täällä jatkuvasti saa kaksi edustajaa, edustaja Lindén ja edustaja Gustafsson, harrastaa tätä samaa, mistä meitä muita syytetään täällä. Tämä ei ole minun mielestäni oikeudenmukaista.

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

Edustaja Saramo tuossa puhui, että me lietsotaan ihmisiä, tutkittua tietoa ei uskota tai jostain muuta vastaavaa. Perussuomalaiset ovat koko ajan uskoneet tutkittuun tietoon, mutta ei ole koskaan väärin, että voidaan spekuloida, minkä takia joku asia ei ole looginen tai minkä takia joku asia ei toimi.

Sitten edustaja Saramo puhui vääristelystä, itse syyllistyy siinä heti seuraavassa lauseessaan samanlaiseen vääristelyyn, yritti väittää, että kun on 90 prosenttia ihmisistä rokotettuja, he ovat kaikki sitä mieltä, että rokotuspakko on ok. Ei ole. Minä olen rokotettu. [Jari Ronkainen: Ja minä! — Perussuomalaisten ryhmästä: Ja minä!] Me kaikki lähes olemme täällä rokotettuja. [Jussi Saramo: En minä ole niin sanonut!] — Niin sinä sanoit, voit nauhalta tarkistaa.

Tosiaankin, edustaja Soinikoski mainitsi, että pikatesti ja rokote eivät ole sama asia. Eivät olekaan, minä olen siitä samaa mieltä, mutta tilanne on se, että se pikatesti on parempi tässä tilanteessa, mitä halutaan estää. En väitä, että rokotteista pitää luopua, mutta nythän on puhe vain siitä, voidaanko se rokote työntekijällä korvata esimerkiksi tekemällä pikatesti joka aamu. [Maria Guzenina: Onko se sataprosenttisen varma?] On käsittämätöntä, miksi tämä ei ole mahdollisuus. Pakko on sanoa, että en voi käsittää yhtään millään, miksi tämä ei voisi olla vaihtoehto niille, jotka syystä tai toisesta eivät halua ottaa rokotetta.

Minä en halua arvailla syytä, minkä takia joku on ollut rokottamatta. Kun äsken yritin kertoa niitä syitä, niin täältä tuli välittömästi jo aiemmin mainitsemiäni edustaja Lindénin ja Gustafssonin kauhea ryöpy päälle, kun yritin kertoa, kun olen nähnyt sen läheltä. Minulle on kerrottu niitä syitä, ei mistään netin syövereistä luettuna vaan face to face on kerrottu, minkä takia ei ole otettu rokotetta. Aikaisemmin on otettu kaikki rokotteet, mutta nyt ei ole haluttu ottaa, koska on kyllästytty siihen tuputtamiseen. [Puhemies koputtaa] Ja sitten minä saan ryöpyt sen takia, kun minä kerron teille tämän. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Totean, että täällä keskustellaan hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta. Toivon, että keskustelu keskittyy siihen nyt. Ja sitten totean, että puhemies johtaa puhetta salissa täysistunnon ollessa kesken. — Edustaja Peltokangas.

16.13 Mauri Peltokangas ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Ensinnäkin on aivan selvää, että tämä pandemia on huono juttu. [Kimmo Kiljunen: Ohoh!] Toiseksi, kun täällä salissa puhutaan nimenomaan siitä, että meidän tulisi turvata esimerkiksi hauraita ihmisiä, se on erittäin hyvää keskustelua ja näin tulee toimia. Meidän pitää yhdessä pohtia, millä me turvaamme: turvaammeko me ne hauraat vanhukset sillä, että hallitus esittää pakkorokotukseen johtavan esityksen, kun me kaikki tiedämme — kuten myöskin arvostamani edustaja Lindén — että myös rokotettu voi kantaa virusta? Mikä on siis se keino, millä me turvaamme? Se keino on varmistua siitä, että kun arvostamani terveydenhuollon ammattilaiset menevät aamulla töihin, he tietävät, kantavatko he virusta vai ei. Tämä on se varma keino. Tämä on se varma keino.

Aivan äsken keskustelussa tuli esiin, että kaikki täällä salissa kannattavat pikatestausia. 21.12. kuluvaa vuotta, viime viikolla — arvoisa puhemies, tarkistan — hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntalain väliaikaisesta muuttamisesta ja niin pois päin, istunto 157, kello 09.45 tässä salissa äänestettiin edustaja Juuson esitys: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla mahdollistetaan antigeenipikatestien laajamittainen saatavuus ja käyttö akuuttien ja oireettomien koronatartuntojen toteamiseksi.” Totea-

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

miseksi. Te kaikki äänestitte vastaan. [Välihuutoja vasemmalta] Ja te äsken huusitte täällä, arvoisa edustaja Saramo esimerkiksi, että me lietsomme ja me ruokimme — te äänestitte vastaan tätä vaihtoehtoa, ja nyt te täällä huudatte välihuutoina, että te kaikki kannatatte ja että me puhumme muunneltua totuutta. Hävetkää, arvoisat kansanedustajakollegani. Tässä salissa olisi hyvä pysyä totuudessa. 21.12., 09.45 te painoitte hylkynappia pikatestiehdotukselle, jonka edustaja Juuso teki tässä salissa. Pysytään totuudessa, edustaja Gustafsson, pysytään totuudessa.

Palataan hallituksen esitykseen. Olen erittäin tyytyväinen siitä, että sali on huolissaan. Olen erittäin tyytyväinen siitä. Mutta olen hyvin huolissani siitä, että on suuri osa, suuri joukko myöskin sellaisia terveydenhuollon ammattilaisia — aina laitoshoitajasta ylimpään kirurgiin ja kaikki siltä väliltä — jotka eivät syystä tai toisesta voi ottaa rokotetta. On myös terveydellisiä syitä, ynnä muuta, ynnä muuta. Miksi heiltä viedään ihmisoikeudet?

Arvoisat demarit, te olette työväenpuolue ja te olette valmiit lopettamaan palkanmaksun sellaisilta henkilöiltä, jotka syystä tai toisesta eivät voi ottaa rokotetta. [Vasemmalta: Tai halua!] Älkää lähtekö tällaiseen pakkorokottamiseen, pyydän.

Arvoisa puhemies! Puhun vielä hetken, koska äsken pyysin vastauspuheenvuoroa salissa, kun edustaja Saramo suoltaa perussuomalaisen puolueen päälle sitä ja tätä, aivan käsittämätöntä höpinää. Arvoisa puhemies, te ette antanut minulle sitä minuutin vastauspuheenvuoroa, joten käytän nyt tämän seitsemän minuuttia tässä pöntössä. Toivoisin, että silloin, kun todellakin jonkun puolueen päälle hyökätään ja nimetään se useaan otteeseen vasemmalta ja demareista, niin me saisimme siihen sen minuutin vastauspuheenvuoron, jota puolueen toisena varapuheenjohtajana äänekkäästi pyysin. Toivoisin, että pysytellään myöskin siinä puhemiesneuvoston ohjeessa, miten tällaisessa tilanteessa olisi korrektia toimia. [Jukka Gustafsson: Pienempikin ego riittää! Pienempikin ego riittää tässä talossa!]

Palataan jälleen tähän pandemiaan. Edustaja Lindén piti ansiokkaan puheenvuoron, otti siihen sukulaisensa esimerkiksi. Olen täysin samaa mieltä. Olen yhtä huolissani kuin kaikki meistä esimerkiksi niistä vanhuksista, jotka ovat hauraita ja vaativat jokapäiväistä huolenpitoa. Jos me haluamme tämän pandemian selättää, niin meidän on varsinkin siellä terveydenhuollossa hyvin, hyvin tärkeää olla varmoja, että sinne ei mene koronaa eikä sinne mene mitään muutakaan kausiflunssaa, koska kaikki influenssatkin ovat vaarallisia heikoille ihmisille. Mutta me tiedämme, rakkaat ystävät, että tämä rokote ei ole sataprosenttisesti se, jolla estetään sen viruksen kulkeutuminen tähän hauraaseen, vanhaan ihmiseen, vaan se, että testataan pikaisesti, vapaaehtoisesti.

Minä luotan terveydenhuoltohenkilökuntaan, he osaavat sen homman. Heillä on todella vastuu. Meillä Suomessa tämä terveydenhuollon henkilökunta siis, kuten sanoin, laitoshoitajasta ylimpään kirurgiin on vastuullista väkeä. He tietävät, miten siellä talossa toimitaan. He ovat tehneet sen valan, minkä edustaja Werning täällä ansiokkaasti meille kaikille luki. Ja he varmasti — minä luotan siihen — noudattavat sitä. Älkäämme lähtekö asettamaan sellaista lainsäädäntöä, joka pakottaa, pakottaa, ja pahimmassa tapauksessa lopettaa palkanmaksun ihmisiltä. Voi demarit, työväenpuolue. Voi demarit, työväenpuolue, te allekirjoitatte tällaisen. [Jari Ronkaisen välihuuto] — Nimenomaan, edustaja Ronkainenkin täällä heitti hyvin, että entinen työväenpuolue. Kyllä se on nyt nähty.

No joo, summa summarum. Itse en kannata pakkoja. Tulen äänestämään ei tällaiselle pakolle, mutta olen sitä mieltä, että tämä perussuomalaisten esitys pikatesteistä tulisi ottaa käyttöön ja valtion tulisi osallistua niihin kustannuksiin siten, että ihmiset, jotka ovat vastuullisia — me suomalaiset olemme sitä — pystyvät itse toteamaan aamulla, ovatko he nyt

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

saaneet sen tartunnan, ja sitten vastuullisesti jäämään pois töistä ja siirtymään terveydenhuollon piiriin, jos on ikävä tilanne ja saanut tartunnan. Ei pakoille, mutta mennään yhdessä ja voitetaan tämä pandemia, että päästään jonain kauniina päivänä siihen normaaliin elämään.

Ja vielä kansalaisille terveiset. Ensinnäkin tulevalle vuodelle kaikkea hyvää ja terveyttä, mutta älkää nuijiko toisianne, älkää menettäkö ystävyyssuhteita. Koetetaan elää tämän kanssa ja mennään läpi kuin harmaan kiven. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Peltokankaalle totean, että puhemies johtaa tätä täysistuntoa oman harkintansa mukaan. [Jani Mäkelä: Täällä voi arvostella myös puhemiehen toimintaa! — Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä ja perussuomalaisten ryhmästä.] — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

16.20 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Kun täällä nyt on paljon puhuttu tästä pikatestaamisesta ja sitten hallitus on mielestäni meidän hyvää esitystämme ja sen toimintaa vähätellyt, niin haluan tässä kertoa pari esimerkkiä:

Yksi eniten koronatartuntoja aikaan saanut tapahtuma on ollut elokuun puolivälissä Englannin lounaiskärjessä Cornwallissa järjestetty Boardmasters. Siellä tartunnan sai 5 000 osallistujaa. Tartuntaryppästä uutisoitiin Suomessakin. Ainoa asia, jota Suomen lehdistössä ei kerrottu, oli se, että kaikilta osallistujilta vaadittiin koronapassi. Siis 5 000 koronatartuntaa rokotepassillisten rokotettujen kesken.

Arvoisa puhemies! On siis jo kauan nähty, kuinka rokotepassilla varustetut rokotetut tartuttavat koronaa eteenpäin, toisiin rokotettuihinkin. Esimerkkitapauksia on nyt jo aivan valtavasti. Tänä päivänä on Keuruulta tullut uutisia. Siellä on järjestetty jonkinlainen valtuustoseminaari, ja kaupunginjohtaja kertoo, että tilaisuudessa käytettiin maskeja. Linaan nyt Iltalehden juttua:

”Iltalehti tavoitti kaupunginjohtaja Noora Pajarin kommentoimaan asiaa. Hän on itse saanut positiivisen tuloksen kotitestistä ja odottaa viralliseen testiin pääsyä. Pajarin mukaan koronarypäs tämänkaltaisessa tilaisuudessa pääsi yllättämään.

’Maskit olivat lähestulkoon kaikilla käytössä, ja muitakin ohjeita noudatettiin. Ilmeisesti maskien käyttäminen ja käsihygienia eivät estä taudin leviämistä. Se on yllättänyt.’

Pajarin mukaan moni paikalla ollut on kertonut hänelle olleensa tuplarokotettu, osa jopa triplarakotettu.

’Tämä oli työskentelyseminaari siisteissä sisätiloissa, ei vapaa-ajan vapaamuotoinen tilaisuus. Jos se leviää tällaisessakin, niin herää kysymys, missä se ei leviäisi’, Pajari sanoo.

’Istuimme maskit päässä, ja käsidesiä oli, ja siitä huolimatta se levisi.’

Pajarin mukaan ihmisiä muistutettiin vielä edellisenä päivänä, että yhtään oireisena ei saa tulla paikalle, maskeja on käytettävä ja hyvä käsihygienia pitää muistaa. Pajarin mukaan kaupungin johtaminen kuitenkin pystytään hoitamaan.”

Tässä on nyt kaksi esimerkkiä, jotka puoltavat tätä pikatestaamista ennalta. Ihmettelen, miksi tätä ei ymmärretä. Erityisesti jotenkin näen tämän jonkinlaisena niin kuin samanlaisena toimintana, mitä tuolla itänaapurissa harjoitettiin. Tämä on tämmöistä, että mielestäni niin kuin rajoitetaan ihmisen omaa vapautta valita ja yrittää pitää itsestään huoli ja terveys kunnossa. Tämä hallituksen esitys on mielestäni jonkinlaista kiristämistä tai tyranniaa, ja ihmettelenkin, miten kokoomus tätä näin valtavasti sitten on puoltamassa.

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

Arvoisa puhemies! Pikkusen sivuan lasten rokottamista, koska me emme siitä ole täällä eduskunnassa päättäneet vaan siitä on päätetty jossain muualla: Ylen uutisen mukaan asiantuntijoilta kysyttiin lasten ja nuorten rokottamisen perusteluista ja aikataulusta tämän vuoden helmikuussa, ja kysymykseen vastasi THL:n ylilääkäri ja Tampereen Rokotetutkimuskeskuksen johtaja. Ylen jutussa kysyttiin muun muassa, millä ehdoilla lasten rokottaminen voitaisiin aloittaa eli millainen koronaviruksen tai sen muunnoksen pitäisi olla, että lasten rokottaminen tulisi ajankohtaiseksi. Tämä ylilääkäri vastasi siihen, että ”sellainen, että lasten sairastuminen olisi yleisempää ja vakavampaa kuin nyt”. Kysymykseen, millaisessa tilanteessa lapsia ryhdyttäisiin rokottamaan, hän vastasi: ”Sitten kun lasten tautitaakka ymmärretään paremmin ja samoin heidän roolinsa viruksen levittämisessä, ja jos rokote estää hyvin tartuttavuutta, se olisi lisäsy lasten rokottamiselle.” Tämä johtaja jatkoi: ”Jos virus muuttuu vaarallisemmaksi lapsille tai jos epidemiatilanne sitä vaatii. Jos rokote antaa pitkäaikaisen suojan, voi sen antaa jo lapsille.” Lisäksi johtaja totesi, että ”lapsille annettavia rokotteita on täytynyt tutkia lapsilla ja todeta tehokkaaksi ja turvalliseksi”.

Arvoisa puhemies! Nyt joulukuussa, 22.12. uutisoitiin, että koronarokotukset laajenevat myös perusterveisiin 5—11-vuotiaisiin. Siihen saakka 5—11-vuotiaista lapsista oli rokotettu vain riskiryhmiin kuuluvia. Valtioneuvosto päätti asiasta tuona päivämääränä, ja asetus tuli voimaan seuraavana päivänä, 23.12. Mielestäni on hyvä hetki kysyä: täyttyivätkö nämä THL:n ja Rokotetutkimuskeskuksen asiantuntijoiden esittämät ehdot lasten rokottamisen suhteen? Mielestäni ne eivät täyttyneet. 22.12. juuri tämän Ylen aiemmin haastatteleman lääkärin mukaan ”perusterveiden lasten vakavat sairastumiset ovat harvinaisia, eikä lasten rokottamisella odoteta olevan kovin suurta vaikutusta epidemian hallintaan”.

Arvoisa puhemies, tämä nyt tällaisen yksittäisen edustajan huolena ja kysymyksenä. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Ranne, olkaa hyvä.

16.27 Lulu Ranne ps: Arvoisa puhemies! Me tarvitsemme kaikki terveydenhuollon ammattilaiset töihin: heidät joilla on virat, heidät jotka ovat osa-aikaisia työntekijöitä, heidät jotka ovat keikkatyöntekijöitä, heidät jotka eivät ole tällä hetkellä alalla mutta silti alan ammattilaisia, heidät jotka ovat suomalaisia ja jotka ovat muualla tällä hetkellä töissä. Me emme kaipaa kenenkään sote-alan ammattilaisen syyllistämistä. Me emme kaipaa uusia jakolinjoja. Me kaipaamme kannustamista. Niin kuin perussuomalaiset ovat täällä todenneet monessa puheenvuorossa, me kannustamme kaikkia ottamaan rokotuksen. Mutta meidän mielestämme minkäänlainen painostaminen ei tässä ole ratkaisu.

Meidän täytyisi, olisi pitänyt heti alusta alkaen käydä keskustelua niistä positiivisista asioista, joita rokotuksista seuraa, mutta myös rokotusten heikkouksista. Niin kauan kuin heikkoudet ja negatiiviset asiat halutaan pitää piilossa ja niistä ei haluta edes puhua, vaan niiden ihmisten puheet, jotka haluavat käydä asiallista keskustelua niistä ongelmista, esimerkiksi tämän rokotepassin vuotamisesta tällä hetkellä, vaimennetaan, niin kauan meillä on ongelma.

Meillä on syntymässä nyt loputon rokotuskierre. Me emme pysty estämään kaikkia tartuntoja. Täällä ei haluta ottaa käyttöön pikatestejä. Ja rokotteiden osalta on erittäin kummallista, että todetaan ja oletetaan, että nyt kaikki muut lievemmat käytettävissä olevat keinot, vaihtoehdot on jo käytetty, ja sehän ei tietenkään pidä paikkaansa. Aivan kuten perus-

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

suomalaiset ovat todenneet, pikatestit ovat käyttämätön luonnonvara, jotka tulisi välittömästi ottaa käyttöön.

Kannatan edustaja Ronkaisen tekemää hylkäysesitystä ja totean muutenkin, että me tarvitsemme huomattavasti enemmän toistemme kuuntelemista ja kunnioittamista tässäkin salissa, ei niin, että ikävistä asioista ei saa puhua. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

16.29 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Vielä muutamia huomioita aihepiiriin liittyen:

Rokotteilla ei virallisen totuuden mukaan ole paljonkaan sivuvaikutuksia. Kuitenkin lueskelin äsken Euroopan parlamentin sivuilta päätöslauselmaa, jossa kerrotaan, että ollaan perustamassa rahastoa covid-19-rokotteiden uhreille, korvausrahastoa. Sen päätöslauselman mukaan noin 75 000 ihmistä kärsii neurologisista haitoista rokotteista, ja puhutaan jopa 5 000 kuolonuhrista — nämä siis Euroopan parlamentin viralliselta sivulta, huomattavaa.

Täällä on sanottu, että pitäisi noudattaa jonkinlaisia faktoja ja tutkittua tietoa. Tuossa muutamia kuukausia sitten pääministeri ilmoitti, että kun rokotekattavuus ylittää 80 prosenttia, silloin alkaa normaali elämä, näin kerrottiin. Vanha kansa sanoo, että kerran huijattu on hyväuskoinen mutta kaksi kertaa huijattu on hölmö. Kumpia me haluamme olla? Mitä faktoja me tässä lähdemme uskomaan? Täällä on hehkutettu oikeusoppineiden professorien lausuntoja muistamatta, että ne lausunnot itse asiassa ovat mielipiteitä — ehkä valistuneita mielipiteitä, ehkä oppineita mielipiteitä, mutta mielipiteitä. Ne eivät ole faktoja, ne ovat tulkintoja monimutkaisista perusoikeudellisista asetelmista, eikä niitä voi julistaa täältä minään totuutena.

Aiemmin edustaja Ojala-Niemelä perustuslakivaliokunnan puheenjohtajana hieman puhui ohi siitä, mistä puhuin aiemmassa puheenvuorossani. On totta, että perustuslakivaliokunta sanoi, että koronapassi olisi puolusteltavissa ei-välttämättömissä palveluissa, mutta se ei ollut varsinaisesti puheeni keskeisin osa, vaan se, että perustuslakivaliokunta suhtautui kriittisesti myös koronapassin ulottamiseen työpaikoille, ja tässä esityksessähän on nimienomaisesti kysymys siitä, että koronapassi ulotetaan työpaikoille. Tämä oli siis se kritiikkini piikki ja se, mihin perustuslakivaliokunnan kenties kannattaisi vastaisuudessa kiinnittää huomiota ollakseen johdonmukainen omia lausuntojaan ja esittämäänsä kritiikkiä kohtaan.

Se, mihin käsittääkseni kukaan ei ole tässä keskustelussa ottanut kantaa, on se, mitä tehdään perustuslakivaliokunnan yksimieliselle — huomattavaa, yksimieliselle — huolelle siitä, että tämä esitys ja tämä pakkolaki aiheuttaisi hoitohenkilökunnan irtisanoutumisia siinä määrin, että yhteiskunnan kyky tuottaa terveyspalveluita vaarantuisi. Mitä hallitus aikoo konkreettisesti tehdä tälle asialle?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Laakso, olkaa hyvä.

16.32 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Mäkelältä tuli äärettömän hyviä pointteja, joita itsekkin yritin aikaisemmin pariinkin otteeseen tuoda esiin: millä tavalla se on, kun ei puhuta asioista niitten oikeilla nimillä.

Yksi huomioitava asia on myös se, että täällä on selkeästi puhuttu hallituspuolueiden edustajien suilla siitä, että jos ei pysty ottamaan sitä työtä vastaan, mitä normaalisti on päi-

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

vittain tehnyt, etsitään korvaavaa työtä tai sitten etsitään vielä korvaavampaa työtä tai vielä korvaavampaa työtä. Helposti tietysti moni julkisen puolen työntekijänä ymmärtää sen, että veronmaksajien rahoillahan voidaan etsiä vaikka minkä näköistä paperinpyörittämistä sieltä, niin että pystytään se asia hoitamaan, mutta yksityisellä puolella tämä ei kyllä tule toimimaan näin. He joutuvat paikkaamaan sen yksittäisen työntekijän tämän pakon takia. Se on takuuvarmaa, että yksityisellä puolella ei lähdetä missään nimessä laittamaan pyörittelemään papereita sitä aikaa. Yksityisellä puolella ei tätä asiaa pystytä näin hoitamaan — saatikka, kun on yrittäjä kyseessä. Yrittäjällä ei ole mitään vaihtoehtoa tähän asiaan. Hän ei pysty millään tavalla keksimään ratkaisua niin, että voisi itse itselleen keksiä jotain muuta tekemistä.

Ja se, mikä on tänään kanssa jäänyt aika paljon puhumatta, on nimenomaan se — kun pikatestauksia on otettu, niin on puhuttu siitä — että kun on rokotteet otettu, niin ainakin esimerkiksi HUSin sairaanhoitopiiristä on tullut useampikin tieto minulle siitä, että ei ole päässyt testiin, vaikka on ollut jopa oireita. Tuntuu vähän siinä mielessä haasteelliselta: halutaanko me oikeasti olla varmoja siitä, ovatko hauraita hoitavat henkilöt varmasti, ihan takuuvarmasti, terveitä? Tämä on se, mitä minä peräänkuulutan. Miksi sitä ei voida varmistaa? Miksi se on niin äärettömän vaikeaa? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

16.35 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa herra puhemies! Me perussuomalaiset kannattamme kaikkia terveysturvallisuuden eteen tehtäviä toimenpiteitä ja kehotamme kansalaisia toimimaan vapaaehtoisuuden pohjalta. Meille ainut ongelma tässä esityksessä on luonnollisesti tämä pakko.

Kun me käsitelimme aikanaan koronapassia, niin meillä oli huoli siitä, että kun lähdetään kerran tämmöiseen leikkiin mukaan, niin kuinka pitkälle sitä lähdetään viemään. Silloin meille vakuuteltiin, että tämä koronapassi tulee voimaan vain välttämättömissä tapauksissa ja rajoitusalueilla, mutta sen jälkeen koronapassia lähdettiin laajentamaan ja sitä otettiin käyttöön myöskin semmoisilla alueilla, missä eivät olleet rajoitteet päällä. Tämä vapaaehtoisuus tuotiin mukaan, ihmisten oikeuksia saatiin rajoittaa myöskin tämmöisissä tilanteissa.

Nyt näitten ns. pakkorokotusten suhteen, kun ihminen ei pysty olemaan enää siinä työssä, jossa hän on tällä hetkellä, jos hän ei esimerkiksi ole rokotettu, tässä on olemassa myöskin sellainen huoli, tullaanko tätä laajentamaan sitten esimerkiksi myöhemmin muihin työntekijäryhmiin, oli kyse vapaaehtoisuuden pohjalta tai niin edelleen. Kun se portti avataan, kun tämä yleisesti yhteiskunnallisella tasolla on hyväksytty tämä periaate, että ihmisiltä voidaan koronatilanteessa tätä velvoittaa, niin sen jälkeen kun ihmiset tottuvat tähän ajatukseen, hallitus samalla tavalla kuin koronapassin suhteen pystyy viemään tätä eteenpäin. Haluaisin kysyä teiltä nyt ja pyydän rehellistä vastausta, hallituspuolueet: tulet-teko te laajentamaan näitä pakkorokotuksia nyt sen jälkeen, kun hoitajien suhteen tämä portti on avattu? — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Keskustelun kuluessa on tehty hylkäysehdotus ja kaksi lausumaehdotusta, joten asiasta on äänestettävä.

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

Äänestykset tapahtuvat tässä täysistunnossa tauon jälkeen. Istunto ja asian käsittely keskeytetään ja istuntoa jatketaan kello 16.45.

Täysistunto keskeytettiin kello 16.37.

Täysistuntoa jatkettiin kello 16.45.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan kello 16.37 keskeytettyä istuntoa ja päiväjärjestyksen asiakohdan 3 käsittelyä.

Keskustelussa on Jari Ronkainen Juha Mäenpään kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hylätään.

Lisäksi keskustelussa on Kaisa Juuso Arja Juvosen kannattamana tehnyt vastalauseen mukaisen lausumaehdotuksen. Lisäksi keskustelussa on Päivi Räsänen Antero Laukkasen kannattamana tehnyt lausumaehdotuksen, joka on monistettuna jaettu edustajille. (Liite 3A)

Selonteko hyväksyttiin.

Lakiehdotuksen hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 107, ei 32; poissa 60 (äänestys 1).

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 230/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdyistä lausumaehdotuksista.

Mietintö ”jaa”, Kaisa Juuson ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 85, ei 30, tyhjiä 23; poissa 61 (äänestys 2). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Päivi Räsänen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 84, ei 31, tyhjiä 24; poissa 60 (äänestys 3). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirjaan merkittiin seuraavat ilmoitukset: Äänestyksessä 1 Johanna Ojala-Niemelä /sd tarkoitti äänestää ”jaa”. Äänestyksessä 2 Mauri Peltokangas /ps tarkoitti äänestää ”ei”.

Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen toimenpidealoitteen hylkäämisestä.

Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvonlisäverolain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 233/2021 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2021 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Avaan keskustelun. Edustaja Räsänen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.49 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! On ilo kannattaa ja tukea tätä yksimielistä esitystä kotitestien vapauttamiseksi arvonlisäverosta, ja on myös todella tärkeää, että tämä esitetty veron aleneminen siirtyy täysimääräisesti kuluttajahintoihin ja että seurataan, että näin myös tapahtuu.

Mutta, puhemies, tämän hetken ongelmana on se, että kotitestit ovat kysynnän valtavan suuren lisääntymisen seurauksena loppuneet niin kauppojen kuin apteekkien hyllyiltä ja niitä on vaikeaa käytännössä löytää. Suomessa on melko myöhään herätty tähän kotitestien hyödyllisyyteen, ja kysyntä on siis vasta nyt ikään kuin räjähtänyt käsiin. Muualla Euroopassa kotitestien kysyntä on ollut suurta jo vuoden ajan, ja se on näkynyt myös hinnoissa. Esimerkiksi Saksassa sama testi maksaa huomattavasti vähemmän kuin Suomessa.

On myös erittäin tärkeää, että kotitestien laatua valvotaan huolellisesti. Testit eivät esimerkiksi saa päästä jäätymään matkalla. Euroopassa on myös nähty kotitestien valmistuksessa huijausyrityksiä, ja näitä voi ilmaantua herkemmin, kun isoa kysyntää käytetään hyväksi. Yksi merkki siitä, että testi on aito, on se, että sieltä löytyvät suomenkieliset käyttöohjeet. Tällä hetkellä tosin kauppoihin on tulossa myös pikatoimituksena testejä, joissa ei ole näitä suomenkielisiä käyttöohjeita mutta joihin sen sijaan liitetään suomenkielisiä käyttöohjeita. Valvonta tällaisessa tilanteessa on todellakin tärkeää. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Sarkomaa, olkaa hyvä.

16.51 Sari Sarkomaa kok: Arvoisa herra puhemies! Suomi on monella mittarilla onnistunut varsin hyvin koronaepidemian torjunnassa, mutta sellainen valuvika on toiminut — koronapassi, pikatestit ja koko terveydenhuollon kapasiteetti — Suomessa on ikävä kyllä viivytelty. Tämä esitys on lämpimästi tervetullut: tämä toisi helpommin saatavaksi pikatestit. Huoli tietenkin on siitä, että jo nyt testit ovat lopussa, ja siksi tämäntyyppisten esitysten olisi aina ollut hyvä olla varhaisemmassa vaiheessa, jotta niihin olisi osattu myös kaupan puolella varautua. Mutta on tärkeää, että tämä käsiteltiin ripeässä tahdissa ja mietintö on yksimielinen.

Mikä tässä on myöskin yksimielistä, on se, että kiinnitimme huomiota jatkovalmisteluun. Pidimme erittäin tärkeänä, että jatkossa arvioidaan EU-oikeuden mahdollistamat muut arvonlisäverovapautukset, joita voidaan pitää tarkoituksenmukaisina koronan torjunnassa. Valiokunnan mielestä tulee viipymättä selvittää arvonlisäveron vapautusta myöskin

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

niiden materiaalien osalta, jotka koskisivat jatkossa myös yksityisiä palveluntuottajia, ja arvioinneissa on otettava huomioon myös kilpailuneutraliteetti arvonlisäveron vapauttamisessa. Eli tässä mietinnössä valtiovarainvaliokunta haluaa edistää laajempia helpotuksia koronatestien ja suojavälineiden arvonlisäverotukseen, ja tätähän kokoomus on vaatinut jo maaliskuusta 2020. Pidän tätä todellisenä työvoittona, että nyt yksimielisesti tämä on eduskunnan kanta, jos ja kun tämä mietintö hyväksytään.

Haluan nostaa esille sen, että maan hallitus on ollut mukana vaatimassa komissiolle lainsäädäntöä, jolla yksityisen sektorin nollaverokanta voitaisi toteuttaa ja se olisi hankinnoissa hyväksyttävä. Näin on tehty muualla EU:ssa, maamme hallitus on tätä edistänyt ja vaatinut EU-tasolla, mutta jostain syystä Suomessa tätä ei ole otettu käyttöön. Eli hankinnoissa tämä on muissa EU-maissa mahdollista, mutta ei sitten suomalaiselle yksityiselle sektorille. Tällä hetkellä Suomessa vain julkinen sektori voi hankkia suojavälineitä ja -tarvikkeita nollaverokannalla. Pidän erittäin tärkeänä sitä, että koko terveydenhuollon kapasiteetti otetaan vahvasti käyttöön tämän epidemian taltuttamiseksi. Toivon todellakin, että tämä selvitys tehdään ripeästi, ja toivottavasti hallitus voisi antaa vastaavan, mietintöön sisältyvän selvityksen jälkeen tehtävän lakiesityksen jo tammikuussa, jotta eduskunta voisi sen ripeästi käsitellä.

Totean tässä vielä sen, että on erittäin tärkeää, että koko kapasiteetti otetaan käyttöön, jotta tämän epidemian kanssa pärjätään, tämä saadaan taltutettua. Ja todella hyvä on, että työterveyshuolto otetaan käyttöön. Kun tuossa seuraavassa kohdassa keskustelua käydään, niin on hyvä pohtia myöskin sitä, miksei se lakiesitys olisi kiireellinen. [Puhemies koputtaa] Työterveyshuollossa on 1,9 miljoonaa terveystalouden käyttäjää, [Puhemies: Kiitoksia!] ja olisi tärkeää, että työterveyshuolto pääsisi ripeästi rokottamaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Pirttilahti, olkaa hyvä.

16.54 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa herra puhemies! Kyseessä on hallituksen hyvä esitys, että kotitestien arvonlisäveroa huojennetaan vuoden ajaksi. Toki tässä on vielä pohjalta erinomainen valtiovarainvaliokunnan mietintö, mitä käsittelemme.

Todellakin tämän arvonlisäveron alentamisen tarkoituksena on juurikin kuluttajahintojen alentaminen, ja toivotaan, että myös kauppa näin toimii, että tämä menee suoraan hintoihin ja alentaa kuluttajien mahdollista kustannusrasitetta saada näitä testejä käyttöön.

Toivon, että näitten testien käyttö yhtä lailla kouluissa kuin työpaikoilla ja muuallakin yleistyisi. Toki tällä hetkellä tietenkin testien saatavuudessa on joulun tienoissa ollut ongelmia, mutta varmaankin tämäkin asia ratkeaa, kun mennään myöhempään, ensi vuoden puolelle. Toki näiden kotitestien merkitys on noussut. Meilläkin Pirkanmaan sairaanhoitopiirissä tällä hetkellä suositellaan, että jos on oireellinen henkilö ja sitten voi tämän kotiantigeenitestin tehdä, niin ei tarvitse välttämättä enää lähteä sitä PCR-testiä ottamaan tämän jälkeen, kun voidaan todeta myös sen pohjalta tämän taudin tila ja olla kotona sitten rauhassa sairastamassa.

Todellakin tähän mietintöön liittyy myös sitten yksityisen ja julkisen puolen kilpailuneutraliteetti, kuten täällä on edelläkin tullut esille. Sitä tullaan selvittämään myös sitten muihin suojavarusteisiin liittyen vielä ensi vuoden aikana, toivottavasti pikaisella rytmillä, että me saadaan myös sitten yhtä lailla niin julkiselle kuin yksityisellekin puolelle näitten eri tarvikkeitten arvonlisäverot samalle tasolle.

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Holopainen, Mari, olkaa hyvä.

16.56 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! On hyvä, että pikatestauksen hintaa pyritään laskemaan luopumalla väliaikaisesti verosta. Tätä tulee toki seurata, miten vaikutukset näkyvät myös hinnoissa, ja tarpeen tullen sitten toki myös reagoida, jos nämä veroalennukset eivät näy kuluttajien hinnoissa.

Toivon myös, että selvitetään sitä, miten kuluttajat, ihmiset, voisivat saada vieläkin edullisemmin näitä testejä, mahdollisesti myös maksutta, kuten monissa maissa, ja olisiko tästä hyötyä epidemian hidastamisessa. Nyt kuitenkin testit tämän veron poistamisenkin jälkeen ovat melko kalliita, jos niitä täytyy käyttää säännöllisesti, ja joissain maissa pikatestejä on myös annettu suoraan kuluttajien käyttöön. Valtio toki sitten voisi suurena ostajana myös saada paljousalennusta tehdessään näitä hankintoja ja järjestäessään tällaista laajamittaisempaa pikatestauksen mahdollistamista, jolloin testaus ei olisi enää sitten ainaakaan siitä hinnasta kiinni, mikäli tällainen nähtäisiin hyödyllisenä, kun arvioidaan niitä kokonaiskustannuksia, mitä ihmisten sairastumisesta sitten taas aiheutuu toisella puolella, jos taas eivät testauskäytännöt ole toiminnassa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

16.58 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Lähetekeskustelussa arvostelin sitä, mistä tämä tällainen on kotoisin, että hieman alennellaan testien verotusta. Kun monissa muissa maissa jaetaan testejä ihmisille ilmaiseksi ja testaamista voi tehdä ilmaiseksi — yhteiskunta tarjoaa sellaisen palvelun — Suomessa näistä joudutaan maksamaan. Eli kovin on köyhyä esitys lähtökohtaisesti.

Lähetekeskustelussa epäilivät muutamat myöskin, että näiden testien veronalennus ei tosiasiassa menisi kuluttajahintoihin vaan tukkujen tai testinvalmistajien katteisiin, ja saamani luotettavan tiedon mukaan alennus on jo nyt siirtynyt tukkuhintoihin — jo nyt, ennen kuin eduskunnan kumileimasin on tämän lain päälle pamahtanut. Meitä on niin sanotusti vedetty huulesta. Tässä on pieni markkinatalouden oppitunti sosialistihallitukselle. Nimitäin kyllä kapitalistille yhteiskunnan ilmainen raha kelpaa, kun se tarjottimella annetaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Autto, olkaa hyvä.

16.59 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Nämä edustaja Mäkelän esittämät tiedot olivat mielenkiintoisia sinänsä. Itse uskon kyllä, että sen verran kilpailua markkinoilla varmasti näiden testien osalta on, että kyllä tämä tulee myös kuluttajahintaan vaikuttamaan. Se on tärkeää ja järkevää, että kuluttajat pystyvät tekemään myös omaehtoista kotitestausta mahdollisimman matalalla kynnyksellä, kun arvonlisävero nyt väliaikaisesti testeiltä poistetaan.

Mutta kun täällä on keskustelemassa myöskin parhaita mahdollisia asiantuntijoita, joita meillä tältä alalta eduskunnassa omasta takaa on, niin mielenkiinnolla kyllä haastaisin keskustelua myös siitä, pitäisikö antigeenipikatestaukseen perustuvaa teknologiaa hyödyntää laajemmin myös koko pandemian torjunnassa. Omaehtoinen testi on tietysti pieni kustannus kuluttajalle, mutta meille tulee veronmaksajina jokaiselle valtavan suuri lasku tästä isosta testauksesta, ja kun nämä antigeenipikatestit ovat osoittautuneet todella hyviksi ja

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

tehokkaiksi ja kun niillä saatava tulos saadaan välittömästi, niin päästään myöskin torjumaan taudin leviämistä edelleen.

Esimerkiksi vaikkapa Lapin sairaanhoitopiirissä koko tämän pandemian aikana on saatu huomattavan hyviä tuloksia epidemian torjunnassa nimenomaan sen ansiosta, että on käytetty näitä antigeenipikatestejä. Ja se, mikä vielä on veronmaksajan näkökulmasta tietysti kaikkein parasta, on se, että näiden hinta on vain murto-osa PCR-testien hinnasta. Voisiko tässä olla ihan laajempikin ratkaisu ainakin epidemian ja pandemian taloudellisen taakan osalta jatkossa?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Essayah, olkaa hyvä.

17.01 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin edustaja Autolle, että juuri asken tuossa kristillisdemokraattien lausumaehdotuksessa oli nimenomaisesti tämä ajatus, että näillä antigeenitesteillä ja niitten säännöllisellä käytöllä pystyisimme tätä epidemiaa torjumaan, koska silloin meillä olisi tieto esimerkiksi niin niitten hoitajien kuin myöskin sitten vaikkapa hauraammassa asemassa olevien henkilöitten vieraaksi tulevien ihmisten mahdollisesta viruksen kantamisesta. Tämä olisikin juuri hyvä tapa tällä tavoin estää tätä viruksen leviämistä ja lisätä tietoisuutta siitä, onko tartunnan kantaja vaiko ei.

Tähän itse esitykseen:

Haluan kiittää täällä valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja Johannes Koskista, joka on vielä paikalla, että saimme hienosti tehtyä valiokunnassa ripeää työtä ja saimme yksimielisen mietinnön aikaiseksi. Siinä lopussa oli ihan ratkaisevaa se, että valiokunnasta löytyi sitä joulumieltä ja soviteltiin sanoja siten, että saimme myöskin näitä opposition näkemyksiä tähän mietintöön mukaan. Siellä tärkeimpinä ensinnäkin se, että tämä alvialennus menee suoraan hintoihin. Se on kaikkien yhteinen tahtotila ja samoin myöskin sitten se yksityisen ja julkisen puolen kilpailuneutraliteetti, josta täällä edustaja Pirttilahti jo puhui hyvin.

On tärkeää, että kun näistä suojavarusteista tammikuussa tulee lisää esityksiä, niin tämä asia perin juurin tutkitaan ja pystyttäisiin nyt varmistamaan, että kun monissa muissakin maissa on pystytty käyttämään tätä EU:n väliaikaista direktiiviä, niin sitä kautta myöskin sitten yksityiselle puolelle, joka kuitenkin vastaa monissa kunnissa esimerkiksi vanhusten puolen kotikäynneistä ja vastaavista, saataisiin näihin suojavarusteisiin tämä alvialennus. Toivon, että tässä eduskunnassa sitten tammikuussa, kun näitä esityksiä on tulossa lisää, pystyisimme etenemään, ja toivotaan, että valtiovarainministeriössä tämä aika käytettäisiin siihen, että tämä kilpailuneutraliteettiasia pystyttäisiin ratkaisemaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edusta Laiho, olkaa hyvä.

17.03 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Tässä esityksessähän huojennetaan väliaikaisesti arvonlisäveroa koronapikatestien osalta vuoden 22 loppuun saakka, ja tämä on tervetullut esitys. Se olisi voinut tulla aikaisemminkin, jolloin oltaisiin voitu saada näitä pikatestejä nopeammin käyttöön myös Suomessa, kuten on muissa Euroopan maissa tehty. Nyt on tärkeää huomioida ja seurata, että alvin lasku siirtyy myös kuluttajahintoihin ja sinne käyttäjätasolle.

Valtiovarainvaliokunnan mietinnössä otetaan kantaa myös siihen, että myös muut arvonlisäveron vapautukset, joita voidaan pitää tarkoituksenmukaisena covid-19:n torjun-

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

nassa, olisi tarpeen selvittää viipymättä: voitaisiinko alvin vapautusta soveltaa myös näihin covid-materiaaleihin, koska tämä on mahdollista kuitenkin EU-tasolla. Ja olisi tärkeää myös siinä yhteydessä arvioida, että se koskisi myös yksityisiä palveluntuottajia, niin että julkinen ja yksityinen olisivat samalla viivalla silloin kun on kyse tällaisesta pandemiasta, joka on meidän yhteinen vihollinen ja jota halutaan sitä yhteiskunnasta kitkeä.

Sitten, arvoisa puhemies, vielä tähän edustaja Auton esille nostamaan pikatestien laajennettuun käyttöön. Olen samaa mieltä siinä, että me voitaisiin pikatestejä hyödyntää myös niin sanottuina virallisina pikatesteinä enemmän kuin tällä hetkellä hyödynnetään. Testaukset ovat pitkälti PCR-testauksia, ja ne ovat kalliimpia, vievät enemmän aikaa. Meidän pitäisi arvioida, mitkä olisivat ne pikatestien kohteet, mihin niitä voitaisiin käyttää niin sanottuina virallisina pikatesteinä. Se on edullisempaa, se on nopeampaa, ja se reagoi myöskin siihen tarpeeseen nopeammin, ja saadaan sujuvoitettua prosessia. Siinä mielessä — Lappissa on tosiaan saatu hyviä tuloksia myös pikatestien käytöstä — niille kyllä varmasti olisi paikkansa myös virallisina testeinä, kotitestien ohella.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

17.06 Aki Lindén sd: Arvoisa herra puhemies! Sitä tikulla silmään, joka vanhoja muistelee. No, tarkoitan äskeistä keskustelua. Nyt ei ole perussuomalaisia tässä salissa, mutta vaikka siinä aika paljon tästä testiasiasta keskusteltiin, niin en lähtenyt sitten pyytämään enää lisäpuheenvuoroa siihen keskusteluun, mutta olisin muistuttanut, että toukokuussa vuonna 20, kun tätä koronakriisiä oli kestänyt pari kolme kuukautta, laitoin julkisuuteen kannanoton, joka oli tuosta helppo löytää näillä sähköisillä välineillä, ja siinä lukee näin, että jos olisi luotettava koronavirustesti, joka maksaisi 10 euroa ja jonka jokainen suomalainen voisi tehdä itse kerran kuukaudessa, olisi tämä epidemian juuriminen helppoa, mutta 200 euron hintaisella työvoimaa sitovalla testillä tämä on vaikeaa. Tuossa varmasti oli toiveajattelua mukana, mutta ajatus kuitenkin oli juuri tämä, että suhtaudun positiivisesti näihin pikatesteihin.

Olen ymmärtänyt ja tulkinnut, että se, mistä se Suomessa niin sanotusti on kiikastanut, on ollut se, että laboratorioalan, sanoisinko, auktoriteettien kesken on ollut näkemyseroja näistä asioista. Itse olen, voisiko sanoa, suoraan kannattanut sitä näkemystä, jota peräsi tässä edustaja Autto ja jota pohjoisen sairaanhoitopiirit ovat käyttäneet selvästi enemmän kuin sairaanhoitopiirit täällä etelässä: näitä antigeenitestejä.

Siitähän voidaan esittää laskelmia. Koko tässä diagnostiikkamaailmassahan — se on tietysti ihan oma tieteenalansa, enkä ole sen varsinainen asiantuntija — siellä on käsitteet sensitiivisyys eli herkkyys ja spesifisyys eli tarkkuus, joilla voidaan sitten verrata eri testejä. Mutta juuri se, että nämä pikatestit ovat niin paljon edullisempia, tekee sen, että samalla rahalla niitä voidaan tehdä paljon enemmän, jolloin vaikka ne eivät ole niin tarkkoja, me itse asiassa löydämme yhtä paljon, ellei enemmän, positiivisia ja saamme sitten ihmisiä eristettyä ja sillä tavalla vältettyä tartuntoja.

Olen myös jossain määrin ollut huolestunut ylipäättänsä siitä, unohtuuko näin vaikean kriisin aikana, jolloin puhumme kansantalouden menetyksistä, jotka ovat miljardiluokkaa — oikeastaan tietysti 20 miljardin luokkaa, kun lähdetään yhteen laskemaan — taloudellisuus, eli kaikessa, mitä me teemme, on sitten kysymyksessä rokottaminen tai on kysymyksessä testaaminen, meidän täytyisi kuitenkin olla mahdollisimman taloudellisia. Helposti ajatellaan, että ne ovat pieniä kuluja tässä suuressa kokonaisuudessa, mutta ei näin kuiten-

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

kaan ole. Jos oikein muistan, niin olikohan se 1,3 miljardia euroa, mitä me varasimme testaukseen vuodelle 21. Sitähän ei kaikkea tullut käytettyä, ja siitä syntyy tietyllä tavalla siten säästöä, mutta joka tapauksessa taloudellisuus pitää aina olla mukana.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Risikko, olkaa hyvä.

17.09 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Tämä esitys ja mietintö ovat erinomaisen hyviä, koska tässä vähennetään testauksen kustannuksia. Aivan niin kuin edustaja Lindén totesi, ja samoin edustaja Laiho, tästähän ollaan puhuttu jo aikaisemminkin. Muistan, kun edustaja Lindénkin täällä toi esille sitä, ja se oli silloin ihan oikeaa toiveajattelua. Nyt me ollaan kuitenkin sitten tilanteessa, jossa näitä testejä todella tarvitaan.

Tänään eräs kollega kertoi, että hän oli ostanut kaikille, koko suvulle suurin piirtein, testin ja hyödyntänyt sitä tämän joulun aikana. Mielestäni se on nimenomaan sitä terveysturvallista käyttäytymistä. Mutta eihän kaikilla ole varaa ostaa näitä testejä, jos ne ovat kovin kalliita. Siitä syystä tämä arvonlisäveron alennus pikatesteistä on erinomaisen tervetullut.

Kaiken kaikkiaan, aivan niin kuin edustaja Laiho täällä toi hyvin esille, nyt kannattaisi EU:ssa keskustella tästä, miten tämä arvonlisävero voisi käyttäytyä sillä tavalla, että sitä voitaisiin hyödyntää, että kaikilla olisi mahdollisuus käyttää suojaimia ja kaikilla olisi mahdollisuus käyttää näitä testejä.

Täällä kun puhuttiin näistä suojavarusteista, niin muistelenpa vain sitä aikaa, kun 2020 keväällä, kun meille tuli tarve valtavasta määrästä suojaimia, sitten kysyin sosiaali- ja terveysministeriöstä, kuka antaa ne suojaimet nyt sitten niille yksityisille, kun kunta on esimerkiksi tehnyt sopimuksen vanhusten hoitolaitoksen kanssa, pienkodin kanssa tai palveluasumisen kanssa, ja onko ne sen yksityisen ostettava, kun ei niitä ole kuitenkaan sopimuksissa ja siinä rahoituksessa otettu huomioon. Monet pienkodit ja pienyrittäjät olivat todella vaikeuksissa. Silloin annettiin neuvoksi, että kyllä, se on nimenomaan tämän kunnan, joka on tehnyt sopimuksen, varmistettava ne suojaimet yksityisellekin.

No, tilanne on valitettavasti nyt mennyt siihen pisteeseen, että kunnat eivät pysty antamaan yksityisille suojaimia, ja nyt kuitenkin niitä suojaimia valtavasti tarvitaan esimerkiksi ikäihmisten palveluissa. Kun kysyin tätä sitten uudelleen sosiaali- ja terveysministeriöstä, niin he kertoivat, että kunnat saavat korona-avustuksia, he voivat hakea sitä ja sitä kautta sitten kunnat saavat sen kompensaaation, kun he antavat yksityisille, joiden kanssa on tämä palvelusopimus. Mutta kuinka ollakaan, kun tarkistin, niin kunnat eivät kuitenkaan voi saada suojaimiin näitä korona-avustuksia. Elikkä nyt on jossain tietokatkos, ja mielestäni tämä pitäisi korjata, koska eiväthän yksityiset pienkodit ole millään pystyneet ottamaan huomioon sitä, että tällainen pandemia tulisi, ja he eivät taas voi mistään TEMin kautta anoa sitä avustusta. Eli joku tässä nyt mättää.

Tämä laki on hyvä, mutta meidän pitäisi korjata myöskin tämä muu suojainongelma, että olisi terveysturvallista.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kopra, olkaa hyvä.

17.12 Jukka Kopra kok: Arvoisa herra puhemies! Ihan lyhyesti totean, että tämä hallituksen esitys koronatestien arvonlisäverottomuudesta on hyvä ja kannatettava. Samalla vauhdilla, kun tähän nyt ryhdytään, olisi mielestäni hallitus voinut laajentaa tämän verottomuuden koskemaan suojavarusteita, maskeja ja myöskin desinfiointi- ja putsausvälinei-

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

tä. Sillä ei olisi ollut niin suuren suurta merkitystä valtiontaloudessa näissä haasteissa, joiden kanssa me yhdessä nyt tässä kamppailemme, mutta monelle ihmiselle, joka näitä suojavälineitä, maskeja ja desinfiointiaineita, joutuu hankkimaan koronatestien lisäksi, tällä arvonlisäverottomuudella olisi ollut niiden suhteen myöskin suuri merkitys. Siksi olen pettynyt tähän esitykseen. Se on mielestäni vajavainen, mutta kannatan sitä kuitenkin, sillä tämä testin arvonlisäverottomuus on tärkeä asia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kauma, olkaa hyvä.

17.13 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Kannatan tätä lakiesitystä alvin poistosta pikatesteistä.

Täällä ei ole nyt yhtään perussuomalaisen edustajaa salissa, mutta ihmettelen esimerkiksi edustaja Mäkelän puheenvuoroa, jossa hän tätäkin kritisoi. Se on tyypillistä perussuomalaisille, että he kritisoivat kaikkea mutta heillä ei ole kuitenkaan esittää vaihtoehtoja, miten asiat sitten pitäisi hoitaa.

Edustaja Essayah, teille haluaisin todeta, että pikatestit eivät korvaa rokotuksia, eivät missään tilanteessa, mutta tietenkin ne ovat hyvä lisä tähän kokonaisuuteen ja varmasti tuovat turvallisuutta ja myöskin turvallisuudentunnetta ihmisille. Tietenkin on hyvä — kun me tiedettä arvostamme — myöskin selvittää, mikä niiden todellinen luotettavuusaste on. Itse ainakin lähdän siitä, että jos tulee positiivinen tulos, niin sitten mennään laboratoriovarmistettavaan testiin, mutta negatiivinen testitulos ei aina ole välttämättä negatiivinen testitulos, ja tästäkin me tarvitsemme tutkittua tietoa myöhemmin.

Arvoisa puhemies! Olen sitä mieltä, että valtiovallan tehtävä on kyllä huolehtia, että Suomessa sitten on riittävästi näitä testejä, jotta ihmiset saavat niitä käyttää, kun me niitä suosittelemme.

Aivan kuten edustaja Kopra tuossa aikaisemmin totesi, olisi hyvä, että olisi myöskin alvittomuus näille muille koronan torjunnan välineille, esimerkiksi desinfiointiaineille ja maskeille. Tästä tulee jonkin verran kysymyksiä kansalaisilta, erityisesti siitä, miksi maskit eivät ole alvittomia. Nythän on niin, että on olemassa verovähennys kodin ja työpaikan välillä käytettäviin maskeihin, mikäli työnantaja ei niitä tarjoa, mutta se ei välttämättä ole kaikille riittävä — erityisesti mietin tässä eläkeläisiä ja muita sellaisia, jotka joutuvat tietysti asioiden hoitamiseksi liikkumaan kaupoissa ja niin edelleen ja käyttämään maskeja, mistä voi tulla isokin kustannus kuukauden aikana.

Arvoisa puhemies! Kannatan tätä lakiesitystä, mutta aivan kuten edustaja Kopra totesi, se olisi voinut olla hiukan täydellisempi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

17.16 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Oli tosiaan hyvä kuulla asiantunteilta kollegoilta arvioita siitä, että tämä antigeeniteknologia voi nimenomaan tulla jatkossa entistä vahvemmin kyseeseen myös, kun tehdään virallisia testejä. Pohjoisen sairaanhoitopiireistä tästä on hyvää kokemusta, ja kysymys ei ole ollenkaan pienestä asiasta. Kuten edustaja Lindén kuvasi, niin yli miljardiluokkaa on varattu tulevanakin vuonna ja tänä kuluneena vuonna näiden testien tekemiseen, ja jos tosiaan tällä antigeeniteknologialla päästään vaikapa kymmenesosaan siitä, mitä aiemmin on testauksista maksettu, niin siinä on mahdollisuus aivan miljardiluokan säästöihin myös ihan valtiontalouden näkökulmasta, kun

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

valtio on luvannut kunnille täysimääräisesti kompensoida kaikki kustannukset, mitä tästä pandemiatilanteen hoidosta kunnille on tulossa.

Edustaja Essayahille vielä totean, että tämä kristillisdemokraattien edellisessä kohdassa esittämä ponsi oli aivan sinänsä hyvä ja asiallinen ja oikeaan suuntaan asioita vievä, mutta tosiaan ajattelen itse juuri niin, että kysymys ei ole tällaisesta joko—tai-ajattelusta, vaan nimenomaan sekä—että. Jotta tämä pandemia päättyy, tarvitsemme niin meillä Suomessa kuin laajastikin rokotteitten kautta immuniteettia kaikille maailman ihmisille, ja niin kauan kuin tämä pandemia on päällä, tarvitsemme testausta, jolla estämme pandemiatilanteen pahenemisen ja suojelemme kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevia ihmisiä. Tässä mielessä tämä hallituksen esitys on nyt todella hyvä, että kotitestien hinta laskee ja testaamisen kynnys madaltuu.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Essayah, olkaa hyvä.

17.18 Sari Essayah kd: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Edustajille Autto ja Kauma: Todelakin, rokotteet tarvitaan mutta sen lisäksi tarvitaan myös tätä antigeenitestiä, elikkä ei ole vastakkainasettelua, vaan näitä tarvitaan. Lisäksi tarvitaan vielä terveysturvallisuutta ylläpitäviä maskeja, tarvitaan välimatkoja, tarvitaan hygieniää. Näillä kaikilla toimenpiteillä meidän pitää taistella tätä koronavirusta vastaan.

Siinä mielessä pidän tärkeänä sitä, että meillä Suomessa saadaan tätä rokotekattavuutta edelleenkin nostettua. Niin kuin olen joskus aiemminkin todennut, niin kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä on tässä talossa varmaankin se kaikkein eniten rokotettu porukka, elikkä siinä mielessä meidän ryhmässämme ei ole ajatusta siitä, etteikö pitäisi ottaa rokotetta, vaan olemme vain todenneet sen, että tätä edellisessä kohdassa käsiteltyä lakiesitystä elikkä niin sanottua rokotevelvoitetta, joka tässä hyväksyttiin eduskunnan enemmistön toimesta, me emme pidä oikeasuhtaisena tapana tätä asiaa olla viemässä eteenpäin. Siinä mielessä pelkäämme, että se aiheuttaa pikemminkin vastustusta ja muittenkin terveysturvallisuustoimenpiteitten laiminlyömistä. Siksi todellakin esitimme myös tätä lausumaa, jossa todetaan selkeästi se, että me tarvitsemme näitä antigeenitestejä. Siinä mielessä tämä on tärkeää, että nyt tässä lakiesityksessä sitten saadaan nämä kotitestien arvonlisäverot alennettua ja sitä kautta tätä asiaa vietyä eteenpäin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Risikko, olkaa hyvä.

17.19 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Mielestäni täällä on ollut hyvää keskustelua tämänkin lakiesityksen ja mietinnön kohdalla, vähän niin kuin samasta asiasta, mistä tuossa äsken äänestettiin.

Mielestäni oli erinomaisen hyvä, että täällä eri ryhmät tuovat esille sen, että he eivät vastusta rokottamista ja rokotteita. Me tiedämme, mikä rokotteiden merkitys on Suomessa ollut meidän erilaisten tautitapausten vähentämiseksi ja mitä on aikaansaatu maailmassa: terveyttä lisää. Kun tiedän, että tässä ei nyt pelkkä rokottaminen riitä, niin myöskin nämä erilaiset testit ovat tärkeitä, mutta aivan niin kuin edustaja Essayah tässä totesi ja kaikki muutkin teistä, me tarvitsemme turvavälejä, me tarvitsemme suojaimia. Me tarvitsemme nimenomaan tällaista... Jos nyt puhutaan hybridivaikuttamisesta yleensäkin tässä maailmassa aika paljon, niin tämä jos mikä tarvitsee nimenomaan sitä sellaista hybridivaikuttamista, elikkä tarvitaan monenlaisia tekoja.

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

Minä olen vähän huolissani siitä, jos me katsomme vain yhtä asiaa yhteiskunnassa. Me emme koskaan pääse tästä, jos me teemme tällaisen mustavalkoisen kuvan tästä koronatilanteesta ja pandemiatilanteesta, mitä ei voi käyttää ja mitä voi käyttää. Totta kai meillä tulee perustuslaki vastaan jossakin vaiheessa, ja itsekään en ole missään nimessä pakkorokottamisen kannalla, en missään nimessä, mutta meidän pitää lähteä etsimään niitä keinoja, joilla me pääsisimme tästä pahasta sairaudesta. Meillä on tälläkin hetkellä nuoria henkilöitä tuolla teho-osastolla, ja me olemme saaneet tänäkin päivänä lukea tiedotusvälineistä, miten hoitajat, omat kollegani, jotka siellä hoitavat näitä nuoria potilaita, näkevät silmiensä edessä, kun nämä nuoret potilaat menehtyvät. Me emme voi luottaa siihen, että nuori selviää tästä tai että minulle sattuisi vain sellainen korona, jossa tulee lievät oireet. Me emme voi kukaan luottaa siihen. Siitä syystä meidän pitää oikeasti tehdä sitä, että me käytämme näitä kaikkia keinoja.

Rokottaminen on kivijalka, yksi kivijalka, mutta kuten olemme tietoisia, tämä virus ei niin sanotusti kuvia kumarra, vaan muuttaa muotoaan koko ajan ja tarvitsee uusia keinoja. Siitä syystä meillä pitää olla työkalupakissa monenlaista, ja nimenomaan tämä testaus on yksi. Ja mitä tuossa äsken äänestettiin: totta kai antigeenitestejä tarvitaan sitä täydentämään. Ei tämä ole joko—tai, vaan tämä on sekä—että. Me tarvitsemme myöskin uutta teknologiaa. Minä suosittelen lämpimästi, että me satsaamme myöskin kehittämistyöhön, tutkimukseen ja kehittämistyöhön, että saadaan sellaisia testejä, jotka ovat vielä varmempia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

17.22 **Aki Lindén sd:** Arvoisa herra puhemies! Innostuin edustaja Risikon viisaasta puheenvuorosta äsken, ja hetken harkittuani päätin pyytää puheenvuoron. Toivon, että tämä ymmärretään oikealla tavalla. Olen harrastanut terveydenhuollon historiaa, ja vaikka nyt koronaepidemia on aivan eri asia — sitä korostan tässä, aivan eri asia — kuin tuberkuloosi, niin meillä on itse asiassa Suomen historiassa dramaattinen mutta mielenkiintoinen vaihe sieltä ensimmäisen ja toisen maailmansodan väliltä, jolloin meillä kuoli 5 000—8 000 ihmistä vuosittain tuberkuloosiin. Se oli ehdottomasti meidän suurin kansantautimme — se hän on bakteerisairaus, johon ei tietenkään silloin ollut vielä lääkkeitä, tehokkaita lääkkeitä saatiin vasta sotien jälkeen — mutta olihan suomalaisen yhteiskunnan silloinkin pakko pyöriä. No, toki me olimme pääosin maatalousvaltainen yhteiskunta, ja elämä oli jäsenyt nyt monella muulla tavalla hyvin eri tavalla kuin tänä päivänä, mutta meillehän rakennettiin silloin erillinen sairaalalaitosjärjestelmä pelkästään näitä potilaita varten. Meillä oli laaja Tuberkuloosin Vastustamisyhdistys. Meillä vielä esimerkiksi minun tullessani 70-luvun alussa Turkuun opiskelemaan opiskelijoille tehtiin pakollinen keuhkojen röntgenkuvaus nimenomaan tuberkuloosin seulomiseksi.

Eli tämän halusin vain todeta, että jossain vaiheessa on aina niin, että me löydämme tasapainon elää tautien kanssa. Parasta tietenkin se, että me pystymme ihan oikeasti ennaltaehkäisemään ja parantamaan sairauksia, ja siihen tässä tähdätään tutkimustyöllä ja kaikilla näillä toimenpiteillä. Mutta tämä varhaisempi historia on tullut mieleen tässä, kun on tätä nykyhetkeä seurannut. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen, Kimmo, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

17.24 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Minä seurasin keskustelua tästä arvonnalisäveron alennuksesta huoneestani, ja kiitän edustajia siitä, että käytitte hyvinkin painavia puheenvuoroja. Tunnistamme sekä tämän testauksen välttämättömyyden että myöskin sen, että tässä on jossain määrin tapahtunut hintojen karkaamista ja jopa sattumanvaraisuutta. Tässä voi ottaa siitä lukuisia esimerkkejä kansainvälisestä tilanteesta ja Suomen tilanteesta. Ulkomailla itse käyneenä tunnistan sieltä testaustilanteita, joissa ei makseta euroakaan tai sitten on hyvin pienet testauskorvaukset, muun muassa, kun lentomatkustamisessa sitä tarvitaan. Kun Suomeen tulee vieraita, joita tässä nyt meillekin on tulossa, niin käytännössä osa vieraista pidättäytyy tulemasta sen vuoksi, että paluumatkalle lentokoneeseen haettavan testauksen hinta on lähemmäs 300 euroa. Jos on isompikin perhe mukana, niin sehän rupeaa olemaan jo kuolettava hinta. Eli tässä suhteessa näissä hinnoissa on nyt ilmaa, ja markkinatalous ei ehkä nyt toimi sillä tavalla kuin markkinatalouden puolestapuhujat täällä monasti antavat ymmärtää, vaan tässä on jossain tilanteessa vähän tämmöinen niin kuin monopoliasema, jossa voidaan hinnoitella aivan kohtuuttomasti, ja kuluttajat, yksittäiset kansalaiset, ihmiset, ovat tässä aika suojattomassa tilanteessa. Tärkeää on, että tällä arvonnalisäveron alennuksella pyritään näiden testauksien hintoja saamaan kohtuullistettua ja parempaan suuntaan, mutta kyllä meidän jossain vaiheessa täytyisi pystyä näkemään myöskin tämän lävitse, niin ettei tässä tapahdu sellaista ryöstöviljelyä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Risikko, olkaa hyvä.

17.26 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti: Edustaja Lindén täällä muisteli tuberkuloosia, ja pakko ihan vain sanoa: oman sairaanhoitajaurani olen aloittanut tuberkuloosisairaalassa, Härmän sairaalassa, ja kun mainitsitte tästä historian havinasta ja siitä, mitä tapahtui tuberkuloosihoidossa, tässä on vähän samanlaiset elkkeet nyt meidän koronatilanteessa, vaikei sitä täysin voi verrata, kuten sanoitte. Mutta silloinkin rokote lähdettiin tekemään siitä syystä — ja se todettiin, se lukee ihan THL:nkin, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen sivuilla — että rokote estää nimenomaan pahoilta tautimuodoilta. Olen itse hoitanut henkilöä, jolla oli aivotuberkuloosi, ja tiedän, mitä se tarkoittaa. Silloin aikoinansa lähdettiin kehittämään niitä rokotteita. Kaikki eivät kerenneet niistä hyötyä, paljon menehtyi, sanotaan, että silloin pahimpana aikana tunnin välein, ja se oli pahaa aikaa, mutta kehitettiin rokote. Se ei auttanut kaikkiin tautitapauksiin mutta esti niitä vaikeimpia. Koronassa tulee tapahtumaan hyvin pitkälle samaa. Tämä rokote ei estä kaikkia. Koko ajan rokotteet kehittyvät, mutta jos me pystymme välttämään sairaalahoitoja ja vaikeimpia tautitapauksia ja kuolemantapauksia... Ihmishenki on niin tärkeä, että meidän on kaikkien puolustettava sitä kaikin keinoin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen, Mari, olkaa hyvä.

17.27 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Nythän tällä hetkellä testauksen voi saada maksutta, ja jos me siirrytään pikatestaukseen, joka jo osin on nyt viranomaisen suosittelemaa, niin kyllä pohtisin sitä, voisiko tämän testin saada myös maksutta tai hyvin edulliseen hintaan. Tämä esitys, joka on hyvä, ei tuo vastausta tähän kysymykseen vielä riittävästi, ja totta kai voisi ajatella, että tämä kotitestausta kenties on mahdollisesti edulli-

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

sempaa ja ainakin kuormittaa vähemmän terveydenhuollon henkilökuntaa kuin varsinainen testaus, johon on tähän asti luotettu.

Markkinataloushan toimii tietysti niin kuin markkinatalous toimii tällaisessa tilanteessa, jossa kysyntä on kovaa. Näitä testejä halutaan ja niitä on melkein pakko hankkia, ja silloin hinnat yleensä tuppaavat nousemaan, ja sen takia edellisessä puheenvuorossani kysyin, voisiko valtio myös toimia ostajana ja mahdollisesti isona tukkuostajana voisi myös saada hintoja alaspäin.

Yhtä kaikki on toki löydettävä kestävä ratkaisu siihen, että myös kotitestauksen hinta saadaan alemmaksi, ja on erityisen tarkasti sitten tarkkailtava, ettei veron poistaminen valu sinne hintoihin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Laiho, olkaa hyvä.

17.29 **Mia Laiho kok:** Arvoisa puhemies! Meillä on käsittelyssä nyt tämä kotitestauksen alvin poisto määräajaksi, mikä on tarpeellinen esitys, mutta halusin tähän ottaa vielä tämän näkökulman esille, minkä täällä edustaja Holopainen toi esille. Kun viranomaiset suosittavat kotitestejä, niin se on juuri näin. Itsekin näen sen tietyllä tavalla ongelmaksi, kun suositellaan kotitestejä, jos niitä kotitestejä ei ole sitten saatavilla ja huokeaan hintaan. Tämä esitys omalta osaltaan laskee kuluttajahintoja — tai sen pitäisi niin tehdä — eli niitten kotitestien hinta laskee, mutta jos viranomaiset suosittelevat kotitestejä vaikka ensisijaiseksi testiksi, jos epäilee koronatartuntaa, niin silloin myöskin niiden testien pitäisi ensinnäkin olla helposti saatavilla, niin että niitä olisi kaupoissa ja apteekeissa ostettavissa — tällä hetkellä niin ei ole, ne ovat monin paikoin loppu monista paikoista — ja myöskin sen hinnan pitää olla kohtuullinen. Tämä on varmasti semmoinen asia, mitä pitää selvittää ja arvioida hyvin nopeallakin aikataululla.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 233/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain 3 luvun 8 §:n muuttamisesta Hallituksen esitys HE 235/2021 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Avaan keskustelun. — Esittelypuheenvuoro ministeri Sarkkinen, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.30 **Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsissä oleva esitys on laadittu turvaamaan ja helpottamaan vakuutettujen pää-

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

syä covid-19-taudilta suojaamiseksi annettavaan rokotukseen sekä edesauttamaan työntäjän mahdollisuutta tarjota näitä rokotteita järjestämässään työterveyshuollossa.

Koronarokotteen rokottamistoimenpiteen sairausvakuutuslain mukaista korvaustaksaa korotettaisiin 16 euroon rokottamistoimenpidettä kohden. Korvauksen määrä nousisi siten nykyisestä 10 eurosta 6 eurolla. Rokottamistoimenpiteen korvausten korvauskulut rahoitettaisiin valtion varoista.

Arvoisa puhemies! Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännökseen ei ehdoteta muutosta, eli säännös olisi voimassa 30.6.2022 saakka. Myös muut sairausvakuutuslakiin tehdyt covid-19-epidemiaan liittyvät väliaikaiset muutokset ovat voimassa kesäkuun loppuun saakka.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Lindén, olkaa hyvä.

17.31 Aki Lindén sd: Arvoisa herra puhemies! Konkreettinen ja selkeä lakiehdotus, joka on vielä lyhyt ja sen takia ei nyt sinänsä pitkiä puheita tarvitsisi. Kuitenkin, kun tätä lueskelin ja pohdiskelin ja vähän peilasin viime aikoina käytyyn keskusteluun, niin tuli aika monta ranskalaista viivaa kirjattua muistilappuun, mutta pyrin kyllä pysymään tässä kolmen minuutin puitteissa.

Ensimmäinen toteamukseni on se, että tähän ei ole nyt lakina uusi. Kun me ollaan nyt keskusteltu sillä tavalla, että miksi ei työterveyshuoltoa ole niin ja niin paljon hyödynnetty ja muuta, niin palauttaisin mieliin, että 18. helmikuuta nyt päättyvää vuotta hallitus antoi lakiesityksen HE 13/2021, joka oli sitten eduskuntaprosessin läpäissyt niin, että 11.3.2021 se säädettiin. Siinä oli tämä kymppin korvaus, ja kävin eilen läpi ja muistan toki sen valio-kuntakäsittelykin. Siinä kuultiin 15 asiantuntijalausuntoa, jotka pääosin, oikeastaan kaikki, suhtautuivat siihen myönteisesti, mutta sitten oli kiistaa siitä, onko se kymppi oikea vai väärä korvaus. Siellä yhdessä lausunnossa sanottiin, että kyllä sen pitäisi olla 25—30 euroa, yhdessä esitettiin 20:tä euroa, ja sitten THL totesi, että 5 euroa olisi sopiva, ja KT eli Kuntatyönantajat totesi, että 10 euroa on ehdottomasti liikaa. No, silloin tuli tämä 10 euroa päätettyä. Onko se 10 euroa ollut syy siihen, että viime vuonna ei olla niin paljon työterveyshuollossa näitä tehty, vai onko niin, että kunnat ovat keskittyneet järjestämään isoja massarokotuksia, joissa mennään kymmenen potilaan tuntivauhtia per rokottaja läpi ja sillä tavalla ollaan saatu ensin rokotettua tietenkin ne ikäryhmät, jotka olivat ensin prioriteetissa, eli iäkkäimmät, jotka eivät edes olleet työterveyshuollon piirissä? Kun oli rokotteista niukkuutta, niin silloinhan se priorisointi tietenkin oli oikein.

No, nyt ollaan tässä uudessa tilanteessa: rokotteita on riittävästi saatavilla ja kolmatta rokotusta tässä kaikki kovasti odotellaan. Itse olen kyllä vapaaehtoisesti varannut sen 24.1., jolloin minulla tulee kuusi kuukautta kakkosrokotteesta. En ole siinä sitten kiirehtinyt sen aikaisempaan ajankohtaan. Mutta haluaisin nyt korostaa sitä, että ehkä tämän ympärillä käyty poliittinen keskustelu on kyllä ollut jossain määrin vähän liiankin voimakkaita laitteita sisältävää. Kun nyt lukee tuon hallituksen esityksen, niin siinähan arvioidaan, että näitä tulisi tehtäväksi työterveyshuollossa noin 300 000 ja tähän mennessä on tänä vuonna, nyt päättyvänä vuonna, tehty 60 000. Se on noin 3 prosenttia niistä kaikista 13 miljoonasta rokotteesta, jotka sitten tehdään, kun Suomessa kaikilla eli noin 85 prosentilla ehkä on sitten tuo kolme rokotetta. Merkittävä ja hyvä asia, en tätä kritisoi, mutta tätä kustannuslas-

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

kentakeskustelua [Puhemies koputtaa] voi tietysti käydä hyvinkin pitkään siitä, mikä se oikea kustannus olisi. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Sarkomaa, olkaa hyvä.

17.35 Sari Sarkomaa kok: Arvoisa herra puhemies! Tosiaan tämä lakiesitys on lämpimästi tervetullut. Taksa tästä rokotustoimenpiteestä, joka työterveyshuollossa tehdään, nostetaan 10 eurosta 16 euroon. Lakiesityshän ei lausuntokierrokselle lähtenyt, mutta kaikki, keitä tässä kuultiin, kannattivat tätä, ja tämä on tervetullut.

Aivan niin, tämä ei yksin riitä siihen, että saadaan työterveyshuolto mukaan vauhdikkaasti. Kysynkin ministeriltä, onko tarkoitus asetuksin tai muin toimenpitein helpottaa sitä, millä tavalla työterveyshuolto voidaan ottaa mukaan. Osahidaste on ollut siinä. Esimerkiksi pääkaupunkiseudulla haluaisimme, että HUS koordinoisi tätä, mutta on ollut epäselvyyttä, mikä on lain mukaan mahdollista, ja siksi me tarvitaan toimenpiteitä, että helpotettaisiin sitä, miten kunnat voivat vastuunsa siirtää. Nythän neuvotellaan työterveyshuollon kanssa ja myös työnantajan kanssa, ja jos isot alueet haluaisivat nopeasti saada tämän vauhtiin, tarvittaisiin vielä valtiovalalta apua. Toivon, että tällainen asetusmuutos tulisi pian, ja kysynkin, onko tulossa. Tämä on kiireellinen toimenpide.

Ihmettelen, kun täällä Lindén vähättelee, että on pieni joukko, jota tällä voitaisiin rokottaa. 1,9 miljoonaa ihmistä on työterveyshuollon piirissä. Ministeri Kiuru on sanonut, että rokotustahti on liian hidas. THL on sanonut, että ei ole tekijöitä, mutta on rokotteita. Siksi tarvittaisiin kaikki keinot käyttöön, työterveyshuolto ja myöskin apteekit. Siksi ihmettelen ja kysyn, arvoisa puhemies ja puhemiesneuvosto, miksi tämä ei ollut kiireellinen. Miksi tämä jää odottamaan sinne helmikuuhun tai jonnekin, kun muualla Pohjoismaissa rokotetaan kolmatta kierrosta kiireellisesti? Ministeri, Tanska ja Norja ovat ottaneet vahvasti apteekit mukaan. Norjassa rokottavat yksistään apteekit viikossa 100 000 kolmatta rokotusta. Nyt olisi kiire ennen vuodenvaihdetta saada rokotukset käyntiin.

Eli kysyn työterveyshuollon vahvemman mukaan ottamisesta, onko tulossa asetusta, säädöstä tähän, ja kysyn myöskin apteekeista, kun Apteekkariliitto on tehnyt selvityksen, että nyt olisi jo sata apteekkia, joissa on terveydenhuollon ammattilaisia ja jotka voisivat heti ryhtyä rokottamaan, ja pienen koulutuksen jälkeen noin 440 apteekkia. Muualla Euroopassa miljoonia ihmisiä on rokotettu apteekeissa. Onko mahdollista, että tuo lainsäädäntömuutos tehtäisiin?

Ja miksi se tarvitaan? Siksi, että julkinen terveydenhuolto on hyvin kuormittunut. HUSissa on jouduttu siirtämään muun muassa lasten sydänleikkauksia. Me tarvitaan hoitovelkaan, ihmisten hoitamiseen, julkista terveydenhuoltoa. Siellä hoitohenkilöstö on todella kuormittunut. Siksi on tärkeää, että nyt otetaan työterveyshuolto ja toivottavasti myöskin apteekit mukaan. Apteekit voisivat myöskin testata, niin kuin muualla Euroopassa. Esimerkiksi Virossa on jo pikatestejä ja ovat olleet testauksessa apteekit mukana.

Eli näitä kysyn ja kiitän tästä lakiesityksestä. Mielestäni tämä on kiireellinen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Laiho, olkaa hyvä.

17.37 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Tämä esitys sairausvakuutuslain 3 luvun 8 §:n muuttamisesta on tarpeellinen ja tervetullut esitys, eli siinä koronarokotteen rokotustoimenpiteen korvaustaksaa korotetaan nykyisestä 10 eurosta 16 euroon. Tästä korvausmää-

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

rästä käytiin keskustelua jo edellisen käsittelyn aikana, ja toimme kokoomuksen taholta vahvasti esille sen, että tämä 10 euroa on liian matala, ja nyt se vasta sitten saadaan korjattua. Tietenkin hyvä nyt myöhään kuin ei milloinkaan, mutta kyllä on tärkeää, että se on jotakuinkin kuluja vastaava. Siellähän esitettiin myöskin arvioita siitä, että se olisi paljon korkeampi kuin tämä 16 euroa, mutta tähän nyt on päädytty.

Julkinen sektori on tehnyt hienoa työtä näissä massarokotuksissa ja pystynyt rokottamaan suuria määriä ihmisiä, mutta nämä eivät sulje pois millään tavalla toisiaan, vaan tarvitaan monenlaisia väyliä rokottamiseen. Ja niin kuin täällä edustaja Sarkomaa toi esille, työterveyden ohella myöskin apteekit kannattaisi ottaa mukaan mahdollistamaan rokotusten anto, kaikki mahdolliset väylät.

Työterveyshuollon osalta haluan tuoda esille myös sen, että ainakin itse näkisin hyvin tarpeellisena sen, että työterveyshuolto jalkautuu työpaikoille antamaan niitä rokotteita. Se laskee myöskin rokotuskynnystä, saadaan enemmän työntekijöitä rokotusten piiriin, ja silloin myöskin luonnollisesti ovat korkeammat ne kustannukset, joita siitä aiheutuu työterveyshuollolle. Meidän pitäisi nähdä, että on laajempi repertuaari myöskin siinä, millä tavalla niitä rokotuksia toteutetaan siellä käytännön työssä.

Ja sitten nostaisin esille myöskin tämän asetusmuutoksen, minkä edustaja Sarkomaaakin täällä toi esille. Tällä hetkellä kentällä on epäselvyyttä siitä, ketkä saavat niitä rokotuksia sitten järjestää: Voidaanko yksityiseltä työterveyshuollolta myös hankkia sitä rokotuspalvelua, ja kuka sitten myöskin toimii neuvottelijana? Onko se sairaanhoitopiiri, vai pitääkö aina kuntien toimia? Tässä mennään hyvin harmaalla alueella tällä hetkellä, ja kunnat joutuvat tässä improvisoimaan itse ja yrittämään tehdä siten, että saavat nopeasti asioita edistettyä, vaikka välttämättä ei aina lain kirjain täysin täyty tai siinä on vähintäänkin epäselvyyttä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kauma, olkaa hyvä.

17.41 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Aivan ensi alkuun haluan kysyä saman kysymyksen kuin edustaja Sarkomaa, teiltä ministeri: minkä takia tämä laki jätetään nyt odotamaan sitä helmikuun seuraavaa kokoustamme, että tämä voitaisiin hyväksyä? Meilläähän on todella kiire tämän asian kanssa, jotta me saisimme rokotuskattavuutta lisättyä.

Alusta saakka, tämän pandemian alettua vajaa kaksi vuotta sitten, olen ihmetellyt hallituksen politiikkaa siinä suhteessa, että on käytetty pääasiassa vain julkista sektoria rokotuskattavuuden ja testauksen hoitamiseen, kun kuitenkin tiedämme, että se on hyvin vajavainen. Vaikka he ovat hoitaneet erinomaisesti tätä omalta osaltaan, niin aivan kuten edustaja Sarkomaa tuossa totesi, 1,9 miljoonaa suomalaista on kuitenkin työterveyden piirissä, ja tällaisessa tilanteessa meidän täytyy täysimääräisesti käyttää kaikki se kapasiteetti, mikä meillä on käytettävissä. Me kaikki tiedämme, että se kolmas koronarokote tarvitaan, ja kenties myöhemmin jopa neljäs, joka on jo meneillään muun muassa Israelissa.

Haluan nostaa esiin myöskin sen, että tietenkin yksityiselle sektorille, kun työterveys sitten saa näitä rokotuksia hoitaa, korvauksen täytyy olla asianmukainen. Ei se voi olla vain STM:n yksin päättämä tai hyvin yksipuolisesti päättämä asia. Senhän täytyy kuitenkin vastata niitä kustannuksia, koska ihmisille täytyy maksaa palkat ja yritysten on tultava toimeen. Samalla kun sanon tämän, kuitenkin tuon esiin myöskin sen, että myös apteekit pi-

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

täisi saada mukaan tähän. Olen pitkään jo ihmetellyt, että kun muualla Euroopassa apteekit hoitavat sekä antigeenitestausta että rokotuksia, meillä ei vieläkään mennä tähän.

Muun muassa tämä on yksi syy siihen, minkä takia nämä testit ovat edelleen niin kalliita. Puhutaan parin kolmen sadan euron kustannuksista jopa testin osalta, eikä siinä oikein tunnu olevan mitään järkeä, erityisesti sen suhteen, että meidän eriarvoistamme tällä ihmisistä. Osalla ihmisistä on mahdollisuus lähteä matkalle ja tehdä se testi ja viedä perheensäkin mukana, mutta sitten ne, joilla ei ole tätä mahdollisuutta rahan suhteen, ovat huonommassa asemassa. Mikäli sitten apteekit pystyisivät tekemään näitä, mikäli heillä olisi lupa esimerkiksi näiden testien tekemiseen, hinnat tulisivat aivan varmasti alas, niin kuin ne ovat tulleet muuallakin Euroopassa. Esimerkiksi Italiassa antigeenitesti maksaa alle 30 euroa, ja puhutaan suurin piirtein saman kustannustason maasta kuin Suomi noin muuten.

Arvoisa puhemies! Toivon, että vielä, ministeri, te ottaisitte harkintaan, että me saisimme aikaisemmin tämän lain voimaan ja työterveyshuollon mukaan rokotuksiin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mari Holopainen, olkaa hyvä.

17.44 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Toivottavasti nyt tämän lainsäädännön myötä nouseva korvaus rokottamisesta kannustaa useampia työterveyshuollon toimijoita toteuttamaan rokotuksia laajamittaisemmin kuin tähän asti. On totta, että julkinen sektori on tämän hyvin hoitanut, toki ensinnäkin vastaa näistä kaikista kustannuksista ja myöskin korvauksista sinne yksityiselle puolelle, mutta on myös toteuttanut itse, kuten täällä moni on todennut, varsin tehokkaasti nämä massarokotukset, ja kiitos siitä. Myöskin nettivarausta toimii varsin hyvin. Aika nopeasti on siis monenlaisia prosesseja saatu liikenteeseen ja myöskin toimimaan.

On silti hyvä, että kun meillä on rajallinen määrä työterveyden henkilökuntaa tai terveydenhuollon henkilökuntaa ylipäätään, niin me saadaan kaikki mukaan näihin talkoisiin. Toivon myös, että saadaan mukaan apteekit ja muut terveydenhuollon ammattilaiset, jotka eivät tyypillisesti tee rokotuksia, jos me emme nyt muuten tähän vauhtiin pääse, mikä olisi tosi tarpeellista ja tavoiteltavaa, niin että saataisiin mahdollisimman pian kolmannet rokotukset annettua, ja varmaan sen jälkeen sitten jossain vaiheessa tulevat seuraavat kierrokset. Totta kai tämä prosessi kannattaa suunnitella mahdollisimman tehokkaasti ja totta kai myös sitten sillä tavoin kustannusten kannalta järkevästi.

En itse ihan ymmärtänyt sitä keskustelua, mikä lehdistössä oli esillä, kun pohdittiin, pitäisikö kunnat velvoittaa käyttämään työterveyttä. Tämä kuulostaa hieman riskiltä kustannuskäytöstä. Jos olisi tällainen ihan ehdoton velvoite, niin se saattaisi sitten kyllä vaikuttaa hintoja nostavasti, mutta totta kai nämä kaikki epäselvyydet niissä prosesseissa, kenen vastuulla on mitään, kannattaa selvittää ja toteuttaa joustavasti.

Toivon tietysti, että moni työnantaja nyt näkee tämän mahdollisuutena siihen, että saadaan henkilöstö rokotettua mahdollisimman nopeasti ja estettyä pahimpia tautimuotoja ja saadaan pysymään ihmiset mahdollisimman terveisinä. Toivottavasti moni terveydenhuollon toimija nyt sitten tarttuu tähän mahdollisuuteen, kun tätä korvausta myöskin tässä nostetaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kopra, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

17.46 Jukka Kopra kok: Arvoisa herra puhemies! Perustasoltaan ja lähtökohdiltaan esitys on suotuisa ja hyvä, mutta tietysti ihmettelen sitä, miksi vasta nyt lähdetään tätä asiaa laittamaan kuntoon. Toisekseen ihmettelen sitä, että kun nyt ollaan lähtemässä laittamaan asiaa kuntoon, niin miksi sitä ei kuitenkaan sitten laiteta kuntoon nopeasti vaan jäädään venttailemaan, odottelemaan sitä helmikuun käsittelyä.

Tosiasiallisesti työterveyshuolto ei ole voinut osallistua rokotusten antamiseen johtuen tästä liian alhaisesta korvaustasosta. On hyvä, että sitä nyt nostetaan vastaamaan paremmin sitä kustannusta, joka aiheutuu, ja näin ollen saadaan aikaan tilanne, että työterveyshuolto tosiasiallisesti voi osallistua näihin rokotustalkoisiin. Tilanne on ollut mielestäni epäoikeudenmukainen ja vääristynyt siltä osin — viittaan tässä nyt edustaja Lindénin puheenvuoroon — että lähtökohtaisesti kuitenkin julkisille rokottajille korvataan kaikki kustannukset. Tosiasiassa käy näin, että he saavat kyllä — kunnat, sairaanhoitopiirit — sen rahan, mikä siihen menee, maksoi mitä maksoi. Sen sijaan työterveyshuolto kuristettiin siihen 10 euroon, millä se asia ei tosiasiallisesti hoidu. No, nyt sitä sitten nostetaan ja toivottavasti saadaan aikaan se tilanne, että yksityinen sektori voi olla rokotustalkoissa mukana. Mutta minusta tämä on ollut kyllä väärä toimintatapa. Hallitus tietoisesti segregoi toimijoita. Te ette voi nyt väittää, että Suomi on yhdessä torjunut koronaa, kun te olette asettaneet tällaisia rajoja siten, että kaikki eivät voi näihin talkoisiin osallistua.

Mikä on se todellinen ja oikea kustannustaso? Se kuulemma on jopa enemmän kuin 16 euroa, mutta ilmeisesti tällä 16 eurolla kuitenkin asia hoituu, kun nyt olemme saaneet kuulla positiivisia uutisia, että homma on lähtenyt myös työterveyshuollossa käyntiin, ja hyvä niin. [Aki Lindén: Ne tekevät kymppillä sen!] Olisi kyllä hyvä myös jatkoa ajatellen se, että tunnustetaan yksityisen sektorin merkitys näissä talkoissa ja kaikki otettaisiin mukaan koronatorjuntatoimintaan. Se olisi meidän kaikkien etu, ja uskon, että hallituskin siitä saisi sulan hattuunsa, kun kaikki voivat osallistua tähän työhön.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Essayah, olkaa hyvä.

17.49 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Toivon, että tämä rokotuskorvauksen nostaminen todellakin omalta osaltaan on sitten parantamassa rokotuskattavuutta.

Täytyy sanoa, että ihmettelen samalla tavoin kuin tässä edelliset puhujat tätä, että hallitukselta on kestänyt näinkin kauan tuoda tämä esitys tänne eduskuntaan, ja nytkin sitten joulutauon takia sen käsittely viivästyy. Tässä on nähtävissä, niin kuin tuossa edellisessäkin arvonlisäverokysymyksessä, tällainen selkeä ideologinen suhtautuminen tähän yksityiseen puoleen, ikävä kyllä kielteinen sellainen, ja kuitenkin meidän terveydenhuoltojärjestelmän pohja ja perusta on koko ajan ollut se, että meillä on toimiva ja hyvä yhteistyö julkisen ja yksityisen kesken ja se on ollut tasapainoista. Siinä mielessä tuntuu ikävältä, että tässä asiassa on jälkijunassa lähdetty liikenteeseen. [Aki Lindénin välihuuto] Täytyy toivoa, että mahdollisimman moni terveydenhuollon toimija nyt tarttuu tähän mahdollisuuteen, ja jos ajatellaan, miten moni suomalainen on työterveyshuollon piirissä, niin asiat etenisivät.

Valitettavasti täytyy sanoa, että kyllä täällä eduskunnassakin on hivenen aikaa mennyt näitten asioiden eteenpäinviemisessä, eli vasta tänään olemme saaneet sähköposteihimme tietoa, että täällä eduskunnassa työterveys saa aloittaa tämän rokottamisen. On ollut tosiaankin ongelmallista jopa meillä edustajilla saada näitä rokotuksia omissa kotikunnis-

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

samme, koska monissa pienissä kunnissa ei esimerkiksi maanantaisin välttämättä ole ollut rokotuksia saatavissa, ja me pienten paikkakuntien edustajat olemme sitten ihmetelleet, minnekähän ja mistäköhän niitä rokotuksia pitäisi sitten lähteä hakemaan. Siinä mielessä voisi sanoa, että kansanedustajat eivät Suomessa todellakaan ole olleet paremmin kohdeltuja kuin muut kansalaiset, mutta kun pääsisi edes sinne samalle viivalle, niin sekin olisi tietysti ihan hyvä.

Täytyy todeta näistä rokottajista, että nythän on sitten rekrytoitu vapaaehtoisia, eläkkeellä olevia terveydenhuollon ihmisiä, ja voi sanoa, että jossakin vaiheessa varmaankin se pullonkaula on ollut pikemminkin näissä rokottajissa. Siinä mielessä täytyy toivoa, että asiat nyt sitten etenevät vauhdikkaasti ja ripeästi ja tämä hallituksen esitys omalta osaltaan parantaa tilannetta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Risikko, olkaa hyvä.

17.51 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Edellisestä pandemiasta opimme kolme kriittistä pistettä. Yksi on se, että viestinnän pitää sujua ja siellä kannattaa olla juristienkin mukana, kun mietitään viestintää, että ei tule lainvastaisia viestejä ja pysyy selkeänä viestintä. Toinen on johtaminen, ja kolmas on se, että otetaan mahdollisimman paljon toimijoita mukaan — ja nimenomaan se, että yksityinen ja julkinen tekevät hyvää yhteistyötä.

Valitettavasti tämän hallituksen ongelma on ollut nimenomaan yksityisvastaisuus. Eli jos ajatellaan kevättä 2020, maskien käyttöä ei kannatettu, koska maskeja ei ollut ja yksityinen ei kelvannut avuksi. Sitten tulivat testaukset, tarjottiin apua yksityiseltä, mutta ei kelvannut. Ja sitten hiljakseen tajuttiin, että kyllä niitä testauksia vain pitää tehdä entistä enemmän esimerkiksi rajoilla, lentokentillä.

No, sitten puhuttiin näistä rokottamisista. Ei kelvannut vielä kukaan yksityisen apu. Meillä on siitä todisteita, että yksityinen sektori on tarjonnut sitä apuaan. No, nyt tilanne on sen verran kuitenkin selkiytynyt myös hallitukselle, että yksinkertaisesti julkinen sektori ei yksin pysty tässä toimimaan vaan me tarvitaan niitä käsipareja, me tarvitaan niitä ihmisiä tekemään sitä työtä. Ja nyt meillä rokotuskattavuus laahaa, ja monesti on todettu se, että kyse ei ole niinkään siitä rokotevastaisuudesta vaan yksinkertaisesti siitä, että me tarvitaan niitä rokottajia. Me tarvitaan heitä nyt, kun rokotteita on. Osa jo vanhenee, helmikuussa vanhenee iso osa rokotteista. Me tarvittaisiin niitä nyt liikkeelle, mutta tarvitaan niitä käsipareja. Mielestäni tämä ministerin esitys on erinomaisen kannatettava, koska tällä saadaan sitä työterveyshuoltoa nyt mukaan näihin talkoisiin. Kyllä se vain kannattaa ottaa. Yhteistyöllä tätäkin asiaa elikkä tätä koronapandemiaa kannattaa hoitaa.

Täällä salissa on kysytty puhemiesneuvostosta, onko puhemiesneuvosto jotenkin jarruttanut tämän käsittelyä täällä eduskunnassa. Sehän ei pidä paikkaansa, ei todellakaan, vaan me tänä päivänä juuri keskustelimme puhemiesneuvostossa tästä, ja meille tuli sellainen tieto, että hallitus ei ole pitänyt tätä niin kiireellisinä, että tätä pitäisi kiireellisenä täällä eduskunnassa hoitaa. Kysynkin nyt teiltä, ministeri Sarkkinen: onko tämä näin, että katsoitte, että tämä ei olisi kiireellinen vaan että tätä voidaan sitten jatkaa vasta helmikuussa? Itse näkisin, että kun täällä nyt kerta ollaan ja kömmittiin tuolta joulutauolta — eikä meistä kukaan nyt mitään taukoa pystynyt pitämään, koska tässä on pitänyt tehdä monenlaista pandemiaan liittyvää työtä ja myöskin monta muuta asiaa on päällä — niin kyllä me aivan

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

hyvin tänne joudettaisiin tätä asiaa käsittelemään mielestäni, niin että saataisiin liikkeelle. Meillä esimerkiksi työterveyshuolto pystyy näitä rokotuksia edistämään. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

17.54 Aki Lindén sd: Arvoisa herra puhemies! Kun kävi niin, että oma puheenvuoroni oli tuossa heti alussa ja lähdin tavallaan niin kuin vastaamaan siihen kritiikkiin, jota sitten tulikin myöhemmissä puheenvuoroissa, niin se meni vähän väärinpäin. Eräät asiat nousivat tässä keskustelussa esille.

Haluan nyt ehdottomasti todeta, että minä en näe mitään yksityisvastaisuutta tai mitään ideologiaa tässä. Voi olla, että olen ehkä nyt olosuhteiden johdosta tähän asiaan uppoutunut vähän keskimääräistä enemmän, mutta täytyy nyt muistaa, että tämä on ollut 11.3.21 lähtien täysin mahdollista — siis tämä sama lainmuutos on jo tehty — mutta se oli vain silloin sillä kympillä. Nyt me teemme muutoksen siihen 16 euroon, ja tiedän monia työterveyshuollon yksiköitä, jotka ovat tehneet sitä sillä kympillä. Eiliset uutiset kertoivat meidän suurista toimijoista, että ne tekevät sitä sillä kympillä nyt siihen asti, kunnes se on se 16. Tämä laskelmahan on tässä hallituksen perusteluissakin esitetty. Päijät-Hämeen sote-kuntayhtymän alueella peräti 13 prosenttia kaikista rokotteista on annettu työterveyshuollon puitteissa — mutta ne ovat olleet nimenomaan suurtyönantajia.

Sitten kysyttiin tätä asetusta kovasti: Onko jäänyt huomaamatta, että asetukset annettiin 16.12. ja tuli voimaan 17.12.? Asetus, jossa nimenomaan kuntia kehoitetaan selvittämään alueellaan työterveyshuollon mahdollisuudet. Se on ollut tähän asti siis mahdollista, vapaaehtoista, ja kunnat eivät ole monellakaan paikkakunnalla sitä tehneet, mutta nyt tuli voimaan asetukset, jossa sitten kehoitetaan tätä asiaa selvittämään.

No, kolmantena asiana toteaisin, että en minä vähätellyt, kun puhuin siitä 3 prosentista. Se laskelmahan on tässä hallituksen esityksessä, jossa on todettu, että meillä nyt on ykkönen ja kakkonen käytännössä pitkälti saatuna ihmisten keskuudessa ja meillä on 1,9 miljoonaa ihmistä työterveyshuollon piirissä ja on arvioitu, että 80 prosenttia heistä ehkä ottaisi sen kolmosrokotteen, ja sekin pääsääntöisesti toteutettaisiin massarokotustyypisesti, koska tässähän on nimenomaan skaalautuvan suurtuotannon edut, kun rokotetaan sillä tavalla, ja 70 prosenttia heistä toteuttaisi sen työterveyshuollosta ja osa käyttäisi edelleen näitä kunnallisia tilaisuuksia, vaikka ovatkin työsuhteessa tai virkasuhteessa, ja osahan on jo saanut kolmosrokotteen. Tästä seuraa laskelma 300 000 rokotetta. Se on merkittävä summa, ja sen hinta-arvio on 3,8 miljoonaa euroa tietenkin sitten. Mutta vertasin sitä 300 000:ta siihen 13 miljoonaan: meillä on nyt annettu kymmenisen miljoonaa rokotetta, ja sitten kun tämä kolmosrokote on hoidettu, meillä on annettu 13 miljoonaa, ja siinä mielessä se tulee sitten jäämään tähän 3 prosentin osuuteen.

Ihan lopuksi totean — mutta en jatka puheenvuoroani sen pidempään — että tässä sovellettavat sairausvakuutuksen säännökset ovat kovin mielenkiintoiset. Eli nythän me emme käytä työtulovakuutusta vaan me käytämme sairaanhoitovakuutusta, [Puhemies koputtaa] toimintaan, joka kuitenkin muuten on työtulovakuutuksen piirissä. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Sarkkinen, 3 minuuttia.

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

17.57 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen: Arvoisa puhemies! Kiitoksia eduskunnalle monipuolisesta keskustelusta. Aluksi totean, aivan kuten edustaja Lindén toi esiin, että hallitus on pyrkinyt alusta asti ottamaan työterveydet mukaan rokotetoimintaan. Alkuperäinen korvauslainsäädäntö tuotiin eduskuntaan jo helmikuussa. Kunnat vastaavat rokotusten toteuttamisesta, ja on ollut hyvin vaihtelevaa, millä tavalla eri puolilla Suomea työterveyttä on hyödynnetty: joissakin kunnissa hyvinkin laajasti ja joissakin kunnissa ei.

Arvoisa puhemies! Näen työterveyden osallistumisen tähän rokotetoimintaan tärkeänä sen takia, että se toisaalta voi madaltaa joidenkin ihmisten kynnystä rokotusten ottamiseen, kun se tuodaan sinne muutenkin käytössä olevaan työterveyteen ja mahdollisesti jopa sinne työpaikoille, ja sitten toisaalta se voi vapauttaa kunnan resursseja muuhun tärkeään terveydenhuoltoon. Me tiedämme, että meidän terveydenhuolto on kaikilla tavoin kuormittunut tällä hetkellä, ja se voi myös tuoda rokottajia lisää tähän työhön ja siten nopeuttaa tätä meidän rokottamisurakkaa.

Arvoisa puhemies! Edustaja Sarkomaa kysyi näistä asetuksista, ja aivan kuten edustaja Lindén tuossa jo avasikin, niin hallitus päätti juuri ennen joulua muuttaa rokotusasetusta siten, että kunnille tulee velvollisuus selvittää työterveyshuollon palvelutuottajien mahdollisuus osallistua koronarokotuksiin alueellaan, eli kuntia ohjataan vielä aiempaa voimakkaammin ottamaan työterveydet alueellaan mukaan tähän työhön.

Arvoisa puhemies! Tästä korvaustasosta ja korvausten logiikasta: Jos kunta hyödyntäisi työterveyttä, niin kunta voi ostaa rokotukset työterveyshuollolta tai se voi sopia työnantajan ja työterveyshuollon kanssa siitä, että rokottamiset tehdään työnantajan kustannuksella. Tällöin jää työnantajan päätettäväksi, käyttääkö se rokottamisesta työnantajan vastuulle jääviin kustannuksiin niin sanottua Kela-korvausta vai työterveyshuollon korvauksia. Jo nytkin moni työnantaja on ollut valmis korvaamaan rokotteen työntekijöilleen tällä nykyisellä 10 euron korvaustasolla, ja jatkossa toivottavasti entistä useampi työnantaja on sen valmis tekemään tällä korkeammalla korvaustasolla.

Arvoisa puhemies! Konsulttiyritys päätyi tänä vuonna tuon alkuperäisen lain antamisen jälkeen siihen, että 12 euroa olisi tämä rokotustapahtuman kustannusarvio, eli siinä mielessä 16 euron korvaustasoa ei voi pitää riittämättömänä, joskin on varmasti niin, että kustannukset ovat eri toimijoilla eri tavoin järjestetyssä rokotetoiminnassa hyvinkin erilaisia.

Arvoisa puhemies! Sitten näistä apteekkeista lyhyesti vain totean, että apteekkien roolia on syytä pohtia. Suhtaudun siihen itse avoimesti, mutta se on myös osa ehkä laajempaa keskustelua siitä, mikä on apteekkien rooli ja palveluvalikoima ja osa myös terveydenhuollon palveluvalikoimaa.

Sitten näistä käsittelyajoista: Arvoisa puhemies, eduskunta päättää itse omista käsittelyajoistaan ja omasta kokoontumisestaan. En ole erikseen halunnut itse pyytää, että eduskunnan tarvitsisi keskeyttää istuntotaukoaan yksin tämän asian takia, mutta mikäli eduskunta katsoo, että näin halutaan tehdä, niin pitäisin sitä erittäin tervetulleena, mutta se on eduskunnan käsissä oleva asia. Itse ajattelen niin, että se tieto, että tämä muutos on tulossa, voi jo itsessään, kun se menee kentälle, antaa sen viestin, että lähdetään eteenpäin, ja entistä useampi työnantaja ja toimija lähtee tähän toivottavasti mukaan. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 159/2021 vp

6. Valtiopäivien keskeyttäminen

Eduskuntatyön järjestäminen ETJ 3/2021 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että eduskunta päättää keskeyttää vuoden 2021 valtiopäivät tämän istunnon päätyttyä. Edelleen puhemiesneuvosto ehdottaa, että eduskunta kokoontuu vuoden 2022 valtiopäiville tiistaina 1.2.2022 kello 12.00, jolloin vuoden 2021 valtiopäivät päättyvät.

Keskustelua ei syntynyt.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksyttiin. Asian käsittely päättyi.

7. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on tiistaina 1.2.2022 klo 12.00. Täysistunto lopetettiin klo 18.02.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen